

bulletin slovenskej advokácie

SPOLOČNÁ OSLAVA

100 rokov českej
a slovenskej advokácie

Luhačovice 20. – 23. 9.

**ELEKTRONICKÉ
PRIHLASOVANIE**

na www.sak.sk
začína **1. júna 2018**

**Európska prokura-
túra – nový subjekt,
nové otázky**

Európska prokuratúra
a cezhraničná
právna pomoc

**Vybrané problémy
a nedostatky právnej
úpravy odstupného
zamestnanca**

**Súkromnoprávne
aspekty zdieľanej
ekonomiky
po rozsudku
vo veci „Uber“**

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Advokát sa musí vzdelávať neustále
JUDr. Martin Puchalla
- 4 **DISKUSIA**
Zachovanie procesných lehôt
pri elektronických podaniach advokáta
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 7 Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázky (2. časť)
Európska prokuratúra a cezhraničná právna pomoc
JUDr. Anna Ondrejová, LL.M.
- 13 Vybrané problémy a nedostatky právnej úpravy
odstupného zamestnanca
Mgr. Peter Kotira, PhD., Mgr. Alexandra Kotirová
- 21 Súkromnoprávne aspekty zdieľanej ekonomiky
po rozsudku vo veci „Uber“
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.

JUDIKATÚRA

- 33 Prekluzívna lehota na uplatnenie práva
na vrátenie dane z pridanej hodnoty
- 35 Nezlučiteľnosť postavenia advokáta s postavením
zamestnanca v pracovnom pomere

ADVOKÁCIA**SAK**

- 38 Z aprílových zasadnutí P SAK
- 39 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 40 Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie
- 42 Bezplatné právne poradenstvo počas Dňa otvorených dverí
- 43 Galavečer Slovenskej advokátskej komory
- 48 Advokátske kľučky
- 50 Účasť advokáta na činnosti obchodnej spoločnosti
poskytujúcej právne služby bez oprávnenia
- 42 E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície (3. časť)
„Dynamické formuláre“ pre alternatívne európske konania
- 55 Ponuka stáže v Spolkovej republike Nemecko
- 55 „ADVOKÁTI V SIETI“ – tenisový turnaj pod záštitou SAK

ZAHRANIČIE

- 56 Litovská advokátska komora a storočnica nezávislosti
- 62 Spoločné česko-slovenské oslavy výročia
100 rokov českej a slovenskej advokácie
- 67 XXVI. Karlovarské právnické dny 14. – 16. 6. 2018
- 69 Vystavenie fiktívneho potvrdenia o prevzatí zálohy
advokátom

ZAUJÍMAVOSTI

- 71 **LITERATÚRA**
Advokátní právo
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 74 Advokáti v červenom (v radoch bolševikov)
JUDr. Rudolf Manik, PhD. MBA MHA

**Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,**

po intenzívnej celospoločenskej diskusii zahŕňajúcej aj vzťahy na východnom Slovensku si dovoľím z pohľadu našej profesie prispieť poznámkou, že sa veľmi teším, ako sú Košice a východné Slovensko už niekoľko mesiacov viditeľnou a citeľnou súčasťou slovenskej advokácie. Vďaka novej Regionálnej kancelárii Slovenskej advokátskej komory v Košiciach minimálne v oblasti advokácie určite platí, že Košice sú pripravené podporovať a napomáhať rozvoju slovenskej advokácie a všetkých advokátov v regióne.

Veľmi ma teší, že naša košická kancelária je po úvodných organizačno-technických prípravách v súčasnosti už plne funkčná. Nová pobočka sa hneď na úvod osvedčila pri zabezpečovaní vydávania a výmeny advokátskych preukazov, čím mnohým kolegom šetríme čas, energiu a zbytočné cestovanie do Bratislavy.

V priestoroch regionálnej kancelárie sa uskutočnilo aj každoročné stretnutie advokátov s predsedníctvom SAK v Košiciach, ktoré malo vysokú účasť. Členovia predsedníctva komory informovali ctených kolegov o aktuálnych témach výkonu advokácie, vrátane otázok súvisiacich s elektronizáciou, aktuálnych legislatívnych aktivitách a pripravovaných vzdelávacích podujatiach.

Naším cieľom je postupne rozširovať služby spojené s poskytovaním informácií týkajúcich sa výkonu advokácie. Zároveň sa bude kancelária usilovať o zabezpečenie organizácie a informovanie všetkých kolegov o vzdelávacích, kultúrnych a spoločenských podujatiach. Od apríla sa pripravuje séria interaktívnych prednášok k elektronizácii, GDPR, novele Obchodného zákonníka a ďalším aktuálnym témam, ktoré by sa mali konať v sídle regionálnej kancelárie.

Ctení kolegovia, v tejto súvislosti ma veľmi tešia Vaše námety a pozitívne ohlasy na zriadenie regionálnej kancelárie v Košiciach. Želám si, aby sa naša nová pobočka stala skutočným centrom advokácie na východnom Slovensku a miestom nielen pre vybavovanie úradných záležitostí so SAK, ale aj priestorom prehlbujúcim zdravú kolegiálnu advokátskeho stavu a hrdosť na slobodný a nezávislý výkon nášho povolania.

JUDr. Tomáš Illeš
podpredseda SAK

SAK – Regionálna kancelária Košice

Floriánska 19 (3. poschodie), 040 01 Košice

Kontakt: Mgr. Alica Turanová, tel.: 0911 179 325,
e-mail: kosice@sak.sk, turanova@sak.sk

Advokáti ocenení v roku 2018. Zľava: JUDr. Beresecký, JUDr. Tuhárska, Oľga Zöllnerová Husárová – prevzala cenu *in memoriam* za prof. JUDr. Eugena Husára, DrSc. a JUDr. Kanaba. V strede predseda SAK JUDr. Borec. Viac na s. 43. Foto Vladislav Zigo

ROZHOVOR

Advokát sa musí vzdelávať neustále

Nový člen predsedníctva Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Martin Puchalla** odpovedá na otázky redakcie bulletinu ohľadom vzdelávania advokátov a advokátskych koncipientov a tiež predstavuje iniciatívy pracovnej skupiny pre trestné právo.

■ Čo pre Vás znamená členstvo v predsedníctve SAK?

V advokácii pôsobím od skončenia právnickej fakulty, čo už bude (aj keď sa mi to ani len nechce veriť) pomaly sedemdesiat rokov. Počas tejto doby som sa mnohokrát stretol s praktickými problémami, či už vo vlastnej praxi, alebo praxi kolegov, ktoré som mal ambíciu riešiť. Slovenskú advokátsku komoru ako stavovský orgán som začal viac vnímať od času, keď som na podnet doc. Oleja začal prednášať trestné právo na seminároch advokátskych koncipientov, ktorú činnosť vykonávam dodnes už takmer desať rokov. V dvoch predchádzajúcich volebných obdobiach som bol členom disciplinárneho senátu SAK, čo mi ešte viac rozšírilo obzor ohľadom

problémov advokátov, ako aj fungovania komory. Po tomto pôsobení ma, samozrejme, poctila ponuka kandidovať do predsedníctva SAK aj následný úspech vo voľbách. Veľmi ma potešilo, keď mi počas konferencie vyjadrovali svoju podporu mladí kolegovia – bývalí koncipienti, ktorým som prednášal, ale dokonca aj kolegovia, ktorých sme riešili v pre nich nie príliš príjemnej situácii ich disciplinárneho konania. Uvedomujem si zodpovednosť voči advokátom, ktorí mi vo voľbách dali svoj hlas a budem sa snažiť tlmočiť ich potreby, výhrady a návrhy.

■ Aké sú s tým spojené ambície?

Ako som už uviedol, členstvo v predsedníctve SAK je pre mňa veľkou ctou a zároveň je to aj veľká zodpovednosť za presadzovanie názorov kolegov, ktorí mi dali svoju dôveru. V rámci komory pôsobím vo vzdelávacom kolégiu, pracovnej skupine pre trestné právo a v pracovnej skupine pre zahraničie. Už z tohto zamerania vyplýva, že sa chcem venovať zlepšovaniu vzdelávania advokátov a advokátskych koncipientov, a tiež práci na legislatívnom procese v oblasti trestného práva. Nemenej dôležitý je aj regionálny rozmer, kde chcem nadviazať na skvelú prácu regionálnych zástupcov pre Košický kraj doc. Oleja a JUDr. Illeša, ktorým chcem v rámci regionálnej kancelárie v Košiciach pomáhať.

■ V rámci komory ste členom vzdelávacieho kolégia. Považujete súčasnú úroveň ďalšieho vzdelávania advokátov a advokátskych koncipientov za adekvátnu?

Myslím, že Slovenská advokátska komora pružne reaguje na nové problémy, ktoré treba prezentovať advokátom, či advokátskym koncipientom. Dobrým príkladom v tejto oblasti sú napríklad vzdelávacie podujatia v oblasti elektronizácie.

Vaša otázka ale zrejme smerovala k (ak to tak môžem nazvať) klasickým vzdelávacím podujatiam, ktoré komora dlhodobo organizuje a síce semináre advokátov a advokátskych koncipientov. V tejto oblasti sa dlhodobjšie rieši otázka ich modifikácie, najmä pokiaľ ide o vzdelávanie koncipientov.

Cieľom je vytvoriť model, ktorý by popri klasických seminároch umožnil aj čisto praktické vzdelávanie koncipientov v malých skupinách, aby vedomosti získané na fakulte, resp. doplnené praktickými skúsenosťami prezentovanými na seminároch v rámci komory vedeli aplikovať aj na bežné prípady advokátskej praxe.

Táto koncepcia, samozrejme, pri počtoch koncipientov naráža na problémy ohľadom priestorového a personálneho zabezpečenia, avšak verím, že aj tieto technické problémy sa podarí vyriešiť.

■ Aký je Váš názor na povinnú päťročnú koncipientsku prax?

Ach jaj... Toto je problematická otázka, pretože sa v nej spájajú viaceré na prvý pohľad protichodné pohľady na vec. Na jednej strane pohľad mladého človeka, plného elánu a entuziazmu, ktorý sa chce čím skôr postaviť na vlastné nohy a päťročnú prax vníma iba ako prekážku svojho rozvoja a rastu. Na druhej strane je pohľad advokáta, ktorý je svojmu koncipientovi školiteľom a venuje mu množstvo svojho času a znalostí, pričom prirodzene vníma aj to, že investovaná energia a čas sa mu má nejako vrátiť. Do tretice je tu komora, ktorej jednou zo základných úloh je zabezpečiť, aby právne služby v tejto krajine poskytovali kvalifikované osoby.

Či na naplnenie všetkých týchto záujmov je spôsobilá práve päťročná prax je možné mať rôzny názor. V konečnom dôsledku tuším až tento, či až nasledujúci rok pôjdu na advokátske skúšky prví jej absolventi a bude priestor na zhodnotenie, či predĺženie praxe prinieslo zvýšenie odbornej úrovne budúcich advokátov. Berúc do úvahy kvalitu absolventov fakúlt a po skúsenosti s takmer dvoma desiatkami koncipientov, ktorých sme mali u nás v kancelárii je môj osobný názor taký, že pôvodná trojročná prax bola nedostačujúca a prax koncipienta by aj pre prípad, že by sa začalo uvažovať o jej skrátení nemala byť kratšia ako štyri roky.

■ Pravidelne diskutovanou je aj téma primeraného povinného vzdelávania advokátov. Je to aktuálne aj v súčasnosti?

Ak si advokát nedajbože myslí, že so vzdelávaním skončil zatvorením dverí právnickej fakulty s diplomom v ruke, respektíve skúšobného senátu kdesi na komore, potom sú jeho dni na pomerne drsnom trhu právnych služieb spočítané.

Advokát sa musí vzdelávať neustále, a to nielen preto, aby dokázal konkurovať ostatným kolegom, ale najmä preto, že nesie nemalú zodpovednosť za majetkové, či iné hodnoty svojho klienta. Na druhej strane mi iste kolegovia dajú za pravdu, že v tejto hektickej dobe je času na samostatné vzdelávanie žiaľom málo, a preto možno aj istá forma povinného (napríklad kreditového) vzdelávania by prispela k nárastu, či minimálne udržaniu dostatočnej odbornej úrovne advokátov.

■ Ako člen pracovnej skupiny pre trestné právo – vidíte v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti, pokiaľ ide

o tvorbu a pripomienkovanie trestnoprávnej legislatívy priestor na zlepšenie?

Za ostatné obdobie sme ako pracovná skupina pre trestné právo pripomienkovali viacero návrhov zákonov v rámci legislatívneho procesu. Napríklad zákon o obetiach trestných činov, či zákon o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku, ktoré návrhy zákonov zasahovali aj do trestných kódexov. Osobne som sa na ministerstve spravodlivosti zúčastnil na rokovaní ohľadom našich pripomienok vo vzťahu k prvému z citovaných zákonov. Pokiaľ ide o druhý návrh zákona, v priestoroch SAK bol k tomuto legislatívnemu návrhu organizovaný okrúhly stôl so zástupcami ministerstva spravodlivosti, generálnej prokuratúry, ako aj vedeckej a advokátskej obce. Myslím, že najmä takéto podujatia môžu priniesť zaujímavé názory, ktoré nájdu uplatnenie aj v legislatívnom procese a konečnom znení zákona.

Ako pracovná skupina pre trestné právo sa okrem legislatívnej činnosti na ministerstve spravodlivosti svojimi pripomienkami angažujeme aj pri zjednocovaní rozhodovacej činnosti cestou trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu.

■ V legislatívnom procese je návrh zákona o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (trestné kódexy). Ktoré z pripravovaných zmien hodnotíte ako zásadné?

O tomto návrhu zákona by sme mohli hovoriť veľmi dlho. Zásadným problémom podľa môjho názoru je, že pomerne rozsiahle právomoci zasahujúce do majetkovej sféry občanov (najmä ich ústavného práva vlastníť majetok) vkladá do rúk orgánom verejnej moci (aj mimo orgánov činných v trestnom konaní a súdov), no na druhej strane len všeobecne upravuje postup, ktorým sa tieto orgány majú riadiť. Ak si pritom porovnáme obdobné zásahy do ústavou garantovaných práv v oblasti trestného práva, tieto sú regulované omnoho podrobnejšie a jasnejšie v snahe predísť možnému zneužitiu a často nereparovateľným následkom. Navyše, návrh zákona obsahoval viaceré novelizácie trestného zákona, či trestného poriadku, ku ktorým boli zo strany komory vznesené zásadné pripomienky. Pre ilustráciu spomeniem azda len ďalšie, podľa môjho názoru nepotrebné rozširovanie trestnej zodpovednosti pri skutkovej podstate trestného činu marenia výkonu správy daní, ktorá už sama osebe podľa mňa prekračuje zásadu „ultima ratio“ trestného práva, pokiaľ ide o trestný zákon, či rozširovanie použiteľnosti inštitútu agenta, pokiaľ ide o trestný poriadok.

DISKUSIA

Zachovanie procesných lehôt pri elektronických podaniach advokáta

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Pod vplyvom opakujúcich sa podnetov z radov advokátov rozširuje aktuálny príspevok (pôvodne nezamýšľanú) sériu príspevkov o elektronizácii výkonu advokácie. Čoraz častejšie sú navyše jednotlivé podnety zamerané na konkrétne problémy a reálne dôsledky spornej aplikácie nových a opakovane novelizovaných ustanovení, predovšetkým zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZeG“).

Napokon, blíži sa termín 1. 7. 2018, odkedy budú povinní elektronicky komunikovať so súdmi všetci advokáti, nielen advokáti vykonávajúci advokáciu inak ako samostatne, na ktorých sa táto povinnosť vzťahuje už od 1. 7. 2017.

Za jeden z najakútnejších problémov možno považovať výklad príslušných ustanovení CSP a ZeG, pokiaľ ide o zachovanie procesných lehôt, čo sa najvýraznejšie prejavuje pri opravných prostriedkoch a iných procesných úkonoch s obdobnými účinkami. Oneskorene podané odvolanie, dovolanie, odpor a pod. súd totiž bez ďalšieho uznesením odmietne [§ 386 písm. a), § 447 písm. a), § 267 ods. 2 písm. a) CSP], čo nepochybne predstavuje zásadný následok v právnej sfére klienta.

Aplikačná prax bola dlhodobo zvyknutá na § 57 ods. 3 OSP „Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.“. Ten bol s určitým doplnením prevzatý aj do súčasného § 121 ods. 5 CSP „Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.“, v rámci ktorého sa nová časť vety za bodkočiarkou vzťahuje na podania urobené elektronickými prostriedkami.

Práve na základe citovaného dovetku dospeli niektoré odvolacie súdy k spornému záveru, že rozhodujúcim je deň doručenia elektronického podania súdu. Vzhľadom na to, že

v zmysle § 2 ods. 3 ZeG majú ustanovenia ZeG o elektronickej doručovaní prednost pred CSP, možno aj v rámci civilného sporového konania konštatovať, že elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručenie orgánu verejnej moci jej uložením [§ 32 ods. 5 písm. a) ZeG]. V súlade s § 32 ods. 1 ZeG sa pritom uložením elektronickej úradnej správy rozumie okamih, odkedy je elektronická úradná správa objektívne dostupná prijímateľovi v elektronickej schránke adresáta.

Ak teda bola príslušná elektronická správa, obsahujúca napr. odvolanie, reálne doručená súdu po uplynutí príslušnej lehoty, bolo odvolanie konzekventne vyhodnotené ako oneskorene podané; a to bez ohľadu na skutočnosť, kedy odvolateľ elektronickej správy odoslal. V rámci elektronickej doručovania je navyše prirodzené, že okamih odoslania elektronickej správy nevyhnutne predchádza doručeniu elektronickej správy súdu. Toto časové rozpätie spravidla nepresahuje niekoľko desiatok minút až hodín, avšak v individuálnych prípadoch už presiahlo aj niekoľko dní (pri technických poruchách a pod.).

Ešte pred samotným zodpovedaním nastolenej otázky z hľadiska ZeG je nevyhnutné vrátiť sa k citovanému § 121 ods. 2 CSP a jeho spornému dovetku. Význam tohto dovetku z teleologického, ale aj jazykového hľadiska, jednoznačne nesmeruje k tomu, že elektronické podanie musí byť súdu v posledný deň lehoty doručené, čím by bola negovaná prvá časť vety pred bodkočiarkou. Práve naopak, zmyslom tejto normy je pravidlo, že aj v prípade doručenia elektronického podania mimo pracovného času platí, že je lehota zachovaná, ak sa urobí úkon v posledný deň jej plynutia na súde alebo sa podanie odovzdá doručujúcemu orgánu. Môže sa tak, samozrejme, udiať mimo pracovného času a teda mimo úradných hodín podateľne súdu.

Pokiaľ ide o samotný ZeG, tento predpis má v danej súvislosti prednost pred CSP iba pokiaľ ide o elektronickej doručovanie ako také. Neobsahuje však pravidlo o zachovaní procesnej lehoty, ktoré by nahrádzalo alebo akokoľvek koli-

dovalo s § 121 ods. 5 CSP. To upravuje iba pri lehotách, ktoré zväzujú súdy a iné orgány verejnej moci (§ 31a ods. 8 ZeG).

Ustanovenie § 121 ods. 5 CSP je teda potrebné aplikovať aj pri elektronických podaniach a Ústredný portál verejnej správy resp. správcu modulu elektronického doručovania (prípadne iného modulu) považovať za orgán, ktorý má povinnosť podanie (elektronicky) doručiť. To zodpovedá aj zneniu poslednej vety § 25 ods. 1 ZeG „Elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci; na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 8.“, pričom § 5 ods. 8 ZeG znie „Správcovia ústredného portálu a informačného systému integrovaného obslužného miesta na účely elektronickej úradnej komunikácie zabezpečia vyhotovenie potvrdenia o odoslaní elektronického podania a rovnopisu odosielaného elektronického podania, a to automaticky alebo na požiadanie odosielateľa.“

Odoslanie elektronického podania do elektronickej schránky súdu pred uplynutím príslušnej procesnej lehoty teda postačuje na riadne zachovanie tejto lehoty, a to aj v prípade, ak bude elektronické podanie reálne doručené do elektronickej schránky súdu po uplynutí lehoty.

Uvedené však platí iba za predpokladu, že elektronické podanie Ústredný portál verejnej správy prijme na spracovanie, o čom je odosielateľ elektronicky notifikovaný spravidla do jednej minúty od odoslania elektronickej správy. Ak takéto elektronické podanie nebude prijaté na spracovanie, má to na zachovanie procesnej lehoty rovnaké (negatívne) účinky, ako napr. podanie poštovej zásielky, ktorú poštový podnik odmietne prevziať na doručenie z dôvodu nespĺnenia podmienok vymedzených zákonom alebo poštovými podmienkami.

Možno hodnotiť pozitívne, že na tieto problematické otázky už reagovala aj rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, a to v rámci aktuálneho kasačného uznesenia zo dňa 25. 4. 2018 sp. zn. 5 Cdo 12/2018. Skutkový stav *de facto* vychádza z vyššie uvedeného, keď odvolací súd odmietol (ako oneskorene podané) odvolanie, ktoré bolo odoslané súdu prvej inštancie elektronicky v posledný deň lehoty na odvolanie o 23:55 hod., prijaté ÚPVS na spracovanie o 23:56 hod. a doručené do elektronickej schránky súdu nasledujúci deň, teda po uplynutí lehoty, o 00:06 hod.

Dovolací súd v tomto prípade dovolaniu vyhovel, v nadväznosti na jeho prípustnosť podľa § 420 písm. f) CSP, a okrem iného uviedol, že (ods. 16) „Pre zachovanie lehoty na podanie odvolania bude v danom prípade rozhodný okamih odoslania elektronického podania podľa poslednej vety § 25 ods. 1 zákona o e-Governmente, bez potreby ďalšieho preukazovania okamihu skutočného doručenia podania z tohto systému na určený súd. To plne korešponduje aj so znením § 121 ods. 5 CSP, pokiaľ ide o zachovanie procesno-právnych lehôt. Strane sporu (účastníkovi konania) totiž nemôže byť na ťarchu následný prenos dát z portálu na určený súd, nakoľko nemá žiadnu možnosť ovplyvniť túto fázu doručovania.“ ■

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2018

.....
Odberateľ:

.....
IČO:

.....
DIČ:

.....
IČ DPH:

.....
Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

.....
Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2018 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

.....
Vybavuje:

.....
Telefón:

.....
E-mail:

.....
Dátum:

.....
Podpis:

.....
Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

.....
Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázky

2. časť

Európska prokuratúra a cezhraničná právna pomoc

JUDr. Anna Ondrejová, LL.M.

Rozsah zodpovednosti európskeho delegovaného prokurátora (ďalej len „EDP“) a Európskej prokuratúry všeobecne za prípravné trestné konanie, ktorý bol témou môjho predchádzajúceho príspevku, nie je jedinou a ani najzložitejšou otázkou vyžadujúcou výklad. Vzťahy Európskej prokuratúry so štátmi, ktoré nie sú členmi Únie (ďalej len „tretie krajiny“), ale aj vzťahy Európskej prokuratúry s členskými štátmi Únie, ktoré sa nezúčastňujú na realizácii nariadenia o EP (ďalej len „nezúčastnené štáty“) a čiastočne aj „vnútorné“ vzťahy Európskej prokuratúry dotýkajúce sa viacerých štátov, ktoré sa zúčastnia na realizácii nariadenia o EP (ďalej len „zúčastnené štáty“), tvoria problematiku, ktorá v priebehu prípravy nariadenia Rady (EÚ) č. 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (ďalej len „nariadenie o EP“) vyvolala najviac otázok. Riešili ich aj právne služby Rady i Komisie. Táto problematika bude zrejme napriek tomu patriť medzi najspornejšie aj pri výklade a aplikácii nariadenia o EP.

1. Vzťahy medzi zúčastnenými štátmi

Jednou z predností Európskej prokuratúry by malo byť nahradenie bežných foriem právnej pomoci medzi zúčastnenými štátmi tzv. **cezhraničným vyšetrovaním**, upraveným v článku 31 nariadenia o EP.

Ak je potrebné prijať nejaké vyšetrovacie opatrenie v inom zúčastnenom štáte,¹ než je štát konajúceho EDP, konajúci EDP rozhodne o prijatí potrebného opatrenia a postúpi ho EDP nachádzajúcemu sa v zúčastnenom štáte, v ktorom je toto opatrenie potrebné vykonať (ďalej len „asistujúci EDP“). Dôvody takýchto opatrení sa spravujú právom členského štátu konajúceho EDP. Opatrenia sa vykonávajú v súlade s nariadením o EP a právom členského štátu asistujúceho EDP. Formálne náležitosti a postupy, ktoré výslovne uviedol konajúci EDP, sa však musia dodržať, pokiaľ nie sú v rozpore so základnými zásadami práva členského štátu asistujúceho EDP.

Asistujúci EDP vykoná postúpené opatrenie alebo vydá pokyn príslušnému vnútroštátnemu orgánu, aby opatrenie vykonal. Prípadné nezrovnalosti sa riešia vzájomnou konzultáciou v úzkej spolupráci oboch EDP. Ak EDP nemôžu vyriešiť danú záležitosť do siedmich pracovných dní, postúpi sa príslušnej stálej komore, ktorá rozhodne, či a dokedy má asistujúci EDP postúpené opatrenie alebo náhradné opatrenie vykonať.

Ak sa podľa práva členského štátu asistujúceho EDP vyžaduje pre dané opatrenie súhlas súdu, takýto súhlas asistujúci EDP získa v súlade s právom tohto členského štátu. Ak sa však podľa práva členského štátu asistujúceho EDP súhlas súdu nevyžaduje, ale vyžaduje sa podľa práva členského štátu konajúceho EDP,² súhlas musí získať konajúci EDP.

Otázky môže vyvolať skutočnosť, že asistujúci EDP nie je orgánom štátu, na území ktorého pôsobí³ a v týchto prípadoch bude „poskytovať pomoc“ v trestnom konaní prebiehajúcom na území iného štátu bez ingerencie a dokonca aj bez vedomia štátu, na území ktorého pôsobí.

1 V čl. 31 nariadenia o EP je použité označenie „iný členský štát“, ale tento pojem je v čl. 2 ods. 1 vymedzený tak, že sa ním – pokiaľ nie je ustanovené inak – rozumie len členský štát, ktorý sa zúčastňuje na posilnenej spolupráci na účely zriadenia Európskej prokuratúry, pre ktorý je v tomto príspevku zavedená skratka „zúčastnený štát“

2 kde bude spravidla podaná obžaloba

3 EDP, ako súčasť Európskej prokuratúry, je orgánom Únie

Zúčastnené štáty však s takýmto zásahom do svojej suverenity súhlasili, keď sa dobrovoľne rozhodli zúčastniť sa na posilnenej spolupráci na účely zriadenia Európskej prokuratúry.

Pripojením sa k realizácii nariadenia o EP zúčastnené štáty súhlasili aj s tým, že EDP konajúci na ich území môže nariadiť alebo požiadať o obmedzenie osobnej slobody osoby nachádzajúcej sa na ich území. Podľa článku 33 nariadenia o EP môže v predsúdnom konaní nariadiť alebo požiadať o zatknutie alebo väzbu osoby, ktorá je podľa Európskej prokuratúry podozrivá alebo Európskou prokuratúrou obvinená.

Dokonca aj v prípadoch, kedy je v konaní pred Európskou prokuratúrou potrebné zatknutie alebo vydanie osoby, ktorá sa nenachádza na území členského štátu, v ktorom sa nachádza konajúci EDP, tento prokurátor môže vydať európsky zatykač alebo požiadať príslušný orgán daného členského štátu (súd) o vydanie európskeho zatykača podľa rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi.⁴

Väzba a zatknutie sú zásahmi do základného ľudského práva na osobnú slobodu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky. Ako som už uviedla inde,⁵ „Ochrana základných ľudských práv osôb nachádzajúcich sa na území štátu je jednou z hlavných povinností, ale aj znakov právneho štátu. Aj suverénny štát sa však môže dobrovoľne podriadiť vôli iného subjektu medzinárodného práva, keď je vedený kolektívnym cieľom.“

Právna úprava vnútorných vzťahov Európskej prokuratúry, dotýkajúca sa vzťahov medzi zúčastnenými štátmi, nevzbudzuje vážnejšie pochybnosti. To však neplatí o právnej úprave vonkajších vzťahov Európskej prokuratúry, dotýkajúcich sa vzťahov medzi zúčastnenými štátmi a nezúčastnenými štátmi, ale najmä vzťahov Európskej prokuratúry dotýkajúcich sa vzťahov medzi zúčastnenými štátmi a tretími krajinami.

2. Vzťahy s nezúčastnenými štátmi

Vzťahy Európskej prokuratúry s nezúčastnenými štátmi sú upravené v článku 105 nariadenia o EP.

Podľa článku 105 ods. 3 nariadenia o EP, „Ak neexistuje právny akt týkajúci sa spolupráce v trestných veciach a vydania medzi Európskou prokuratúrou a príslušnými orgánmi členských štátov Európskej únie, ktoré sa nezúčastňujú na posilnenej spolupráci na účely zriadenia Európskej prokuratúry, členské štáty oznámia Európsku prokuratúru ako príslušný orgán na účely vykonávania uplatniteľných aktov Únie o justičnej spolupráci v trestných veciach v prípadoch patriacich do právomoci Európskej prokuratúry vo svojich vzťahoch s členskými štátmi Európskej únie, ktoré sa nezúčastňujú na posilnenej spolupráci na účely zriadenia Európskej prokuratúry.“

Nariadenie o EP sa nevzťahuje na nezúčastnené členské štáty, preto nemôže týmto štátom ukladať žiadne povinnosti. V súčasnosti neexistuje žiadna iná právna norma Únie, ktorá by upravovala spoluprácu nezúčastnených štátov s Európskou prokuratúrou. Európska prokuratúra sa v tejto oblasti môže zatiaľ odvolávať len na zásadu lojálnej spolupráce stanovenú článkom 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii, podľa ktorej sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú

JUDr. Anna Ondrejová, LL.M

je absolventkou Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Titul LL.M získala na Nottingham Trent University. Pôsobila na všetkých stupňoch

prokuratúry, ostatných 20 rokov je prokurátorkou medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry SR. Je expertkou Európskej komisie pre trestné právo, členkou

Európskej siete akademikov pre trestné právo (ECLAN) a Slovenského združenia európskych právnikov. Prednášala na medzinárodných konferenciách a seminároch organizovaných Akadémiou európskeho práva (ERA) v Trieri, Radou Európskej únie, Európskou komisiou, OLAF a inými európskymi inštitúciami a vysokými školami. Tieto aktivity najčastejšie súviseli s problematikou vytvorenia Európskej prokuratúry, ktorej sa venuje už 20 rokov. Bola členkou pracovnej skupiny Rady EÚ, pripravujúcej nariadenie o zriadení Európskej prokuratúry.

4 Ú. v. ES L 190, 18. 7. 2002, s. 1

5 Ondrejová, A.: Európsky prokurátor. Komentár k nariadeniu Rady Európskej únie. Wolters Kluwer, Bratislava 2017, str. 154

a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv a členské štáty pomáhajú Únii aj pri plnení jej úloh všeobecne.

Nariadenie o EP stanovuje, že za tejto situácie, keď neexistuje právny akt týkajúci sa spolupráce v trestných veciach a vydávania medzi Európskou prokuratúrou a príslušnými orgánmi nezúčastnených štátov,⁶ majú zúčastnené štáty povinnosť oznámiť nezúčastneným štátom, že v prípadoch patriacich do jej právomoci je Európska prokuratúra orgánom zúčastneného štátu príslušným na účely vykonávania aktov Únie o justičnej spolupráci v trestných veciach vo vzťahoch s nezúčastnenými štátmi. Európsku prokuratúru majú teda zúčastnené štáty v daných súvislostiach označiť za svoj vnútroštátny orgán, aj keď ona podľa toho istého nariadenia o EP vnútroštátnym orgánom nie je.

Podľa článku 8 ods. 1⁷ nariadenia o EP Európska prokuratúra je nedeliteľný orgán Únie, ktorý koná ako jediný úrad s decentralizovanou štruktúrou. Podľa článku 8 ods. 4 nariadenia o EP tvoria EDP decentralizovanú úroveň Európskej prokuratúry.

Podľa článku 13 ods. 1 prvá alinea nariadenia o EP konajú EDP v mene Európskej prokuratúry. Podľa článku 13 ods. 3 EDP môžu vykonávať aj úlohy vnútroštátnych prokurátorov.

Podľa bodu 32 preambuly nariadenia o EP by EDP mali byť „neoddeliteľnou súčasťou Európskej prokuratúry, a preto pri vyšetrovaní a trestnom stíhaní trestných činov, ktoré patria do právomoci Európskej prokuratúry, by mali na území svojho členského štátu konať výlučne v jej mene. V dôsledku toho by sa im na základe tohto nariadenia malo udeliť funkčne a právne nezávislé postavenie, ktoré je odlišné od akéhokoľvek postavenia podľa vnútroštátneho práva“.

Ten istý prokurátor môže mať súčasne v jednej veci postavenie EDP a v inej veci postavenie vnútroštátneho prokurátora, ale nemôže v jednej a tej istej veci mať súčasne obe postavenia.

Ak koná ako vnútroštátny prokurátor, postupuje výlučne podľa vnútroštátneho práva, má svojich nadriadených vnútroštátnych prokurátorov, podlieha vnútroštátnemu odmeňovaniu aj disciplinárnemu konaniu, vedie spis podľa vnútroštátnych predpisov, atď. Ak koná ako EDP, postupuje podľa nariadenia o EP a podľa vnútroštátneho práva len v rozsahu stanovenom týmto nariadením, je mu nadriadená centrálna úroveň Európskej prokuratúry, podlieha odmeňovaniu a disciplinárnemu konaniu podľa pravidiel Únie, vedie spis podľa nariadenia o EP a pod.

To sú nezlučiteľné veci, vyžadujúce, aby v každom momente, pri vydávaní každého rozhodnutia a vykonávaní každého úkonu bolo jednoznačné, či prokurátor koná ako EDP alebo ako vnútroštátny prokurátor.

Viacere členské štáty poukazovali na to, že jediný právne čistý postup spočíva v prijatí nariadenia alebo iného právneho aktu Únie, ktorý by upravoval spoluprácu Európskej prokuratúry s nezúčastnenými štátmi v oblasti právnej pomoci a vydávania. Takýto postup však vyžaduje určitý čas. Komisia s podporou väčšiny členských štátov preto presadila, aby aspoň do doby prijatia takéhoto právneho aktu zúčastnené členské štáty mali povinnosť označiť EDP za svoje vnútroštátne orgány, príslušné na účely vykonávania aktov Únie o justičnej spolupráci v trestných veciach vo vzťahoch s nezúčastnenými štátmi.

Od nezúčastnených štátov sa očakáva, že budú postupovať podľa zásady lojálnej spolupráce a eurokonformným výkladom práva dospejú k záveru, že takýto postup je prijateľný.

3.

Vzťahy s tretími krajinami

Vzťahy s tretími krajinami sú upravené v článku 104 nariadenia o EP.

Podľa článku 104 ods. 3 nariadenia o EP medzinárodné dohody s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktoré Únia podľa článku 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uzavrela v oblasti patriacej do právomoci Európskej prokuratúry alebo ku ktorým pristúpila, napríklad medzinárodné dohody o spolupráci v trestných veciach medzi Európskou prokuratúrou a uvedenými tretími krajinami, sú pre Európsku prokuratúru záväzné.

Také dohody však v súčasnosti ešte neexistujú. Právna úprava právnej pomoci a vydávania vo vzťahu Európskej prokuratúry a tretích krajín je za týchto okolností ešte problematickejšia, ako vo vzťahu k nezúčastneným štátom. Tu sa nemožno spoliehať ani na zásadu lojálnej spolupráce a eurokonformný výklad práva. Nariadenie preto v tejto oblasti nie je také rigorózne a neukladá

6 Právne akty týkajúci sa spolupráce v trestných veciach a vydávania medzi sebou spravidla neuzatvárajú štátne orgány jednotlivých štátov, ako uvádza nariadenie o EP, ale štáty samotné.

7 Zhodne aj podľa bodu 21 preambuly

bezvýhradnú povinnosť uznať a oznámiť Európsku prokuratúru ako svoj vnútroštátny orgán, ale ukladá postupovať tak len ak je to „potrebné a možné“.

Podľa článku 104 ods. 4 nariadenia o EP, ak dohoda upravujúca vzťahy právnej pomoci a vydávania medzi Úniou a treťou krajinou neexistuje, členské štáty, ak je to podľa relevantnej mnohostrannej medzinárodnej dohody možné a s výhradou súhlasu tretej krajiny, uznajú a v prípade, že je to relevantné, oznámia Európsku prokuratúru ako svoj príslušný orgán na účely vykonávania mnohostranných medzinárodných dohôd o právnej pomoci v trestných veciach, ktoré uzavreli, a to aj prostredníctvom zmeny týchto dohôd, ak to je potrebné a možné.

Členské štáty tiež môžu oznámiť Európsku prokuratúru ako svoj príslušný orgán na účely vykonávania iných medzinárodných dohôd o právnej pomoci v trestných veciach, ktoré uzavreli, a to vrátane zmeny týchto dohôd.

Ustanovenie článku 104 ods. 5 nariadenia o EP sa snaží reagovať na situáciu, keď takéto uznanie Európskej prokuratúry za vnútroštátny orgán nebude možné. Ustanovuje, že EDP v takom prípade môže v súlade s článkom 13 ods. 1 nariadenia o EP použiť právomoci vnútroštátneho prokurátora alebo člena súdnicstva svojho členského štátu, aby orgány tretích krajín požiadal o právnu pomoc v trestných veciach na základe medzinárodných dohôd, ktoré daný členský štát uzavrel, alebo uplatniteľného vnútroštátneho práva, ak to je potrebné, aj prostredníctvom príslušných vnútroštátnych orgánov. V takom prípade EDP informuje orgány tretích krajín o tom, že dôkazy získané na takom základe použije Európska prokuratúra na účely nariadenia o EP, a ak je to vhodné, usiluje sa získať od nich na to súhlas. V každom prípade je tretia krajina náležite informovaná, že konečným príjemcom odpovede na žiadosť je Európska prokuratúra.

Článok 13 ods. 1 nariadenia o EP, na ktorý článok 104 ods. 5 tohto nariadenia odvoláva, nehovorí nič o tom, že by EDP bol orgánom zúčastneného štátu alebo mohol v konaní podľa nariadenia o EP použiť právomoci, ktoré sú medzinárodnou dohodou viazané výlučne len na zúčastnený štát a jeho orgány.

Článok 13 ods. 1 nariadenia o EP ustanovuje, že EDP konajú v mene Európskej prokuratúry vo svojich členských štátoch a majú rovnaké právomoci ako vnútroštátni prokurátori, pokiaľ ide o vyšetrovanie, trestné stíhanie a podanie obžaloby na súd, a to popri osobitných oprávneniach a postavení, ktoré sa im priznávajú týmto nariadením, s ich výhradou a za podmienok stanovených v tomto nariadení. Podľa tohto ustanovenia môže EDP všetky svoje právomoci uplatňovať v mene Európskej prokuratúry, nie v mene zúčastneného štátu.

Obsah medzinárodných dohôdov nemožno meniť jednostranne. Stranou takýchto dohôdov sa nemôže stať tretí subjekt jednostrannou zmenou právnej úpravy vzťahujúcej sa na účastnícky štát.

Zjavne vo vedomí si úskalí predchádzajúcich ustanovení článku 104, na záver jeho odseku 5 a v odseku 6 a odseku 7 je obsiahnutá aj možnosť, aby Európska prokuratúra požiadala orgány tretích krajín o poskytnutie právnej pomoci svojim menom. Nedisponuje však pritom ani možnosťou ponúknuť úplnú vzájomnosť. Nariadenie o EP neopravňuje Európsku prokuratúru, aby vykonala nejaké procesné úkony na základe dožiadania tretej krajiny o právnu pomoc. Tretím krajinám môže poskytnúť len dôkazy alebo informácie, ktoré už má v držbe.

Článok 104 nariadenia o EP ešte na záver upravuje, že ak je potrebné požiadať o vydanie osoby z tretej krajiny, konajúci EDP môže požiadať príslušný orgán svojho členského štátu, aby vydal žiadosť o vydanie v súlade s uplatniteľnými zmluvami a/alebo vnútroštátnym právom.

Pôvodne mala Komisia predstaviť, že zúčastnené štáty môžu jednostranným vyhlásením adresovaným orgánom Rady Európy a OSN vyhlásiť EDP za svoje štátne orgány oprávnené postupovať podľa medzinárodných dohôd OSN a Rady Európy, ktorých sú tieto štáty účastníkmi. Bolo by to rýchle riešenie, ako zabezpečiť poskytovanie právnej pomoci a vydávanie na žiadosť Európskej prokuratúry. Viaceré členské štáty však vyjadrili obavy alebo aj presvedčenie, že takýto postup by nebol v súlade s medzinárodným právom, lebo Európska prokuratúra nie je orgánom členského štátu, ale orgánom Európskej únie.

Okrem toho, právna pomoc a vydávanie sú často vykonávané prostredníctvom ministerstiev spravodlivosti, od ktorých by sa tak Európska prokuratúra stala závislou. Navyše, v niektorých členských štátoch nie je orgánom oprávneným žiadať o právnu pomoc či vydanie ani vnútroštátny prokurátor.

V priebehu rokovaní o príprave nariadenia o EP niektoré štáty označili za právne čistý jedine taký postup, že by Únia uzavrela dohody s tretími krajinami v súlade s článkom 218 Zmluvy

o fungovaní Európskej únie, týkajúce sa spolupráce Európskej prokuratúry s príslušnými orgánmi tretích krajín. Takýto postup by bol zdĺhavejší, ale Európska prokuratúra by bola nezávislá od členských štátov. Nebolo však isté, či takýto postup je vôbec možný. Pochybnosti vyplývali z toho, že Únia sa už niekoľko rokov neúspešne snaží nájsť spôsob, ako by sa mohla stať účastníkom Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Doteraz nie je jasné, či je dohoda o pristúpení Únie, ktorá nie je štátom, k tomuto dohovoru zlučiteľná zo základnými zmluvami i so samotným týmto dohovorom.

Sporné bolo aj to, či tretie krajiny budú mať záujem uzavrieť takéto dohody, keďže Európska prokuratúra nemôže ponúknuť plnú vzájomnosť. Ostalo sporným a pre viaceré členské štáty neprijateľným, že by Európska prokuratúra mohla poskytovať právnu pomoc tretím krajinám.

Otvorená ostala aj otázka, či by Únia vôbec mohla a mala uzatvárať dohody v oblasti trestnej justičnej spolupráce. Je to nielen právna, ale aj politická otázka, týkajúca sa vonkajších kompetencií, ako sú rozdelené medzi Úniou a členské štáty.

V každom prípade si príprava takýchto externých dohôd vyžiada veľa času. To bol hlavný dôvod, pre ktorý Komisia a niektoré členské štáty argumentovali, že je potrebné – prinajmenšom dočasne – využiť dohody, ktoré každý členský štát už má s tretími krajinami uzavreté a zapracovať do nich Európsku prokuratúru. Rozhodujúca väčšina členských štátov sa však zhodla v tom, že riešenie pomocou „dvojitého klobúka“ na hlave EDP nemôže byť trvalým riešením.

Do budúcnosti by bolo vhodné pripraviť dodatočný protokol k príslušným dohovorom Rady Európy týkajúcim sa justičnej spolupráce v trestných veciach, kde by bolo vymedzené, že Európska únia môže byť stranou týchto dohovorov. Následne by Únia notifikovala Európsku prokuratúru ako svoj orgán, oprávnený konať v mene Únie, ako zmluvnej strany dohovorov.

Podstatným východiskom pre riešenie problému je uvedomenie si, že tento problém sa nedá riešiť „personálne“, prostredníctvom „dvojitého klobúka“ pre EDP, ale že ho treba riešiť „procesne“, rozlišujúc „vec“ v právomoci členského štátu od veci v právomoci Únie. Žiadna vec nemôže byť súčasne „pod dvomi klobúkmi“.

Na druhej strane sa členské štáty zhodli na názore, že ak má byť Európska prokuratúra prínosom, musí byť od začiatku schopná justičnej spolupráce, preto väčšina nakoniec súhlasila s akceptovaním „dvojitého klobúka“ aspoň po prechodnú dobu, napriek tomu, že viaceré štáty to nepovažovali za dobré riešenie.

Niektoré štáty zdôraznili, že špecifickým problémom vo vzťahu k Európskej prokuratúre je vydávanie osôb, ktoré má výrazný medzištátny charakter. Osoba sa vydáva štátu, nie justičnému orgánu.⁸ V prípade európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného slovenským súdom, nebude osoba vydaná „na Slovensko“, ale bude vydaná „Slovenskej republike“. Nebude vydaná Európskej prokuratúre.

Nariadenie o EP venuje riešeniu problematiky právnej pomoci a vydávania aj bod 109 preambuly. V tomto bode vykladá, že ak kolégium zistí operatívnu potrebu spolupráce s treťou krajinou alebo medzinárodnou organizáciou, malo by mať možnosť navrhnúť, aby Rada upozornila Komisiu na potrebu začatia rokovaní o medzinárodnej dohode. Až do uzavretia medzinárodných dohôd alebo pristúpenia Únie k viacstranným dohodám o právnej pomoci v trestných veciach, by členské štáty mali Európskej prokuratúre uľahčovať výkon jej funkcií podľa zásady lojálnej spolupráce.

Ak je to povolené podľa relevantnej viacstrannej dohody a s výhradou súhlasu danej tretej krajiny, by členské štáty mali uznať a prípadne oznámiť Európsku prokuratúru ako príslušný orgán na účely vykonávania týchto viacstranných dohôd. To si môže v niektorých prípadoch vyžadovať zmenu takýchto dohôd, ale opätovné rokovanie o takýchto dohodách by sa nemalo považovať za povinné, pretože nemusí byť vždy možné.

Členské štáty tiež môžu oznámiť Európsku prokuratúru ako príslušný orgán na účely vykonávania iných medzinárodných dohôd o právnej pomoci v trestných veciach, ktoré uzavreli, a to vrátane zmeny týchto dohôd.

Ak oznámenie Európskej prokuratúry ako príslušného orgánu na účely viacstranných dohôd s tretími krajinami, ktoré už členské štáty uzavreli, nie je možné alebo ho dané tretie krajiny neakceptujú, môžu EDP do pristúpenia Únie k takýmto medzinárodným dohodám konať ako vnútroštátny prokurátor voči tretím krajinám. Podmienkou je, že orgány tretích krajín budú informované o tom, že získané dôkazy sa použijú vo vyšetrovaniach a trestných stíhaniach, ktoré uskutoční Európska prokuratúra, a ak je to vhodné, bude od nich vyžiadaná na to súhlas.

8 Pozri napr. § 1 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze.

Európska prokuratúra by mala mať možnosť spoľahnúť sa vo vzťahoch s orgánmi tretích krajín na vzájomnosť alebo medzinárodnú zdvorilosť. Malo by sa však tak konať po individuálnom zvážení prípadu, v rámci vecnej príslušnosti Európskej prokuratúry a s výhradou prípadných podmienok stanovených orgánmi tretích krajín.

Ak je to vhodné, Komisia by mala predložiť návrhy s cieľom zabezpečiť účinnú justičnú spoluprácu v trestných veciach medzi Európskou prokuratúrou a nezúčastnenými štátmi. Malo by sa to predovšetkým týkať pravidiel justičnej spolupráce v trestných veciach a vydávania, pričom sa bude plne rešpektovať *acquis* Únie v tejto oblasti, ako aj povinnosť lojálnej spolupráce v súlade s článkom 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

4. Záver

Okrem rozsahu „dozoru“ vykonávaného EDP v konaní podľa nariadenia o EP, ktorý bol témou môjho predchádzajúceho príspevku a úpravy vzťahov súvisiacich s cezhraničnou právnou pomocou a vydávaním osôb Európskej prokuratúry, ktorá je témou tohto príspevku, existujú aj ďalšie okruhy otázok upravených nariadením o EP, ktoré vyvolávajú otázniky.

Na diskusiu o sporných otázkach je priestor prinajmenšom ešte tri roky, než začne Európska prokuratúra vykonávať vyšetrovanie a trestné stíhanie. Mnohé otázky budú určite predmetom diskusií aj potom, na základe reálnej praxe.

Slovenská republika oficiálne oznámila, že bude realizovať nariadenie o EP. Toto nariadenie sa bude dotýkať nielen prokurátorov a viacerých ďalších právnych profesií, ale aj širokej škály iných subjektov.

Obhajobu obvinených fyzických osôb aj právnických osôb v konaní pred súdmi, ako aj v predsúdnom trestnom konaní, budú vykonávať osoby na to oprávnené podľa vnútroštátnych právnych predpisov, teda slovenskí advokáti. Európska prokuratúra bude podávať obžaloby na slovenských súdoch. Vyšetrovanie prípadov patriacich do právomoci Európskej prokuratúry budú vykonávať vnútroštátne orgány činné v trestnom konaní. Povinnosť alebo aspoň právo oznamovať podozrenia zo spáchania trestnej činnosti v právomoci Európskej prokuratúry budú mať všetky štátne orgány, ale aj fyzické osoby a právnické osoby. Ktokoľvek môže mať práva ako obeť týchto trestných činov.

Nariadenie, ako forma právneho aktu Európskej únie má všeobecnú platnosť, je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné v členských štátoch.⁹ Len tie oprávnenia a postupy Európskej prokuratúry, ktoré nie sú upravené v nariadení o EP, budú upravené vnútroštátnymi právnymi normami. V prípade nesúladu vnútroštátnej právnej úpravy s nariadením o EP má prednosť práva úprava obsiahnutá v tomto nariadení.

Dost dôvodov na to, aby sa prinajmenšom právnici všetkých profesií podieľajúcich sa na trestnom konaní zaujímali o právnú úpravu týkajúcu sa Európskej prokuratúry a polemikou o tejto právnej úprave prispeli k jej zdokonaleniu. ■

9 článok 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

RESUMÉ

Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázniky

2. časť

Európska prokuratúra a cezhraničná právna pomoc

Článok voľne nadväzuje na predchádzajúce dva príspevky autorky, ktoré obsahovali základné informácie o štruktúre a právomociach Európskej prokuratúry a jej jednotlivých orgánov a vymedzenie úloh európskeho delegovaného prokurátora v prípravnom trestnom konaní. Cieľom tretieho príspevku je poukázať na ďalšie úskalia nariadenia Rady EÚ, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry a otvoriť polemiku aj na tému poskytovania cezhraničnej právnej pomoci Európskej prokuratúre.

SUMMARY

European Public Prosecutor's Office – a new entity, new questions

Part 2

European Public Prosecutor's Office and Cross-Border Legal Aid

The article follows on the previous two contributions of the author that contained the essential information on the structure and powers of the European Public Prosecutor's Office and its individual bodies as well as the definition of roles of the European Delegated Prosecutor in the pre-trial criminal proceedings. The aim of the present article is to point out potential bottlenecks of the EU Council Regulation implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office. At the same time its aim is to open discussion on the topic of provision of cross-border legal aid in the framework of European Public Prosecutor's Office.

ZUSAMMENFASSUNG

Europäische Staatsanwaltschaft – ein neues Subjekt, neue Fragezeichen

2. Teil

Die Europäische Staatsanwaltschaft und grenzüberschreitende

Zusammenarbeit

Der Artikel knüpft an zwei frühere Artikel von der Autorin mit grundlegenden Informationen zur Struktur und zu den Kompetenzen der Europäischen Staatsanwaltschaft und zu deren einzelnen Organen sowie zur Bestimmung der Angaben des delegierten Staatsanwaltes im strafrechtlichen Vorverfahren, an. Das Ziel des dritten Beitrages ist, auf weitere Hindernisse in der Verordnung des Rates der EU zur Durchführung einer verstärkten Zusammenarbeit zur Errichtung der Europäischen Staatsanwaltschaft hinzuweisen und Polemik zum Thema Leistung der grenzüberschreitenden Rechtshilfe an die Europäische Staatsanwaltschaft, zu eröffnen.

Vybrané problémy a nedostatky právnej úpravy odstupného zamestnanca¹

Mgr. Peter Kotira, PhD.

Mgr. Alexandra Kotirová

Autori v príspevku analyzujú inštitút odstupného jednak vo všeobecnej rovine, keď ho vnímajú ako nástroj upravený v kogentnými ustanoveniami Zákonníka práce, ktorý slúži ako jednorazový peňažný príspevok na preklopenie zložitej sociálnej situácie, ale súčasne analyzujú aj jeho špecifiká, ktoré sa vyskytujú v slovenskej judikatúre a aplikovateľnej českej judikatúre. Osobitne rozoberajú vymedzenie viacerých dôvodov skončenia pracovného pomeru, z ktorých niektoré zakladajú a iné nezakladajú nárok na odstupné, respektíve zakladajú nárok na rôznu výšku odstupného. Poukazujú na oslabenie možnosti zamestnanca uplatňovať si nárok na odstupné v prípade, ak dôvody skončenia nie sú v dohode o skončení pracovného alebo výpovedi vyslovene uvedené. Zaoberajú sa striktnou zákonnou úpravou, v ktorej zákonodarca neupravil a ani nezohľadnil skutočné obdobie, ktoré zamestnanec odpracoval u toho istého zamestnávateľa pri opakovane uzatvorených pracovných pomeroch. V závere sa venujú problematike smrti zamestnávateľa fyzickej osoby a jej dôsledkami na odstupné zamestnanca.

1 Názory vyslovené v tomto príspevku sú názormi výlučne autorov, nie ich zamestnávateľov.

2 Rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 1990. Maria Kowalska proti Freie und Hansestadt Hamburg. Vec C-33/89.

3 Pozri Pavlátová, J.: Skončenie pracovného pomeru a nárok na odstupné. In *Práva zamestnancov a skončenie pracovného pomeru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 144.

1. Všeobecný úvod a povaha ustanovení o odstupnom

Právna úprava odstupného je zakotvená v § 76 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), pričom predstavuje kompenzačné peňažné plnenie pre zamestnanca, na ktoré mu vzniká nárok z dôvodu skončenia jeho pracovného pomeru a je poskytované s cieľom umožniť zamestnancovi prispôbiť sa novým okolnostiam, ktoré sú s tým spojené.²

Uvedený nárok vzniká zamestnancovi podľa znenia § 76 len pri určenom spôsobe skončenia pracovného pomeru z taxatívne stanovených dôvodov. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že právo na odstupné je viazané na dôvody, ktoré vznikli na strane zamestnávateľa alebo z jeho zodpovednosti a neboli zavinené zamestnancom, ktorý by pokračoval v pracovnom pomere, keby vymedzené dôvody nenastali.³

Len aplikáciou jazykového výkladu je možné dospieť k záveru, že právo na odstupné je podmienené skončením pracovného pomeru dohodou alebo výpoveďou zo strany zamestnávateľa, a to len v prípadoch uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) až c) Zákonníka

Mgr. Peter Kotira, PhD.
absolvent doktorandského štúdia na Katedre pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

V súčasnosti pôsobí ako právnik Slovenskej komory zubných lekárov.

Mgr. Alexandra Kotirová
je absolventka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (2010). V súčasnosti pôsobí ako vyššia súdna úradníčka na Krajskom súde v Trnave.

práce. Takýto reštriktívny výklad však musí byť posudzovaný jednak v súlade s čl. 2 ods. 3 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „ústava“), podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané ako aj § 1 ods. 6 Zákonníka práce, ktorý zakotvuje, že v pracovnoprávných vzťahoch možno upraviť podmienky zamestnania a pracovné podmienky zamestnanca výhodnejšie, ako to upravuje tento zákon alebo iný pracovnoprávny predpis, ak to tento zákon alebo iný pracovnoprávny predpis výslovne nezakazuje alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchýliť. Zásada autonómie vôle účastníkov pracovnoprávných vzťahov, ktorá predurčuje zásadne dispozitívny charakter Zákonníka práce sa teda v úprave pracovnoprávných vzťahov nepresadí v prípade, ak tomu bráni kogentná povaha niektorého jeho ustanovenia alebo by to bolo v neprospech zamestnanca.

Kogentná povaha ustanovení Zákonníka práce je zákonodarcom spravidla určená, ak ide o také základné práva účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo všeobecne aprobovaný verejný záujem, ktoré svojou naliehavosťou vyžadujú, aby bolo ustanovenie zákona, ktoré nariaďuje (zakazuje) určité správanie rešpektované vždy všetkými účastníkmi pracovnoprávných vzťahov a prípadná autonómia vôle účastníkov pracovnoprávných vzťahov je vylúčená.⁴ Z tohto pohľadu má potom § 76 Zákonníka práce charakter relatívne kogentnej právnej úpravy v tom zmysle, že zakazuje pri skončení pracovného pomeru, z dôvodov v ňom uvedených, poskytnutie nižšieho odstupného ako aj zúženie dôvodov skončenia pracovného pomeru, z ktorých vzniká nárok na odstupné, avšak súčasne v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 1 ods. 6 Zákonníka práce neobsahuje výslovný zákaz poskytnutia odstupného z iných dôvodov, ako sú v ňom uvedené.

2.

Vymedzenie dôvodov v dohode o skončení pracovného pomeru ako predpokladu vzniku nároku na odstupné

Podľa platnej právnej úpravy dohoda o skončení pracovného pomeru musí obsahovať dôvody skončenia pracovného pomeru, ak to zamestnanec požaduje alebo ak sa pracovný pomer skončil dohodou z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) až c). Tým, že dôkazné bremeno na preukázanie skutočnosti, že došlo ku skončeniu pracovného pomeru niektorým z dôvodov, ktoré zakladajú právo na odstupné je na zamestnancovi,⁵ ich uvedenie v dohode o skončení pracovného pomeru je preňho zásadné.

Dohoda predstavuje dvojstranný právny úkon, ktorý musí byť urobený slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, preto sa predpokladá, že dôvody skončenia pracovného pomeru zodpovedajú skutočnosti, a teda, strany v dohode o skončení pracovného pomeru uviedli skutočné dôvody, pre ktoré pristupujú ku skončeniu pracovného pomeru.⁶ Dohoda o skončení pracovného pomeru, v ktorej je uvedený dôvod skončenia pracovného pomeru, predstavuje jeden z hlavných dôkazných prostriedkov, pomocou ktorého môže zamestnanec preukázať svoje tvrdenia.⁷ Treba však doplniť, že podľa § 76 Zákonníka práce je podstatné pre vznik práva na odstupné zistenie skutočného dôvodu, pre ktorý bol pracovný pomer skončený, preto na uplatnenie tohto práva nie je rozhodujúce, či dôvody rozviazania pracovného pomeru boli v dohode uvedené, prípadne, aké dôvody sa v rozviazaní pracovného pomeru uvádzajú.⁸ Preto, ak zamestnanec tvrdí, že k rozviazaniu pracovného pomeru so zamestnávateľom došlo z dôvodu, s ktorým zákon spája vznik nároku na odstupné, nie je možné jeho požiadavky odmietnuť len preto, že v dohode neboli uvedené dôvody rozviazania pracovného pomeru, poprípade že v dohode boli uvedené také dôvody, pre ktoré zamestnancovi odstupné nenáleží.⁹

Z uvedeného súčasne vyplýva aj právo zamestnávateľa, že v prípade, ak dohoda o skončení pracovného pomeru obsahuje dôvody, ktoré inak zakladajú právo na odstupné, ale on sa s nimi nestotožnil, aby preukázal, že k dohode došlo z iných dôvodov. Ide spravidla o prípady, keď zamestnávateľ poukazuje na skutočnosť, že zamestnanec, ktorý konal v jeho mene navrhol skončenie pracovného pomeru niektorým z dôvodov § 63 ods. 1 písm. a) až c) hoci musel vedieť, že taký dôvod v skutočnosti nebol naplnený.¹⁰ Pri takomto excese povereného zamestnanca v zmysle § 10 ods. 2 Zákonníka práce platí, že ak „prekročil právnym úkonom v pracovnopráv-

- 4 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 732/2011.
- 5 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 1667/2001.
- 6 Pozri aj Poruban, A.: Uvedenie dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode o jeho skončení. In Spravodajca pre mzdové účtovníčky a personalistov. roč. 9, č. 10, s. 8 – 9.
- 7 Porovnaj s Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 324/2004.
- 8 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 1599/2002.
- 9 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 448/2014.
- 10 K tomu pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 116/2011, v ktorom je konštatované, že „pre posúdenie naplnenia hmotnoprávných predpokladov pre priznanie odstupného v zmysle § 76 ods. 1 Zákonníka práce nie je dôležité to, aký dôvod rozviazania pracovného pomeru zamestnávateľ so zamestnancom dohodli, ale to, či nimi uvedený dôvod (ne)bol fakticky aj naplnený. Keďže žalovaná (zamestnávateľ) tvrdila, že v skutočnosti nebol pracovný pomer skončený z dôvodu, že žalobca (zamestnanec) sa stal nadbytočným

(skutočné dôvody spočívali v tom, že odvolaním z funkcie žalobca prestal spĺňať požiadavky na výkon funkcie ustanovenej § 42 ods. 2 Zákonníka práce, keďže po odvolaní sa účastníci nedohodli na inej pre žalobcu vhodnej práci), odvolací súd sa správne zaoberal otázkou, či v čase odvolania žalobcu z funkcie došlo u žalovanej k organizačným zmenám a či medzi týmito organizačnými zmenami a skončením pracovného pomeru na strane žalobcu existuje príčinná súvislosť.

- 11 Demek, P., Olšovská, A. et al.: Zákonník práce. Komentár k § 10. Dostupné na: <http://www.epi.sk/komentovane-ustanovenie/Komentar-k-p-10-zakona-311-2001-Z-z-2.htm>.
- 12 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 1599/2002, Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 1006/2005.
- 13 Prokeš, M.: Otázky nad odstupným po novele zákonníka práce. In Právni rozhledy, roč. 2012, č. 11, s. 409.
- 14 Pozri aj Poruban, A.: Individuálne pracovnoprávne spory po rekodifikácii civilného procesného práva. In Súkromné právo. roč. 3, č. 2, s. 50 – 58.
- 15 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 4027/2015. V konkrétnom prípade sa zmluvné strany na dátume splatnosti nedohodli, preto sa vychádzalo z výplatného termínu dojednaného v pracovnej zmluve, ktorým bol 12. deň v kalendárnom mesiaci. Odstupné sa tak stalo splatným 12. 1. 2011 a premlčacia doba uplynula 13. 1. 2014. Právo žalobcu, ktoré uplatnil žalobou 14. 1. 2014, tak bolo premlčané.

ných vzťahoch svoje oprávnenie, nezaväzujú tieto úkony zamestnávateľa, ak zamestnanec vedel alebo musel vedieť, že tento ... poverený zamestnanec svoje oprávnenie prekročil. To isté platí, ak právny úkon urobil zamestnanec zamestnávateľa, ktorý na to nebol oprávnený zo svojej funkcie, ani tým nebol poverený.“ Vedomosť zamestnanca je subjektívnou právnou kategóriou, preto v prípadnom súdnom spore treba dôsledne vychádzať z okolností konkrétneho prípadu.¹¹

Česká judikatúra sa v takýchto prípadoch prikláňa k záveru, že ak zamestnanec návrh zamestnávateľa (zamestnanca konajúceho v mene zamestnávateľa) na skončenie pracovného pomeru prijme v presvedčení, že rozvážuje pracovný pomer z niektorého z dôvodov, ktoré zakladajú právo na odstupné, nemôže byť takýmto postupom zamestnávateľa poškodený. V prípade, ak sa preukáže, že pracovný pomer bol skončený dohodou z iného dôvodu, ktorý nezakladá nárok na odstupné, bola zamestnancovi spôsobená škoda, ktorú je zamestnávateľ povinný nahradiť vo výške nevyplateného odstupného.¹²

V praxi sa často vyskytuje situácia, že v dohode o skončení pracovného pomeru alebo výpovedi sú uvedené viaceré dôvody skončenia pracovného pomeru, s ktorých niektoré zakladajú a niektoré nezakladajú nárok na odstupné, napríklad kombinácia skončenia z dôvodu § 63 ods. 1 písm. b) pre organizačné dôvody a závažné porušenie pracovnej disciplíny. Prokeš sa domnieva, že zamestnanec v tomto prípade nemá nárok na odstupné, pričom má za to, že ak bude oprávnené uplatnený aspoň jeden z dôvodov skončenia pracovného pomeru, pre ktorý nevzniká zamestnancovi právo na odstupné, tak právo na odstupné nevzniká, pretože dôvod skončenia pracovného pomeru sa viaže k okolnostiam, ktoré nemôžu byť na ťarchu zamestnávateľa.¹³ Zamestnanec, ak by nemal záujem na ďalšom trvaní pracovného pomeru, ale mal by záujem o vyplatenie odstupného, nemal by žalovať neplatné skončenie pracovného pomeru, pretože samotný zánik pracovného pomeru niektorým z dôvodov uvedených v skončení nie je medzi stranami sporný, preto by v tomto prípade musel žalovať o zaplatenie odstupného.¹⁴

Iná situácia by nastala v prípade, ak by sa kumulovali dôvody skončenia z dôvodu § 63 ods. 1 písm. a) alebo b) s dôvodmi, že zamestnanec nesmie vykonávať prácu pre pracovný úraz, chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou, alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu verejného zdravotníctva. Sme toho názoru, že v tomto prípade vzniká zamestnancovi nárok na odstupné vo výške 10-násobku priemerného zárobku. Je tomu tak z dôvodu, že ak zamestnanec objektívne nemôže vykonávať svoju prácu z dôvodov uvedených v § 76 ods. 3 Zákonníka práce bez svojho zavinenia, nie je možné túto skutočnosť pričítať zamestnancovi na škodu z dôvodu uvedenia aj iných dôvodov, na základe ktorých by nevznikol nárok na odstupné v takej výške.

3.

Splatnosť odstupného a zánik práva na odstupné

Nárok na odstupné vzniká zamestnancovi len za predpokladov stanovených v § 76 Zákonníka práce a je splatný po skončení pracovného pomeru. Z dôvodu, že lehota na uplatnenie práva na odstupné nie je stanovená Zákonníkom práce, aplikujú sa ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) o trojročnej premlčacej dobe. Na začatie plynutia premlčacej lehoty je preto podstatné určenie termínu splatnosti odstupného. Český najvyšší súd v tejto veci dôvodil, že v praxi je možné vo vzťahu k splatnosti odstupného predpokladať dve situácie, a to splatnosť odstupného sa odvíja odo dňa dohodnutého medzi zamestnávateľom a zamestnancom alebo v prípade, ak žiadna dohoda nie je medzi nimi uzatvorená, je odstupné splatné po skončení pracovného pomeru v pravidelnom termíne výplaty mzdy.¹⁵

Je možné predpokladať, v zmysle jazykovej formulácie úvodnej vety § 76 ods. 1 Zákonníka práce, že v prípade určenia termínu splatnosti odstupného dohodou zamestnanca a zamestnávateľa by malo ísť o termín, ktorý nastane najskôr pri skončení pracovného pomeru, pretože je to okamih skutočnej realizácie účelu odstupného, ktoré predstavuje pre zamestnanca jednorazový peňažný príspevok na preklopenie zložitej sociálnej situácie, v ktorej sa ocitol z dôvodu, že bez svojej viny stratil prácu. V praxi sa však môže vyskytnúť situácia, že zamestnanec využil svoje právo v zmysle § 77 Zákonníka práce a v dvojmesačnej prekluzívnej lehote uplatnil na súde

žalobou neplatné skončenie pracovného pomeru. V prípade, ak zamestnávateľ vyplatil zamestnancomi odstupné skôr, ako uplynula lehota na uplatnenie možnosti neplatného skončenia pracovného pomeru na súde, prípadne skôr, ako bolo o žalobe na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru rozhodnuté, musí si byť zamestnanec vedomý toho, že odstupné mu nebude patriť, ak jeho žalobe súd vyhovie. Zamestnanec si teda pri prijatí odstupného musí byť vedomý skutočnosti alebo aspoň z okolností musí predpokladať, že odstupné bude musieť vrátiť, ak sa po vyplatení odstupného ukáže, že jeho pracovný pomer neskončil a ďalej trvá.¹⁶ V takomto prípade by sa aplikoval § 222 Zákonníka práce o bezdôvodnom obohatení, nakoľko zamestnanec by získal majetkový prospech plnením zamestnávateľa bez právneho dôvodu, pretože jeho pracovný pomer nezanikol a trvá naďalej.

Ak zamestnávateľ uzatvoril dohodu o skončení pracovného pomeru so zamestnancom z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) až c), pričom termín skončenia je dohodnutý budúcim dátumom, nárok na odstupné vznikol a môže byť predmetom uznania čo do dôvodu a výšky, i keď ešte nie je splatný. Uvedený názor potvrdzuje aj rozhodnutie Českého najvyššieho súdu, podľa ktorého existujúce, avšak stále nesplatené, peňažné nároky môžu byť spôsobilým predmetom písomného uznania, čo do dôvodu a výšky tým, kto je povinný tieto nároky uspokojiť.¹⁷

Ak nárok na odstupné vznikol, môže zaniknúť len v prípadoch, ak bol splnený, a to poukázaním plnenia zamestnancomi, vzdaním sa tohto nároku zamestnancom alebo opätovným nástupom do pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi pred uplynutím času určeného podľa poskytnutého odstupného. V zmysle § 17 ods. 1 Zákonníka práce platí, že „právny úkon, ktorým sa zamestnanec vopred vzdáva svojich práv, je neplatný“. Vzdaním sa práv vopred treba rozumieť taký právny úkon, ktorým sa zamestnanec vzdáva takých práv, ktoré v čase vykonania úkonu ešte nevznikli, nie sú mu známe a s ktorými nemôže z tohto dôvodu disponovať. Z uvedeného (a contrario) vyplýva, že platne sa možno vzdať práv, ktoré zamestnancomi v čase urobenia tohto úkonu už vznikli a sú mu známe.¹⁸ Vzdanie sa práva predstavuje jednostranný právny úkon, ktorého forma nie je zákonom stanovená, preto môže byť urobená ústne ako aj písomne a obsiahnutá v rámci dohody o skončení pracovného pomeru alebo v jednostrannom vyhlásení zamestnanca, ktoré však musí byť urobené, až po uzatvorení dohody o skončení pracovného pomeru. Súd v prípade sporu so zamestnávateľom môže v konaní skúmať len skutočnosť, či jednostranný právny úkon zamestnanca spĺňa náležitosti platného právneho úkonu.

3.1

Opätovný nástup do pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi a zánik práva na odstupné

Ako už bolo uvedené jedným z dôvodov zániku nároku na odstupné je prípad, ktorý zakotvuje § 76 ods. 4 Zákonníka práce, v zmysle ktorého „ak zamestnanec po skončení pracovného pomeru nastúpi opäť k tomu istému zamestnávateľovi alebo k jeho právnenému nástupcovi do pracovného pomeru pred uplynutím času určeného podľa poskytnutého odstupného, je povinný vrátiť odstupné alebo jeho pomernú časť, ak sa so zamestnávateľom nedohodne inak. Pomerná časť odstupného sa určí podľa počtu dní od opätovného nástupu do pracovného pomeru do uplynutia času vyplývajúceho z poskytnutého odstupného“.

Predpoklad zániku nároku na odstupné a povinnosť vydania poskytnutého odstupného z titulu bezdôvodného obohatenia sa v tomto prípade vzťahuje len na vznik ďalšieho pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi. Tým je vylúčená aplikácia tohto ustanovenia v prípade vzniku iného pracovnoprávneho vzťahu na základe uzatvorenia niektorého typu dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.¹⁹

Čo sa považuje za opätovný nástup k právnenému nástupcovi zamestnávateľa môže spôsobiť v praxi problém. Prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov riešia § 27 až 31 Zákonníka práce. V zmysle § 29a Zákonníka práce platí, že ak sa zamestnancomi prevodom majú zásadne zmeniť pracovné podmienky a zamestnanec s ich zmenou nesúhlasí, pracovný pomer sa považuje za skončený dohodou z dôvodov podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce ku dňu prevodu. Zamestnávateľ vydá zamestnancomi písomný doklad o skončení pracovného pomeru a zamestnancomi patrí odstupné podľa § 76 Zákonníka práce. Zákonodarca teda predpokladá, že pri zmene zmluvnej strany na strane zamestnávateľa nedochádza k zániku pracovného pomeru, ale ten trvá naďalej. Problémová je situácia, ak sa pri prevode alebo prechode zamest-

16 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 304/2003.

17 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 233/2004.

18 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 102/1997.

19 Porovnaj s rozsudkom Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 2 Cdon 1858/97.

20 Podľa § 76 ods. 5 Zákonníka práce platí, že: „Odstupné nepatrí zamestnancovi, u ktorého pri organizačných zmenách alebo racionalizačných opatreniach dochádza k prechodu práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov na iného zamestnávateľa podľa tohto zákona.“

21 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 3945/2008, Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21 Cdo 2190/2009.

22 Porovnanie s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS. 501/2011.

23 Ďalším nedostatkom, ktorý pri takomto konaní zamestnávateľa prevodcu vyvstáva je skutočnosť, že na zamestnávateľa nadobúdateľa by mal prejsť rovnaký rozsah práv a povinností voči každému jednotlivému zamestnancovi, ako keby k prechodu nedošlo. Nejedná sa teda len o práva a povinnosti výslovne upravené v pracovnej zmluve, ale i o práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z kolektívnej zmluvy, prípadne z vnútorného predpisu zamestnávateľa prevodcu. Ak teda vyplýva napríklad z kolektívnej zmluvy u pôvodného zamestnávateľa právo zamestnancov na vyššie odstupné pri skončení pracovného pomeru, majú zamestnanci toto právo aj voči novému zamestnávateľovi. Pavlátová, J. Skončení pracovného pomeru a nárok na odstupné. In *Práva zamestnancov a skončenie pracovného pomeru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 144.

návateľ dohodne so zamestnancom na skončení pracovného pomeru a ten následne uzatvorí novú pracovnú zmluvu s preberajúcim zamestnávateľom alebo jeho nástupcom. Vzniknutá situácia v sebe nesie dva rozmery, prvým je zodpovedanie otázky vzniku nároku na odstupné a jeho vrátenia a druhým je určenie výšky nároku na odstupné za odpracované roky v prípade skončenia nového pracovného pomeru.

Česká judikatúra sa zaoberala prvým rozmerom, keď dospela k záveru, že zamestnancovi, u ktorého pri organizačných zmenách dochádza k prechodu jeho práv a povinností z pracovnoprávného vzťahu na iného zamestnávateľa nenáleží odstupné,²⁰ a to ani v prípade, ak v súvislosti s týmito organizačnými zmenami rozviazal pracovný pomer s doterajším zamestnávateľom a potom nastúpil do pracovného pomeru k prijímajúcemu zamestnávateľovi, pretože v rozsahu, v akom by mu bolo inak poskytnuté plnenie, by ho musel aj vrátiť.²¹ Pojem doterajší zamestnávateľ nie je možné v kontexte vzniku nároku na odstupné vždy stotožňovať s fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá zamestnancovi poskytla odstupné. Pod doterajším zamestnávateľom treba rozumieť aj zamestnávateľa, na ktorého od tohto zamestnávateľa v medziobdobí po skončení pracovného pomeru prešli práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov. Ide teda o zamestnávateľa, u ktorého by zamestnanec naďalej pracoval, keby nedošlo k rozviazaniu pracovného pomeru.

V čom je však možné vnímať problém, je skutočnosť, že zamestnávateľ – prevodca nemá vôbec prístup k ukončeniu pracovných pomerov so zamestnancami, nakoľko ich trvanie neprerušuje zmena na strane zamestnávateľa. K uvedenému je potrebné doplniť, že uvedený záver je vyjadrený aj v čl. 4 ods. 1 smernice 2001/23/ES, ktorý výslovne stanovuje, že „prevod podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa“. Ako už bolo uvedené, v praxi sa stáva, že zamestnávateľ – prevodca prikróčí ku skončeniu pracovného pomeru, najčastejšie dohodou o skončení pracovného pomeru so zamestnancom, pričom zamestnanec následne uzatvorí nový pracovný pomer so zamestnávateľom nadobúdateľom. Za takýchto okolností vzniká situácia, keď zamestnancovi nielenže nevznikne nárok na odstupné z dôvodu § 76 ods. 4 Zákonníka práce voči zamestnancovi prevodcovi, ale súčasne právna úprava Zákonníka práce neupravuje povinnosť do dĺžky jeho pracovného pomeru započítať predchádzajúce obdobie u zamestnávateľa prevodcu.

Práve z dôvodu chýbajúcich ustanovení Zákonníka práce o zohľadnení dĺžky pracovného pomeru na účel určenia odpracovaných rokov vo vzťahu k výške nároku na odstupné, by ukončením pracovného pomeru so zamestnávateľom – prevodcom a uzatvorením nového pracovného pomeru so zamestnávateľom nadobúdateľom malo fakticky dôjsť k novému počítaniu odpracovaných rokov.

Ak by v takomto prípade skutočne nastala situácia, že by zamestnávateľ nadobúdateľ nezapočítal odpracované roky u zamestnávateľa prevodcu a odmietol zamestnancovi vyplatiť odstupné v zodpovedajúcej výške, mal by súd v rámci konania zohľadniť zásadu vyjadrenú v čl. 2 Zákonníka práce, podľa ktorej „výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi; nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávného vzťahu alebo spoluzamestnancov“. Citovaný článok 2 základných zásad Zákonníka práce zakotvuje pozitívny príkaz výkonu práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov, ktorým je súlad s dobrými mravmi. Negatívnou hranicou výkonu subjektívnych práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov je zákaz zneužívať tieto práva na škodu druhého účastníka. Zamestnanec legitímne očakáva, že v prípade skončenia pracovného pomeru jedným z dôvodov, pri ktorom mu vzniká nárok na odstupné, mu to bude aj uhradené v zodpovedajúcej výške.²² Zamestnávateľ prevodca a zamestnávateľ nadobúdateľ si musia byť vedomí skutočnosti, že ukončením pracovného pomeru a jeho opätovným uzatvorením by mohlo dôjsť k zníženiu výšky odstupného zamestnanca ako aj skutočnosti, že nejde o zákonný spôsob prechodu práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov. Na základe uvedeného by preto v tomto prípade mal súd zohľadniť skutočnú dĺžku trvania pracovného pomeru na neurčitý čas, a to napriek skutočnosti, že zákonodarca na to nepamätal. Ďalším dôvodom je skutočnosť, že by takýmto konaním vzniklo nerovnaké zaobchádzanie medzi porovnateľnými zamestnancami zamestnávateľa nadobúdateľa, ktorí neboli „preradení“ takýmto spôsobom vo vzťahu k výške odstupného za odpracované roky, a to bez legitímneho právneho dôvodu.²³

Vyššie uvedená situácia súčasne poukazuje na nedostatočnú právnu ochranu zamestnancov, a to tak pri pracovnom pomere na neurčitý čas ako aj pri pracovných pomeroch na dobu určitú. Pre porovnanie český Zákonník práce v § 67 zakotvil, že na účely priznania odstupného sa za trvanie pracovného pomeru považuje aj doba trvania predchádzajúceho pracovného pomeru u toho istého zamestnávateľa, pokiaľ doba od jeho skončenia do vzniku nasledujúceho pomeru nepresiahla dobu 6 mesiacov. Základným účelom takéhoto ustanovenia je, aby nedochádzalo k obchádzaniu právnej úpravy a prihliadalo sa k predchádzajúcemu pracovnému pomeru u toho istého zamestnávateľa.²⁴

V pracovnoprávných vzťahoch v Slovenskej republike však nastáva situácia, keď sa zamestnancovi do pracovného pomeru nebude započítavať obdobie, ktoré odpracoval u toho istého zamestnávateľa v pracovnom pomere na dobu určitú, a to aj keby bezprostredne po jeho skončení, zamestnávateľ uzatvoril so zamestnancom pracovný pomer na neurčitý čas. Rovnaká situácia nastane aj v prípade, ak by došlo k vzniku pracovného pomeru na neurčitý čas z dôvodu porušenia § 48 ods. 2 Zákonníka práce alebo uzatvoreniu pracovných pomerov na dobu určitú, ktoré vznikli medzi tým istým zamestnancom a zamestnávateľom v časovom horizonte, ktorý presahuje dobu šiestich mesiacov. Nakoniec by sa do odpracovaných rokov nezapočítavalo ani trvanie predchádzajúceho pracovného pomeru na neurčitý čas k tomu istému zamestnávateľovi, hoci by zamestnancovi pri jeho skončení nevznikol nárok na odstupné. Z tohto pohľadu by mal zákonodarca uvažovať o stanovení pravidiel pre určenie obdobia, ktoré je rozhodujúce pre určenie výšky odstupného a zohľadňuje skutočné roky, ktoré zamestnanec odpracoval u toho istého zamestnávateľa, bez ohľadu na druh, dĺžku a počet pracovných pomerov.

S názorom odbornej verejnosti je možné sa stretnúť len v prípade pracovných pomerov na dobu určitú, ktoré sú bezprostredne opakovane uzatvorené, keď Barancová konštatuje, že na účely odstupného „*trvanie pracovného pomeru na určitú dobu môže zamestnanec u zamestnávateľa odpracovať v celistvosti alebo spôsobom, že ide o pracovné pomery na určitú, ktoré na seba bezprostredne nadväzujú a ktoré je potrebné pre uvedený účel sčítať*“²⁵ problém s takýmto záverom je, že ho Zákonník práce výslovne neuvádza. Na absenciu uvedenej úpravy poukazuje aj Toman, keď konštatuje, že „*v § 76 ZP nie je obsiahnuté obdobné pravidlo ako v § 62 ZP, že do doby trvania pracovného pomeru podľa odsekov 3 a 4 sa započítava aj doba trvania opakovane uzatvorených pracovných pomerov na určitú dobu u toho istého zamestnávateľa, ktoré na seba bezprostredne nadväzujú. Vzhľadom na to, že ide o pracovné pomery na určitú dobu, ktoré sa nekončia s odstupným (v prípade práce na neurčitý čas môže vzniknúť odstupné, ale ak ide o bezprostrednú nadväznosť pracovných pomerov, takéto odstupné môže zamestnávateľ žiadať späť), ako aj vo väzbe na § 62 ZP (tu by mohlo z tohto dôvodu dôjsť aj k značnej disproporcii), je tu potrebné pripustiť analogický výklad ustanovenia/situácie v § 76 ZP, t. j. že aj pre účely odstupného sa do doby trvania pracovného pomeru započítava aj doba trvania opakovane uzatvorených pracovných pomerov na určitú dobu u toho istého zamestnávateľa, ktoré na seba bezprostredne nadväzujú*“.²⁶ Keď prijmeme vyššie uvedený záver mohli by sme ho per analogiam aplikovať aj na prípad, ak bezprostredne po skončení pracovného pomeru na dobu určitú uzatvorí zamestnanec so zamestnávateľom pracovný pomer na neurčitý čas.

4. Právo zamestnanca na odstupné v prípade smrti zamestnávateľa fyzickej osoby

Zákonník práce predpokladá v § 59 možnosti skončenia pracovného pomeru jednak na základe právneho úkonu (dohodou, výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe), ďalej na základe právnej udalosti (uplynutie času, na ktorý bol dohodnutý, smrťou zamestnanca), úradným rozhodnutím alebo na základe zákona.²⁷ Aj keď to Zákonník práce výslovne neuvádza, pracovný pomer zamestnanca môže zaniknúť aj na základe inej právnej udalosti, a to je zánikom zamestnávateľa bez právneho nástupníctva.

Vo vzťahu k zamestnávateľovi, ktorým je fyzická osoba, je všeobecná úprava, ktorá sa venuje pracovnoprávnym vzťahom v prípade jeho úmrtia, zakotvená v § 30 Zákonníka práce. Podľa tejto úpravy „*práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov prechádzajú smrťou zamestná-*

24 Bližšie pozri Dôvodovú správu k zákonu č. 365/2011 Zb.

25 Barancová, H.: Zákonník práce. Komentár. 3. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 532.

26 Toman, J.: Individuálne pracovné právo. Všeobecné ustanovenia a pracovná zmluva. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung, 2014, s. 363.

27 Barancová, H. – Schronk, R.: Pracovné právo. Bratislava: Sprint dva, 2009, s. 413.

vateľa, ktorý je fyzickou osobou, na jeho dedičov“. To znamená, že prechod práv a povinností v pracovnoprávných vzťahoch je viazaný na určenie dedičov, a teda ukončenie dedičského konania.

Výnimky pre konanie dedičov pred ukončením dedičského konania sú upravené v zákone č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „živnostenský zákon“), ktorý v § 13 zakotvuje výnimky pre možnosť pokračovania v živnosti pri úmrtí fyzickej osoby. V takomto prípade môžu dedičia buď ukončiť pracovný pomer so zamestnancom v súlade s § 59 Zákonníka práce, prípadne pokračovať v živnosti pozostalej fyzickej osoby aj so zamestnancami. Je však potrebné doplniť, že v súlade s § 13 ods. 5 vzniká dedičom povinnosť do šiestich mesiacov od skončenia konania o dedičstve získať vlastné živnostenské oprávnenie, inak nemôžu ďalej živnosť prevádzkovať. V tomto prípade nie je potrebné uzatvárať nové pracovné pomery z dôvodu, že v súlade s § 27 Zákonníka práce, ak zanikne zamestnávateľ, ktorý má právneho nástupcu, prechádzajú práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov na tohto nástupcu, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Aký je však postup v prípade, ak nie je možné aplikovať § 13 živnostenského zákona, prípadne ak dedičia dedičstvo odmietli? Aký vplyv môžu mať tieto skutočnosti na vznik nároku zamestnanca na odstupné?

Typickým príkladom, kedy nie je možné aplikovať § 13 je v prípade úmrtia fyzickej osoby poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. V súlade s § 3 ods. 2 písm. za) zákona č. 455/1991 Z. z. „prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a poskytovanie zdravotnej starostlivosti ako samostatnej zdravotníckej praxe alebo výkon odborného zástupcu právnickej osoby prevádzkujúcej zdravotnícke zariadenie“ nie je živnosťou. V zmysle § 20 zákona č. 578/2004 Z. z. platí, že v prípade smrti fyzickej osoby jej povolenie zaniká. V spojení s § 15 zákona, ktorý určuje, že „povolenie nemožno previesť na inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu“ je analógia k postupu podľa živnostenského zákona vylúčená.

Z uvedeného vyplýva, že smrťou fyzickej osoby – poskytovateľa zdravotnej starostlivosti dochádza súčasne k zániku povolenia. Zastávame názor, že pracovnoprávny vzťah zamestnanca zaniká v tomto prípade na základe právnej udalosti, ktorou je smrť fyzickej osoby – podnikateľa. Rovnaký záver by platil aj v prípade, ak by dedičia nepostupovali v zmysle § 13 zákona č. 455/1991 Z. z. a dedičstvo následne odmietli.

Zánik pracovného pomeru na základe udalosti však nepredstavuje dôvod, na základe ktorého Zákonník práce výslovne priznáva právo na odstupné. Zamestnanec by sa tak dostal do situácie, keď síce došlo k zrušeniu zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce, ale vzhľadom na skutočnosť, že jeho pracovný pomer neskončil právnym úkonom, s ktorým zákon spája vznik odstupného v § 76, právo na odstupné mu nevzniklo. Navyše, vzhľadom na relatívne kogentný charakter tohto ustanovenia Zákonníka práce je možné dôvody rozšíriť len na základe dohody zmluvných strán, kolektívnou zmluvou, prípadne vnútorným predpisom zamestnávateľa. S takýmto záverom však nesúhlasíme a prikláňame sa k záverom Českého ústavného súdu, ktorý vo svojom náleze konštatoval, že „za dané situácie je treba prísť k ústavní stížnosti, pokiaľ namítá, že tým, že v zákoníku práce není výslovně pamatováno na případ skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele událostí, a tím vzniká možnost faktické nerovnosti mezi zaměstnancem, jehož pracovní poměr skončil na základě události a zaměstnancem, jehož pracovní poměr skončil úkonem – ať již výpovědí nebo dohodou, tedy nerovnost mezi zaměstnanci z hlediska zaměstnavatele (osoba právnická – osoba fyzická). Přitom právní úprava odstupného vychází ze základní koncepce odstupného jako odškodnění zaměstnance při ztrátě zaměstnání bez vlastního zavinění. Událost – smrt zaměstnavatele – bezpochyby patří do kategorie důvodů, které zaměstnanec ovlivnit nemůže“.²⁸ V zmysle uvedeného má teda zamestnanec právo na odstupné a tento svoj nárok by si mohol uplatňovať. ■

28 Nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. I. ÚS 395/99.

RESUMÉ

Vybrané problémy a nedostatky právnej úpravy odstupného zamestnanca

Aj keď je právna úprava odstupného pomerne jasne upravená, práve variabilita prípadov, ktoré môžu nastať v praxi, poukazuje na jej aplikačné nedostatky. Zámerom autorov bolo zanalyzovať inštitút odstupného vo všeobecnosti ako aj v optike problémov, ktoré sa vyskytujú v praxi a ponúknuť aj návrhy možných riešení. Cieľom článku bolo ďalej poukázať na skutočnosť, že zákonodarca nerieši v právnej úprave obdobie skutočne odpracovaných rokov pre toho istého zamestnávateľa, ale určenie výšky nároku na odstupné viaže, podľa autorov nesprávne, len na dobu trvania aktuálneho pracovného pomeru, čím stavia zamestnancov do právnej neistoty. Autori upozorňujú aj na skutočnosť, že nárok na odstupné si môže zamestnanec uplatňovať nielen z dôvodov zákonom určených, ale aj pri skončení pracovného pomeru na základe právnej udalosti.

SUMMARY

Selected issues and shortcomings of legal regulation of one-off payments of employees

Even though the legislation regarding the one-off payments is sufficiently clear, the variability of cases that may be encountered in practice shows that there are shortcomings when it comes to its application. The aim of the article is to analyse the one-off payment and to offer possible solutions. The objective is also to point out to the fact that the legislator does not address the issue of length-of-service increments in relation to the same employer. Authors argue that it is wrong to determine the amount of one-off payment only on the basis of the length of the current work relationship because it causes the situation of legal uncertainty. Authors also refer to the fact that an employee may claim one-off payment not only on account of legal grounds stipulated by the act but equally when the work relationship is terminated because of objective legal event.

ZUSAMMENFASSUNG

Ausgewählte Probleme und Mängel der Rechtsregelung des Abfindungsgeldes für den Arbeitnehmer

Obwohl die Rechtsregelung der Abfindung ziemlich klar geregelt ist, es wird auf ihre Anwendungsmängel infolge der Variabilität der Fälle, die in der Praxis eintreten können, hingewiesen. Die Autoren haben vor, das Instrument der Abfindung im Allgemeinen sowie durch die Optik der Probleme, die in der Praxis auftreten, zu analysieren und mögliche Lösungen vorzuschlagen. Das Ziel des Artikels war weiter, auf die Tatsache hinzuweisen, die vom Gesetzgeber in der Rechtsregelung nicht behandelt wird, und zwar auf abgeleistete Dienstjahre bei einem und demselben Dienstgeber; die Festlegung der Höhe des Anspruchs auf die Abfindung wird dem Ermessen der Autoren nach unzutreffend nur an die Dauer des aktuellen Arbeitsverhältnisses gebunden, wodurch die Arbeitnehmer einer rechtlichen Unsicherheit ausgesetzt sind. Die Autoren machen auf die Tatsache aufmerksam, dass der Anspruch auf die Abfindung vom Arbeitnehmer nicht nur aus gesetzesgemäß festgehaltenen Gründen aber auch bei der Auflösung des Arbeitsverhältnisses aufgrund eines rechtlichen Ereignisses geltend gemacht werden kann.

Súkromnoprávne aspekty zdieľanej ekonomiky po rozsudku vo veci „Uber“

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.

Dňa 20. decembra 2017 veľká komora Súdneho dvora Európskej únie vyniesla pilotný rozsudok týkajúci sa jedného z najvýraznejších subjektov tzv. zdieľanej ekonomiky – platformy Uber.¹ Poskytovanú službu kvalifikoval ako službu v oblasti dopravy. Aj keď predmetom konania boli špecifické a osobitne poskytované služby, Súdny dvor EÚ načrtoval, akým spôsobom nahliada na postavenie on-line platforiem ako subjektov práva.²

1 Vec C-434/15 ktorej predmetom bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (Obchodný súd č. 3 Barcelona, Španielsko) zo 16. júla 2015, ktorý súvisel s konaním Asociación Profesional Elite Taxi proti Uber Systems Spain, SL. Predmetné konanie nie je jediným konaním vedeným proti tejto platforme. Z iných napríklad už rozhodnutá vec C-320/16 Uber France alebo vec C-371/17 Uber BV/Richard Leipold.

2 Význam predmetného rozsudku bol potvrdený aj rozhodnutím vo veci C-320/16 vo veci Uber France SAS zo dňa 10. 4. 2018, v ktorom SD EÚ prevzal rovnaké závery o postavení platformy Uber.

3 v zmysle článku 1 bodu 2 smernice 98/34, na ktorú odkazuje článok 2 písm. a) smernice 2000/31, za ktorú sa on-line platformy samy považujú

Namiesto faktografie (vstup do problematiky)

Súdny dvor EÚ výslovne deklaroval, že poskytovaná služba nie je službou informačnej spoločnosti,³ ale službou vo vlastnom zmysle slova⁴ – a to napriek tomu, že on-line platforma resp. spoločnosť, ktorá poskytuje virtuálny priestor na poskytnutie služieb takúto službu fyzicky neposkytuje. Zjednodušene sa dá povedať, že spoločnosť Uber bola „vyhlásená“ za taxislužbu napriek tomu, že nedisponuje žiadnym vozidlom a nezamestnáva žiadneho vodiča.

Aj keď v súčasnosti sú podstatne diskutovanejšie iné aspekty poskytovania týchto služieb – napríklad otázka získavania povolení na výkon tejto činnosti (vyriešená na účely poskytovania dopravných služieb týmto rozsudkom), povinnosť deklarovať príjmy z tejto činnosti a pracovno-právne aspekty, nie je možné opomenúť ani súkromno-právne aspekty, pre ktoré má rozsudok vo veci Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain⁵ tiež nepopierateľný význam.

1. Úvod do problematiky on-line platforiem – základy zdieľanej ekonomiky

Záhadou tohto fenoménu nie je len jeho obsah, ale samotný pojem zdieľaná ekonomika (anglicky „sharing economy“), označovaný aj ako kolaboratívna ekonomika. Najjednoduchšie sa dá definovať ako prostriedok ekonomickej aktivity jednotlivcov (peers) s motiváciou dosiahnuť zisk realizovaný v digitálnom či virtuálnom prostredí internetu. Predmetom „zdieľania“ je majetok, služba prípadne vedomosť⁶ jednej strany tomu, kto má záujem o ich poskytnutie, a preto ich

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD. pôsobí ako

advokátka, v súčasnosti spolupracuje s Advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o.

Prof. JUDr. Marek Števček, PhD. je vysoko-

školský pedagóg na PF UK v Bratislave.

cielene vyhľadáva špecificky na mieste, kde sa táto ponuka zhromažďuje. On-line platformy „umožňujú ekonomickú interakciu nielen medzi profesionálnymi poskytovateľmi služieb a spotrebiteľmi navzájom, ktorá by ešte v nedávnej minulosti nemala pod ťarchou transakčných nákladov zmysel“.⁷ Aby sme boli konkrétni – najtypickejšie sú platformy ponúkajúce:

- a) dopravu – a to mestskú (uberPOP) alebo diaľkovú (BlaBlaCar);
- b) ubytovanie (AirBnB);
- c) peer-to-peer financovanie (Kickstarter, Zonky (ČR), Žltý melón (SR)).

Pri zdieľanej ekonomike ide o faktické, ekonomicky motivované správanie sa subjektov ekonomických a právnych vzťahov, ktoré existovalo ešte pred rozvojom internetu. Toto dlhoročné správanie sa ľudí si vďaka zmenám a rozvoju internetu našlo svoje miesto aj na tejto sieti, pričom bolo postupne zo strany jednotlivých subjektov profesionalizované.

V zdieľanej ekonomike, na rozdiel od bežného právno-ekonomického vzťahu, vystupujú 3 subjekty:

- a) poskytovateľ služby,
- b) príjemca služby a
- c) on-line platforma.

Postavenie dodávateľa a spotrebiteľa je v ekonomicko-právnych vzťahoch pomerne jasné, špeciálne je postavenie však on-line platformy, ktorá sa primárne vymedzovala len ako sprostredkovateľ služieb. Postavenie a kompetencie tejto platformy sú pritom pre pochopenie osobitostí vzťahov vznikajúcich pri zdieľanej ekonomike úplne kľúčové.

On-line platforma je „technické riešenie“, ktoré sprostredkúva a transakčne umožňuje vzťah medzi pôvodnými aktérmi vzťahu a zároveň systematicky eliminuje možné informačné obmedzenia jednej alebo oboch strán.⁸ Z právneho hľadiska on-line platformu prevádzkuje konkrétny subjekt práva (spravidla právnická osoba). Technické riešenie sa tak vlastne stáva subjektom spoločenských vzťahov so silným ekonomickým backgroundom, regulovaným právom.

2.

Regulácia právneho postavenia on-line platformy

Vzhľadom na to, že on-line platforma je celkom zjavne poskytovateľ služby v prostredí elektronických komunikácií, je právne regulovaná:

- a) na európskej úrovni smernicou 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (ďalej len „smernica“);
- b) na vnútroštátnej úrovni zákonom č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode, ktorým bola transponovaná táto smernica.

V zmysle smernice (a zákona) možno služby on-line platformami jednoznačne považovať za služby informačnej spoločnosti definované ako služby, ktoré sa bežne poskytujú za odmenu na diaľku prostredníctvom elektronického zariadenia na spracovanie (vrátane digitálnej kompresie) a záznam údajov a na individuálnu žiadosť príjemcu služby.⁹

Smernica umožňuje poskytovanie takýchto služieb v členských štátoch Európskej únie v súlade s vnútroštátnym právom, pričom podľa čl. 3 ods. 2 smernice o elektronickom obchode nesmú členské štáty obmedzovať voľný pohyb týchto služieb.¹⁰

Konkrétny spôsob uzatvárania zmluvy na diaľku s takýmto poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti upravuje rámcovo (v minimálnom rozsahu harmonizácie) smernica, pričom konkrétne práva a povinnosti poskytovateľov z príslušného členského štátu Únie, vrátane úpravy uzatvárania zmlúv na diaľku, sú ponechané na vnútroštátnu právnu úpravu.

Smernica (a na jej základe aj zákon, ktorým bola transponovaná) však rieši dôležitú úpravu prípadov vylúčenia zodpovednosti tých subjektov, ktoré majú „len“ postavenie sprostredkovateľov poskytovaných služieb informačnej spoločnosti. V takýchto prípadoch majú sprostredkovatelia naplňajúci podmienky poskytovania služieb len ako tzv. kanál (*mere conduit*), *caching* a *hosting*¹¹ postavenie tzv. bezpečného prístavu. Pod bezpečným prístavom (po anglicky *safe harbour*) rozumieme takého poskytovateľa, ktorého „činnosť prenosu má len technickú, automatickú a pasívnu podobu – t. j. ak poskytovateľ nezasahuje do prenášaného obsahu.“¹² Vyme-

4 službu v oblasti dopravy v zmysle článku 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123

5 Ďalej aj skrátené ako „vec Uber“ v príslušnom gramatickom tvare

6 Tieto pojmy majú však skôr ekonomické, než rýdzo právne denotáty. Je to pochopiteľné, keďže nedisponujeme ich legálnou definíciou na účely definovaného právneho priestoru (národného ani nadnárodného, európskeho).

7 Kindl, J., Koudelka, M.: Regulačné výzvy sdílené prepravy. In: Právni rozhledy, č. 7/2017, ročník 25, s. 229.

8 Kindl, J., Koudelka, M.: Regulačné výzvy sdílené prepravy. In: Právni rozhledy, č. 7/2017, ročník 25, s. 229, 230.

9 ods. 17 preambuly smernice; definícia služieb informačnej spoločnosti vyplýva zo smerníc Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES a 98/84/ES

10 Za účelom poskytovania služieb informačnej spoločnosti v inom členskom štáte však môže členský štát prijať opatrenie proti určitej službe z dôvodov a spôsobom stanoveným v čl. 3 ods. 4 smernice.

11 Podmienky vylúčenia zodpovednosti takýchto poskytovateľov sú upravené v čl. 12 – 14 smernice.

12 Cholasta, R., Korbelt, F., Melzer, F., Molitorisová, A.: Safe Harbour: Režim vylúčenia zodpovednosti poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti v kontextu pasívnej role poskytovateľa. In: Právni rozhledy, roč. 25, č. 11/2017, s. 401

- 13 problematika bezpečného prístavu je vymedzená napríklad v rozhodnutiach SD EÚ C-324/09, L'Oreal v. Ebay, C-236/08 až C-238/08, Google France, C-291/13, Sotiris Pappasavvas proti O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd a spol. a pod.
- 14 Ešte pred rozhodnutím SD EÚ vo veci Uber sa k tomuto názoru priklonili aj J. Kindl a M. Koudelka, podľa ktorých ide o služby informačnej spoločnosti v zmysle čl. 2 písm. a) smernice o e-obchode v spojení s čl. 1 ods. 1 smernice 2015/1535 – podľa ich názoru tento záver odôvodňuje aj rozsudok SDEU C-324/09 L'Oreal vs. eBay (In: Kindl, J., Koudelka, M.: Regulačný výzvy sdílené prepravy. In: Právní rozhledy, č. 7/2017, ročník 25, s. 232).
- 15 Podobne aj Kindl, J., Koudelka, M.: Regulačný výzvy sdílené prepravy. In: Právní rozhledy, č. 7/2017, ročník 25, s. 229, 230.
- 16 Na tomto závere sa zhodujú aj generálny advokát v stanovisku k veci C-434/2015 z 11. 5. 2017 aj J. Kindl. a M. Koudelka.
- 17 K tomu pozri Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. júna 2017 o Európskej agende pre kolaboratívne hospodárstvo
- 18 V zmysle slovenského právneho poriadku.
- 19 V právnej terminológii ide o stanovenie aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie v civilnom súdnom spore.
- 20 § 290 a nasl. CSP

dzenie tohto pojmu a toho, čo všetko sa rozumie bezpečným prístavom však nevyplýva priamo zo smernice, ale je definované judikatúrou SD EÚ. Tento *ad hoc* vždy posudzuje podmienky poskytovaných služieb podľa ich rozsahu a podľa toho, či poskytovateľ skutočne môže alebo nemôže zasahovať do týchto služieb.¹³

3. Aktívny verzus pasívny prístup k poskytovaniu služieb informačnej spoločnosti

Aj v prípade on-line platforiem je ich postavenie determinované rozsahom poskytovaných služieb. Polemika sa sústreďuje predovšetkým na to, či postavenie tohto subjektu (sprostredkovateľa) je len pasívne, alebo (aj) aktívne.

Názor, podľa ktorého je postavenie platformy pasívne, je odôvodňovaný tým, že „zmluva“ medzi príjemcom a poskytovateľom je uzavretá bez zásahu alebo inej ingerencie on-line platformy, ktorá sa v tomto prípade správa pasívne. To, čo on-line platforma poskytuje účastníkom, je len „priestor“ – a sama do obsahu nezasahuje. Ak by sme pripustili tento názor, z pohľadu smernice by on-line platforma spĺňala podmienky bezpečného prístavu stanovené čl. 12 ods. 1 smernice.¹⁴ K tomuto záveru však môžeme dospieť len ak tieto platformy definujeme ako služby informačnej spoločnosti.

Vo všeobecnosti pritom zabezpečujú on-line platformy nasledovné služby:

- vyhľadanie príležitosti,
- uzavretie zmluvy – ide o médium, v ktorom dochádza k návrhu a k jeho akceptácii,
- uskutočnenie platby.

V prípade aplikácie Uber je rozsah služieb ešte širší – aplikácia navrhuje vodičovi vhodnú trasu, naviguje ho na trase, stanovuje sadzby, a automaticky, na základe prejdenej trasy vypočíta platbu, ktorú inkasuje priamo z registrovanej platobnej karty prijímateľa služby.

Okrem týchto služieb poskytuje aj široký rozsah informácií o poskytovanej službe. Určité, z pohľadu platformy povinné informácie o sebe zverejňuje aj samotný poskytovateľ služby. To, čo je však veľmi cenné z pohľadu atraktivity ponuky, sú referencie a číselné alebo slovné hodnotenia konkrétneho poskytovateľa (ale aj prijímateľa služby). Tým systematicky eliminuje možné informačné obmedzenia jednej alebo oboch strán,¹⁵ ktoré sú kľúčovým argumentom pre sprísnenú reguláciu spotrebiteľského práva, čím sa vzťah oboch strán fakticky vyrovnáva.

Ak zároveň výkon tejto činnosti vykonávajú poskytovatelia na neprofesionálnej úrovni,¹⁶ je možné považovať túto službu za službu poskytovanú *peer-to-peer* – teda osobami na rovnakej úrovni, pri ktorých nie je možné stanoviť, kto je slabšou stranou.¹⁷ Je nepochybné, že v prípade *peers* – teda dodávateľa a poskytovateľa služby zdieľanej ekonomiky – pôjde nepochybne o právny vzťah medzi bežnými fyzickými osobami regulovaný ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Samotná platforma je však **profesionálnym** poskytovateľom služieb a má okrem už spomínaných funkcií sprostredkovania, inkasa, plnenia informačných povinností aj pozíciu „regulátora“ – teda toho subjektu, ktorý nastavuje „pravidlá hry“ pre *peers* a mala by vytvoriť také podmienky, aby nedochádzalo k porušovaniu zmluvných povinností medzi stranami. Ak k tomu dôjde, mala by zároveň vytvoriť podmienky na poskytnutie nápravy tomu subjektu, ktorého práva boli porušené.

Ak však máme zodpovedať otázku, či je on-line platforma spôsobilá poskytnúť nápravu (reparáciu) vyplývajúcu zo súkromno-právnych vzťahov medzi účastníkmi tohto košateho ekonomického vzťahu, je potrebné¹⁸ zodpovedať 3 základné otázky:

- a) má on-line platforma skutočne pozíciu sprostredkovateľa, resp. pasívneho poskytovateľa služby informačnej spoločnosti, čo by odôvodňovalo jej postavenie ako *safe harbour*, alebo má postavenie priameho dodávateľa služby – ak áno, v akom postavení,
- b) kto je s poukazom na odpoveď na otázku sub a) subjektom, voči ktorému bude poškodený uplatňovať nárok na náhradu škody, a kto bude nositeľom povinnosti škodu nahradiť,¹⁹
- c) ak je takým subjektom (teda nositeľom práva alebo povinnosti) on-line platforma, je vzťah medzi *peers* a platformou vzťahom spotrebiteľským – teda je naňho potrebné aplikovať spotrebiteľskú legislatívu vrátane ustanovení o spotrebiteľských sporoch.²⁰

Samozrejme, vyriešením otázky postavenia on-line platformy položenej sub a) bude možné odpovedať aj na otázky súvisiace s postavením platformy ako poskytovateľa služieb z pohľadu potreby plnenia verejných regulatívov poskytovaných služieb (zabezpečovania povolení, licencií, plnenia povinností pri platbe daní resp. poplatkov).

Na zodpovedanie uvedených otázok poskytol určitý návod názor SD EÚ vo veci Asociación Profesional Elite Taxi proti Uber Systems Spain, SL. Vo svetle tohto rozhodnutia sa na nastolené otázky pokúsime nájsť odpoveď.

4. Rozhodnutie SD EÚ vo veci C-434/2015

Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol predložený v rámci sporu medzi profesijným združením taxikárov mesta Barcelona (Španielsko) Asociación Profesional Elite Taxi (ďalej len „Elite Taxi“) a spoločnosťou Uber Systems Spain SL, prepojenou so spoločnosťou Uber Technologies Inc.. Meritom tohto sporu bolo, že Uber Systems Spain SL poskytuje prostredníctvom aplikácie pre smartfóny **odplatnú službu** spočívajúcu v skontaktovaní **neprofesionálnych** vodičov využívajúcich svoje **vlastné vozidlo** s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta, pričom na výkon svojej činnosti **nemá potrebné administratívne licencie a povolenia**.

Elite Taxi podalo žalobu na Obchodný súd č. 3 v Barcelone, ktorou sa domáhalo určenia, že činnosti spoločnosti Uber Systems Spain porušujú platné právne predpisy a predstavujú klamlivé praktiky a nekalosúťažné konanie v zmysle Ley 3/1991 de Competencia Desleal (zákon č. 3/1991 o nekalej súťaži) z 10. januára 1991. Elite Taxi takisto žiadalo, aby bola spoločnosti Uber Systems Spain uložená povinnosť ukončiť svoje nekalosúťažné konanie spočívajúce v podporovaní iných spoločností skupiny poskytovaním rezervačných služieb na požiadanie prostredníctvom mobilných zariadení a internetu. Napokon žiadalo, aby uvedený súd zakázal spoločnosti Uber Systems Spain vykonávať túto činnosť do budúcnosti.

Obchodný súd č. 3 v Barcelone konštatoval, že hoci Uber Systems Spain vykonáva svoju činnosť v Španielsku, táto činnosť je spojená s medzinárodnou platformou, čo odôvodňuje, aby bola činnosť tejto spoločnosti **posúdená na úrovni Európskej únie**. Ďalej sa v jeho rozhodnutí uvádza, že ani spoločnosť Uber Systems Spain, ani neprofesionálni vodiči dotknutých vozidiel nemajú licencie a povolenia upravené nariadením o taxislužbách aglomerácie Barcelona z 22. júla 2004. S cieľom zistiť, či praktiky spoločnosti Uber Systems Spain a s ňou prepojených spoločností (spolu ďalej len „Uber“) možno považovať za nekalosúťažné a spôsobilé porušovať španielske pravidlá hospodárskej súťaže, vnútroštátny súd považoval za nevyhnutné overiť, či Uber musí alebo nemusí mať predchádzajúce administratívne povolenie. Na tieto účely bolo potrebné stanoviť, či sa služby poskytované touto spoločnosťou majú považovať za dopravné služby, špecifické služby informačnej spoločnosti alebo kombináciu oboch týchto druhov služieb. Od zvolenej kvalifikácie totiž závisí, či možno uvedenej spoločnosti uložiť povinnosť získať predchádzajúce administratívne povolenie. Vnútroštátny súd konkrétne zastáva názor, že ak by sa na dotknuté služby vzťahovala smernica 2006/123 alebo smernica 98/34, nemožno činnosti spoločnosti Uber považovať za nekalosúťažné.

Na tieto účely vnútroštátny (barcelonský) súd uvádza, že Uber sa kontaktuje alebo spája s neprofesionálnymi vodičmi, ktorým poskytuje súbor nástrojov výpočtovej techniky (rozhranie), ktoré im umožňujú spojiť sa s osobami hľadajúcimi prepravu v mestách a využívajúcimi túto službu prostredníctvom aplikácie výpočtovej techniky s rovnakým názvom. Uber teda vykonáva svoju činnosť **na účely dosahovania zisku**.

V dôsledku toho vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. V rozsahu, v akom článok 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123 vylučuje z pôsobnosti tejto smernice dopravné činnosti: Má sa činnosť ziskovej povahy, ktorú vykonáva Uber Systems Spain ako sprostredkovateľ medzi vlastníkom vozidla a osobou, ktorá sa potrebuje prepraviť v rámci mesta, pričom spravuje prostriedky výpočtovej techniky – rozhranie a softvérovú aplikáciu (smartfóny a technologická platforma, ako uvádza Uber Systems Spain), ktoré umožňujú ich spojenie, považovať len za dopravnú činnosť, alebo sa má považovať za elektronickú spro-

stredkovateľskú službu alebo za špecifickú službu informačnej spoločnosti v zmysle definície uvedenej v článku 1 bode 2 smernice 98/34?

2. Možno v rámci určovania právnej povahy uvedenej činnosti čiastočne považovať túto činnosť za službu informačnej spoločnosti, a ak áno, má sa na túto elektronickú sprostredkovateľskú službu vzťahovať zásada slobodného poskytovania služieb zarúčená právom Únie a konkrétnejšie článkom 56 ZFEÚ a smernicami 2006/123 a 2000/31?

3. V prípade, ak by Súdny dvor uznal, že služba, ktorú vykonáva Uber Systems Spain, nie je dopravnou službou, a preto spadá medzi prípady, na ktoré sa vzťahuje smernica 2006/123, nie je obsah článku 15 zákona č. 3/1991 o nekalej súťaži z 10. januára 1991, ktorý sa týka porušenia ustanovení upravujúcich hospodársku súťaž, v rozpore so smernicou 2006/123, konkrétne s článkom 9 o slobode usadiť sa a o systéme udeľovania povolení, ak odkaz na vnútroštátne zákony alebo iné právne predpisy nezohľadňuje skutočnosť, že systém získavania licencií, súhlasov alebo povolení nesmie byť vôbec reštriktívny, ani neprimeraný, t. j. nesmie neprimerane zasahovať do zásady slobody usadiť sa?

4. Ak sa potvrdí, že na službu, ktorú poskytuje Uber Systems Spain, sa vzťahuje smernica 2000/31, sú obmedzenia zavedené členským štátom v súvislosti so slobodným poskytovaním elektronickej sprostredkovateľskej služby z iného členského štátu v podobe stanovenia požiadavky povolenia alebo licencie pre túto službu alebo v podobe súdneho rozhodnutia ukladajúceho povinnosť zdržať sa poskytovania elektronickej sprostredkovateľskej služby vydaného na základe vnútroštátnej právnej úpravy nekalej súťaže, platnými opatreniami, ktoré predstavujú výnimky z článku 3 ods. 2 smernice 2000/31 na základe článku 3 ods. 4 tejto smernice?

Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné posudzovať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, **či sa príslušné ustanovenia²¹ majú vykladať v tom zmysle, že sprostredkovateľskú službu**, akou je služba dotknutá vo veci samej, ktorej účelom je prostredníctvom aplikácie pre smartfóny skontaktovať za odplatu neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlo s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta, **je nutné považovať za „službu v oblasti dopravy“ v zmysle článku 58 ods. 1 ZFEÚ**, a preto je vylúčená z pôsobnosti článku 56 ZFEÚ, smernice 2006/123 a smernice 2000/31, **alebo naopak, či sa na túto službu vzťahuje článok 56 ZFEÚ, smernica 2006/123 a smernica 2000/31**. Inak povedané, predmetom právneho posúdenia bolo, či má byť služba Uber považovaná za dopravnú službu alebo službu informačnej spoločnosti so všetkými s tým súvisiacimi dôsledkami.

V nadväznosti na špecifikované otázky SD EÚ uviedol, že sprostredkovateľská služba, ktorá spočíva v skontaktovaní neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlo s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta, sa v zásade odlišuje od dopravnej služby, ktorá pozostáva z fyzického aktu presunu osôb alebo tovaru z jedného miesta na druhé prostredníctvom motorového vozidla. Je potrebné dodať, že každú z týchto služieb posudzovanú oddelene možno zaradiť do pôsobnosti jednotlivých smerníc alebo ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa slobodného poskytovania služieb, ako sa domnieva vnútroštátny súd.

Sprostredkovateľská služba, ktorá prostredníctvom aplikácie pre smartfóny umožňuje preniesť informácie týkajúce sa rezervácie dopravnej služby medzi pasažierom a neprofesionálnym vodičom využívajúcim svoje vlastné vozidlo, ktorý uskutoční prepravu, v podstate **zodpovedá kritériám kvalifikácie „služby informačnej spoločnosti“** v zmysle článku 1 bodu 2 smernice 98/34, na ktorý odkazuje článok 2 písm. a) smernice 2000/31. Podľa definície obsiahnutej v uvedenom ustanovení smernice 98/34 sprostredkovateľskú službu predstavuje „služba, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“.

Naopak, **službu individuálnej prepravy v meste, akou je taxislužba, treba kvalifikovať ako „službu v oblasti prepravy“** v zmysle článku 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123 vo svetle odôvodnenia 21 tejto smernice.²²

Treba však uviesť, že **služba, akou je služba dotknutá vo veci samej, nepredstavuje len sprostredkovateľskú službu spočívajúcu v skontaktovaní neprofesionálneho vodiča využívajúceho svoje vlastné vozidlo s osobou, ktorá sa potrebuje prepraviť v rámci mesta, prostredníctvom aplikácie pre smartfóny**. V situácii, akou je situácia, ktorú posudzuje vnútroštátny súd, kde prepravu pasažierov zabezpečujú neprofesionálni vodiči využívajúci svoje vlastné vozidlo, **poskytovateľ tejto sprostredkovateľskej služby totiž vytvára ponuku služby prepravy v rámci mesta, ktorú sprístupňuje najmä prostredníctvom nástrojov výpočtovej**

21 článok 56 ZFEÚ

v spojení s článkom 58 ods. 1 ZFEÚ, ako aj článok 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123 a článok 1 bod 2 smernice 98/34, na ktorý odkazuje článok 2 písm. a) smernice 2000/31

22 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2015, Trijber a Harmsen, C 340/14 a C 341/14, EU:C:2015:641, bod 49

techniky, akou je aplikácia dotknutá vo veci samej, a zároveň organizuje jej všeobecné fungovanie v prospech osôb, ktoré chcú túto ponuku využiť na účely prepravy v rámci mesta. Sprostredkovateľská služba spoločnosti Uber spočíva vo výbere neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlá, ktorým táto spoločnosť poskytuje aplikáciu, bez ktorej by jednak títo vodiči nemohli poskytovať prepravné služby, a jednak osoby, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta, by nemali prístup k službám uvedených vodičov. Uber má navyše rozhodujúci vplyv na podmienky, za ktorých títo vodiči poskytujú služby. V tejto súvislosti je najmä zjavné, že Uber prostredníctvom rovnomennej aplikácie stanovuje prinajmenšom maximálnu cenu jazdy, že táto spoločnosť danú sumu vyberie od klienta predtým, ako časť z nej vyplatí neprofesionálnemu vodičovi daného vozidla, a že vykonáva určitú kontrolu kvality vozidiel a ich vodičov, ako aj správania sa týchto vodičov, ktorá dokonca môže viesť k ich vylúčeniu. Túto sprostredkovateľskú službu treba teda považovať za **neoddeliteľnú súčasť celkovej služby**, ktorej hlavným prvkom je dopravná služba a ktorá v dôsledku toho nezodpovedá kvalifikácii „**služby informačnej spoločnosti**“ v zmysle článku 1 bodu 2 smernice 98/34, na ktorú odkazuje článok 2 písm. a) smernice 2000/31, ale kvalifikácii „**služby v oblasti dopravy**“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123.

Túto kvalifikáciu podporuje aj predošlá judikatúra Súdneho dvora EU, podľa ktorej pojem „služba v oblasti dopravy“ zahŕňa nielen prepravné služby ako také, ale aj každú službu, ktorá je **neoddeliteľne spätá s fyzickým aktom presunu osôb** alebo tovaru z jedného miesta na druhé prostredníctvom vozidla²³ [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2015, Grupo Itevelesa a i., C:168/14, EU:C:2015:685, body 45 a 46, ako aj stanovisko 2/15 (Dohoda o voľnom obchode so Singapurom) zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376, bod 61.

V dôsledku toho sa smernica 2000/31 neuplatní na sprostredkovateľskú službu, o akú ide vo veci samej. Táto služba, pokiaľ ide o kvalifikáciu „služby v oblasti dopravy“, nepatrí ani do pôsobnosti smernice 2006/123, keďže podľa článku 2 ods. 2 písm. d) danej smernice tento typ služieb patrí medzi služby výslovne vylúčené z pôsobnosti uvedenej smernice.

Okrem toho sprostredkovateľská služba dotknutá vo veci samej, ktorá zodpovedá kvalifikácii „služby v oblasti dopravy“, nepatrí do pôsobnosti článku 56 ZFEÚ, ktorý sa týka slobody poskytovať služby vo všeobecnosti, ale do pôsobnosti osobitného ustanovenia článku 58 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorého „slobodu poskytovať služby v oblasti dopravy upravujú ustanovenia hlavy o doprave“ Uplatňovanie zásady slobodného poskytovania služieb sa preto musí podľa Zmluvy o FEÚ dosiahnuť zavedením spoločnej dopravnej politiky.²⁴

So zreteľom na služby individuálnej prepravy v meste, ako aj služby, ktoré sú s nimi neoddeliteľne späté, akými je aj sprostredkovateľská služba dotknutá vo veci samej, Európsky parlament a Rada Európskej únie neprijali spoločné pravidlá alebo iné opatrenia na základe článku 91 ods. 1 ZFEÚ. Z toho vyplýva, že **pri súčasnom stave práva Únie prináleží členským štátom, aby so zreteľom na všeobecné pravidlá Zmluvy o FEÚ upravili podmienky poskytovania sprostredkovateľských služieb**, akou je služba dotknutá vo veci samej.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 56 ZFEÚ v spojení s článkom 58 ods. 1 ZFEÚ, ako aj článok 2 ods. 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu a článok 1 bod 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla 1998, na ktorý odkazuje článok 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode („smernica o elektronickom obchode“), sa majú vykladať v tom zmysle, že **spostredkovateľskú službu, akou je služba dotknutá vo veci samej, ktorej účelom je prostredníctvom aplikácie pre smartfóny skontaktovať za odplatu neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlo s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta, je nutné považovať za neoddeliteľne spätú s dopravnou službou, a preto sa na ňu vzťahuje kvalifikácia „služby v oblasti dopravy“** v zmysle článku 58 ods. 1 ZFEÚ. Táto služba preto musí byť vylúčená z pôsobnosti článku 56 ZFEÚ, smernice 2006/123 a smernice 2000/31.

Vzhľadom na odpoveď na prvú a druhú otázku nie je potrebné odpovedať na tretiu a štvrtú otázku.

²³ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, Yellow Cab Verkehrsbetrieb, C 338/09, EU:C:2010:814, bod 29 a citovanú judikatúru.

²⁴ Rozsudok z 22. decembra 2010, Yellow Cab Verkehrsbetrieb, C 338/09, EU:C:2010:814, bod 30 a citovaná judikatúra.

5. Dopady rozsudku SD EÚ na postavenie on-line platforiem a uplatňovanie nárokov voči nim

5. 1.

Postavenie on-line platformy v súkromno-právnych vzťahoch

Z vyššie opísaných záverov rozhodnutia je zrejmé, že SD EÚ sa bráni priamej odpovedi na otázku, aké postavenie tento subjekt vlastne má. Namiesto toho **považuje on-line platformu za službu neoddeliteľne spätú s dopravnou službou** a *ad hoc* ju definuje za službu v oblasti dopravy tak, ako to vyplýva z čl. 58 ods. 1 ZFEÚ.

Dôvodom tohto rozhodnutia je, že:

- a) bez sprostredkovateľskej služby by *peers* (fyzické osoby – nepodnikatelia) nemohli poskytovať služby,
- b) záujemcovia o službu by k takejto službe nemali prístup,
- c) sprostredkovateľ má rozhodujúci vplyv na podmienky, za ktorých je služba poskytovaná,
- d) sprostredkovateľ vykonáva kontrolu kvality a má právo z nedostatkov vyvodiť zodpovednosť neumožnením mu poskytovať službu,
- e) sprostredkovateľ stanovuje cenu, ktorú strany nemôžu ovplyvniť,
- f) sprostredkovateľ plní aj funkciu platobného miesta.

Z porovnania rozhodnutia vo veci C-434/15 s rozhodnutiami v predošlých veciach (a zo znenia smernice) vyplýva, že práve **rozsah činností**, ktoré vykonáva poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti, respektíve **rozsah kontroly** nad poskytovanými činnosťami **determinuje rozhodnutie, či je on-line platforma bezpečným prístavom**, (a teda či je jeho zodpovednosť za poskytované služby vylúčená) alebo nie, a zodpovednou prípadne bude. Ak by on-line platforma bola podľa rozsahu poskytovaných služieb **len sprostredkovateľom bez možnosti zásahov a kontroly do poskytovaných služieb**, spĺňala by podmienky bezpečného prístavu a vylúčenia zodpovednosti za poskytované služby. K takejto situácii by došlo podľa nášho názoru nielen vtedy, ak by on-line platforma poskytovala len činnosti uvedené pod písm. a) a b), ale aj vtedy, ak by k nim pribudli ešte aj činnosti podľa písm. d) a f) – a služba bude ešte stále spĺňať len vymedzenie sprostredkovateľskej služby.

Ak však k spomínaným službám pribudne ktorákoľvek z činností uvedených v písmenách c) a e) (prípadne ešte iné, nevymenované služby), **poskytovaná služba prekračuje definíciu pasívneho poskytovania služieb a prekračuje hranice bezpečného prístavu**. On-line platforma prestáva byť len sprostredkovateľom, a stáva sa spoločným poskytovateľom služby, ktorý spolu s poskytovateľom ponúkanej/ dopytovanej služby poskytuje službu vo vlastnom zmysle slova.

Odpoveď na otázku, či je sama on-line platforma poskytovateľom služby teda vyplýva práve z posúdenia rozsahu poskytovaných služieb.

Ak by on-line platforma poskytovala len priestor v on-line prostredí, prostredníctvom ktorého môžu iné subjekty uzatvárať zmluvy, bola by len sprostredkovateľom.²⁵

Ak však poskytuje služby v širšom rozsahu tak, že tvorí samotný obsah, rozsah a determinuje spôsob poskytovanej služby, treba ju považovať už za priameho poskytovateľa tejto služby.

5.2.

Aktívna a pasívna legitímácie v sporoch voči on-line platformám

Obdobne ako SD EÚ sme pri posúdení postavenia on-line platformy nedospeli k definitívnemu záveru, a prikláňame sa k tomu, aby jej postavenie a rozsah zodpovednosti za poskytnuté služby boli hodnotené *ad hoc* podľa rozsahu činností, ktoré zabezpečuje (okrem vlastného sprostredkovania služby) jednej alebo oboch stranám zmluvného vzťahu.

Pri poskytovaní služieb v zásade existujú dva druhy právnych vzťahov, v ktorých vystupuje on-line platforma, a v ktorých môže dôjsť k vzniku zodpovednostného právneho vzťahu:

- a) zodpovednosť za vykonanie sprostredkovania – t. j. zodpovednosť za výber zmluvného partnera a splnenie jeho záväzku,
- b) zodpovednosť priamo zo sprostredkovaného vzťahu.

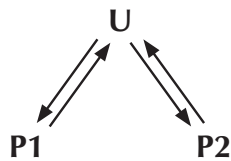
25 Zároveň však nemôžeme opomíňať, že tento sprostredkovateľ je činný nielen pre jednu, ale pre obidve strany, čo nie je pre sprostredkovanie typické.

Ak si strana uplatňuje nárok len z vykonaného sprostredkovania alebo inej služby, ktorú zabezpečuje priamo on-line platforma (napríklad platba), bude bez akýchkoľvek pochybností **subjektom zodpovednosti** (pasívne legitimovanou) **on-line platforma**.

Ak si však strana uplatňuje nárok zo sprostredkovaného vzťahu, v súčasnosti absentuje ustanovenie, z ktorého by vyplývala zodpovednosť sprostredkovateľa. Jediné ustanovenie, v ktorom je upravené riešenie takejto situácie – aj keď len pre obchodné záväzkové vzťahy, je znenie § 649 ods. 1 Obchodného zákonníka: „Sprostredkovateľ neručí za splnenie záväzku tretích osôb, s ktorými sprostredkoval uzavretie zmluvy; nesmie však navrhovať záujemcovi uzavretie zmluvy s osobou, ohľadne ktorej vie alebo musí vedieť, že je dôvodná pochybnosť, že splní riadne a včas svoje záväzky zo sprostredkovanej zmluvy.“

Na základe uvedeného ustanovenia by sprostredkovateľ **nemal vôbec ručiť** – z čoho vyplýva, že ani zodpovedať za splnenie záväzkov osoby, s ktorými sprostredkoval uzavretie zmluvy. To platí predovšetkým vtedy, ak nenavrhol uzavretie zmluvy s osobou, ohľadne ktorej mohol mať pochybnosť, že splní svoj záväzok – na čo sa on-line platformy spravidla pomerne dôsledne zameriavajú (hodnotením poskytovateľov a kvality nimi poskytovaných služieb).

Hmotné ani procesné právo však **aktuálne neupravuje** situáciu, kedy by mohla byť založená spoločná zodpovednosť peer aj online platformy. Pre postavenie platformy totiž platí z oboch strán, že platforma poskytuje plnenie (službu alebo odplatu za ňu) spoločne a nerozdielne²⁶ s peer tak, že peer sa voči on-line platforme zaväzuje toto plnenie riadne a včas poskytnúť inému. On-line platforma (označená ako U – Uber) sa nachádza na oboch stranách právneho vzťahu – teda spolu s peer 1 (P1) – poskytovateľom poskytuje službu a spolu s peer 2 (P2) – príjemcom služby za jej poskytnutie platí. Ilustračne môžeme daný vzťah graficky znázorniť takto:

Z grafického znázornenia je tiež zrejmé, že jej vzťah s peers však je taký, že:

- konkrétny poskytovateľ (P1) sa zaväzuje poskytnúť plnenie nielen konkrétnemu príjemcovi (P2), ale má záväzok poskytnúť plnenie voči príjemcovi prostredníctvom platformy (U), čím primárne plní platforme;
- konkrétny príjemca (P2) má záväzok uhradiť platbu voči poskytovateľovi (P1), ale len prostredníctvom platformy (U), čím primárne plní platforme.

Z uvedeného teda možno vyvodíť, že ak niekto z uvedených subjektov právneho vzťahu (P1 alebo P2) záväzok poruší, má on-line platforma právo uplatniť si svoj nárok voči nemu z porušenej povinnosti.

Na druhej strane je skutočne potrebné zohľadňovať aj fakt, že on-line platforma (aj keď vstupuje do právneho vzťahu), je len „sprostredkovateľom“. Ak je v konkrétnom vzťahu možné určiť, kto je poskytovateľom, resp. prijímateľom konkrétnej služby, poškodený si môže svoj nárok uplatniť **priamo voči takémuto individuálnemu subjektu bez toho, aby v spore konala aj platforma**.

Ak však neexistuje alebo nemožno určiť individuálny subjekt, ktorý by mohol byť zodpovedný²⁷ a on-line platformu je možné považovať za poskytovateľa služby, s poukazom na analyzovaný rozsudok SD EÚ **bude ako poskytovateľ služby pasívne legitimovaná on-line platforma**. Jej postavenie s peers je solidárne. Solidaritu tohto záväzku možno vyvodíť z § 511 ods. 1 OZ upravujúci solidárne dlhy, z ktorého vyplýva, že solidárny dlh vzniká aj vtedy, keď to vyplýva z povahy plnenia (čo v tomto prípade nepochybne splnené bude, keďže bez žiadneho prvku tohto právneho vzťahu nie je poskytovanie práve takejto služby fakticky možné). Záver o solidárnej zodpovednosti odôvodňuje aj § 438 OZ, pretože v danom prípade škodu spôsobili dva spoločne pôsobiace subjekty.

Komplikovanejšia je však **problematika aktívnej legitimácie**. V tomto prípade totiž neexistuje ustanovenie, ktoré by potvrdzovalo alebo vylučovalo zodpovednosť on-line platformy. Aj keď zo záväzku medzi peers a on-line platformou vyplýva, že peer – „poskytovateľ“ poskytuje

²⁶ Vychádzame zo záveru SD EÚ uvedenom v odseku 40 rozsudku Uber, v ktorom výslovne uviedol, že „túto sprostredkovateľskú službu treba teda považovať za neoddeliteľnú súčasť celkovej služby, ktorej hlavným prvkom je dopravná služba“. Zo tohto záveru zjavne vyplýva, že v danom prípade poskytujú dva subjekty spoločnú službu zloženú z dvoch rozdielnych činností.

²⁷ Tu je potrebné akcentovať aj na povinnosť on-line platformy preveriť totožnosť osôb, ktoré prostredníctvom nej vstupujú do právneho vzťahu a konať v zmysle všeobecnej preventívnej povinnosti predchádzať škodám. V záujme plnenia preventívnej povinnosti bude aj motivácia zisťovať a oznamovať totožnosť subjektov druhej strane pre účely uplatňovania nárokov.

28 Podľa § 512 ods. 2 OZ

„Ak ide o plnenie viacerým veriteľom, ktoré je nedeliteľné, je dlžník oprávnený plniť ktorémukoľvek z veriteľov, ak nebolo dohodnuté niečo iné. Splnením jednému z veriteľov dlh zanikne. Dlžník však nie je povinný plniť jednému zo svojich spoluveriteľov bez súhlasu ostatných spoluveriteľov. Ak sa všetci spoluveritelia nedohodnú, môže dlžník to, čo je dlžný, zložiť do notárskej úschovy na účely splnenia záväzku.“ V danom prípade, ak by výsledkom posúdenia bola nedielna solidárna pohľadávka, mala by byť konkrétna situácia riešená vo vzťahu medzi peer a on-line platformou. Táto povinnosť by mala byť dohodnutá buď v zmluve, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, pričom pri ich tvorbe by sa malo predovšetkým prihliadať na obojstrannú výhodnosť žiadať plnenie len jedným subjektom. Pritom pri solidárnej pohľadávke by mal z povahy záväzku dlžník povinný plniť vždy druhému peer. Ak by to však možné nebolo, a existovala by dohoda spoluveriteľov v zmysle predošlej vety, jeho záväzok by zanikol aj plnením on-line platforme. To samozrejme platí v prípade tých záväzkov, pri ktorých povinnosť plniť nezaničila nemožnosťou plnenia v zmysle § 575 a nasl. OZ.

29 Podľa § 513 OZ „Ak je dlžník zaviazaný na rovnaké plnenie niekoľkým veriteľom, ktorí sú podľa zákona, podľa rozhodnutia súdu alebo podľa zmluvy voči nemu oprávnení spoločne a nerozdielne, môže ktokoľvek z veriteľov žiadať celé plnenie a dlžník je povinný splniť v celom rozsahu tomu, kto o plnenie požiada prvý.“

plnenie platforme na účet príjemcu plnenia, je potrebné zohľadňovať § 512 ods. 2²⁸ OZ upravujúci nedielne solidárne pohľadávky resp. § 513 OZ²⁹ upravujúci solidárne pohľadávky.

Zásadne platí, že plniť sa má priamo sprostredkovaná zmluva. Ak teda peer – „zákazník“ ktorý je príjemcom plnenia, tvrdí a preukáže, že medzi ním a peer – „poskytovateľom“ vznikol prostredníctvom on-line platformy záväzkový vzťah, bude peer – „zákazník“ osobou aktívne legitimovanou (so zohľadnením úskalí v zmysle uvedených ustanovení).

Ak by mala byť aktívne legitimovaná len on-line platforma, ktorá bude vystupovať ako veriteľ z uzavretého právneho vzťahu, bolo by potrebné rozlíšiť, či vo vzťahu vystupovala len ako sprostredkovateľ alebo aj ako prijímateľ služby. Ak je aj prijímateľom služby (resp. osobou, voči ktorej sa peer – „poskytovateľ“ (vodič, prenajímateľ a pod.) zaviazal plniť svoj záväzok), má aj platforma ako jeden z veriteľov právo domáhať sa plnenia.

Ak je však on-line platforma len sprostredkovateľom, nemá v zmysle súčasného právneho stavu právny titul na uplatnenie nárokov spôsobených porušením povinností svojho „klienta“ – teda osoby, ktorej sprostredkúva požadovanú službu. Z toho vyplýva, že jej pasívne postavenie vylučuje nielen zodpovednosť, ale aj možnosť žiadať plnenie z titulu porušenia povinnosti pri poskytovaní služby, ktorú poskytovateľ služby poskytuje jej prostredníctvom druhej strane. On-line platforma nemôže žiadať poskytnutie dopravy alebo ubytovania sebe samej ani prípadné nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri ich poskytovaní, pretože táto služba sa poskytuje inej osobe. Nárok žiadať plnenie by však mohla nadobudnúť prostredníctvom regresných práv, pokiaľ by jej porušením povinnosti zo strany poskytovateľa služby vznikla škoda, alebo ak by plnila samotná platforma namiesto peer – „poskytovateľa“, ktorému sprostredkovala uzavretie zmluvy (bezdôvodné obohatenie podľa § 454 OZ).

5.3.

Súdne uplatňovanie nárokov voči on-line platforme

Vo všetkých uvedených prípadoch uvádzame ako relevantné ustanovenia vnútroštátnych predpisov a vychádzame z premisy, že na vzťahy medzi peers a on-line platformou sa použijú ustanovenia vnútroštátneho práva. Tu je rovnako ako v iných prípadoch potrebné zvážiť aj to, aké hmotné právo bude rozhodné pre konkrétny zmluvný vzťah, a to na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky³⁰ (Rím I)³¹ resp. zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

Na účely aplikácie procesných predpisov sa zase pre poskytovateľov spadajúcich pod jurisdikciu legislatívy Európskej únie aplikuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. V danom prípade sa aplikuje jeho čl. 7, podľa ktorého osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte v zmluvných veciach na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby; pričom miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby je:

- pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,
- pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť.

Pri nárokoch z mimozmluvnej zodpovednosti je príslušný súd podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok. V sporoch týkajúcich sa činnosti organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky (v zmysle poznámky pod čiarou č. 16) sa nárok uplatňuje na súde podľa sídla organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky. Okrem toho je možná aj voľba právomoci podľa čl. 25, ktorá môže byť uzavretá aj elektronicky.

Ak teda pôjde o poskytovanie služieb alebo dodávanie tovarov slovenským subjektom, budú mať právomoc konať slovenské sudy, a na konanie sa uplatnia slovenské procesné predpisy.

Na účely uplatňovania nárokov je zároveň potrebné podotknúť, že vzhľadom na to, že vzťah medzi peers a platformou je vzťahom medzi dodávateľom a spotrebiteľom, **pri spore, v ktorom bude na jednom strane vystupovať on-line platforma a na druhej strane fyzická osoba, pôjde o spotrebiteľský vzťah**, na ktorý bude potrebné aplikovať spotrebiteľskú legislatívu vrátane ustanovení o spotrebiteľských sporoch.³²

Záver – on-line platformy v súkromno-právnych vzťahoch *de lege ferenda*

Pokúsili sme argumentovať závery, že aj napriek súčasnej nie celkom dostatočnej národnej alebo medzinárodnej (nadanárodnej) právnej úprave, nie je problematika súkromno-právnych (najmä) zodpovednostných vzťahov pri poskytovaní, respektíve prijímaní služieb on-line platformami neriešiteľná. Na druhej strane, pri zohľadnení súčasnej občiansko-právnej úpravy sa právne vzťahy vznikajúce pri zdieľanej (kolaboratívnej) ekonomike realizujú v tzv. šedej zóne – teda mimo právnej úpravy týchto špecifických vzťahov. Je však možné očakávať, že takýto spôsob poskytovania služieb či zmluvných vzťahov bude mať len stúpajúcu tendenciu. Takéto zmeny v spoločenských vzťahoch by sa teda mali prejavíť aj v legislatíve, ktorá by však mala byť dostatočne generalizujúca (pružná), aby sa nemuseli podrobne upravovať všetky nuansy, ktoré by sa pri rozdieloch v spôsobe a rozsahu poskytovaných služieb mohli vyskytnúť. To je však podľa nášho najhlbšieho presvedčenia práve funkcia objektívneho práva v 21. storočí, ktoré nebývalým rozmachom technológií a privalom nových ekonomických vzťahov regulovaných právom prináša dosiaľ nepoznané legislatívne výzvy.

Tento článok poukázal na problematické miesta súčasnej právnej úpravy, ktoré je potrebné vyriešiť aj prostredníctvom legislatívnych zásahov – interpretácia zrejme nestačí, pretože nie je čo interpretovať – právna úprava vzťahov vznikajúcich pri realizácii zdieľanej ekonomiky neexistuje.

Tieto zmeny by sa mali týkať:

- úpravy sprostredkovateľskej zmluvy tak, aby došlo k vyriešeniu povahy poskytovanej služby, pokiaľ sa jej poskytnutím sleduje iný účel a *de facto* spĺňa pri spoločnom poskytovaní definíciu konkrétnej služby,
- zakotvenia právneho postavenia subjektov, ktoré poskytujú služby spoločne tak, že takýmto poskytovaním dochádza k poskytovaniu špecifickej, jednotnej, služby,
- vyriešenia solidárnej zodpovednosti subjektov s výslovným prenesením zodpovednosti za poskytovanú službu na subjekt, ktorý zodpovedá za výber zmluvného partnera, s ktorým službu poskytuje spoločne, pokiaľ totožnosť takéhoto zmluvného partnera nie je určiteľná alebo zistiteľná.

Pokúsili sme sa načrtnúť základné aspekty súkromnoprávnej stránky vzťahov zo zdieľanej ekonomiky. Keďže však ide naozaj o „white paper“, čistý nepopísaný list papiera, širšia celospoločenská diskusia bude ak nie nevyhnutná, tak určite vítaná a v každom prípade prínosná. Autori tohto textu dúfajú, že k nej nejakou mierou prispeje aj tento článok.

Apendix

Po schválení publikácie tohto článku redakčnou radou BSA sa téma v tomto príspevku rozoberaná stala aktuálnou aj priamo v právnom prostredí Slovenskej republiky – bol rozhodovaný spor týkajúci sa poskytovania služieb prostredníctvom rovnakej on-line platformy Uber. Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 16. 2. 2018 č. k. 38CbPv/1/2018-214 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť zdržať sa poskytovania služieb taxislužby v rozpore so zákonom č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov. Svoje rozhodnutie pritom odôvodnil predovšetkým rozhodnutím SD EÚ vo veci C-434/15.

Okrem toho bol po schválení tohto príspevku vyhlásený rozsudok SD EÚ vo veci C-320/16 vo veci Uber France SAS zo dňa 10. 4. 2018, ktorý v plnom rozsahu prevzal predošlé závery SD EÚ vo veci C-434/15, na ktorý odkázal aj v odôvodnení.

Aj tieto skutočnosti svedčia o tom, že tento segment práva podlieha nebývalej dynamike, a každý odborný či vedecký text snažiaci sa na tento fenomén pružne reagovať starne rýchlejšie, ako sme bývali zvyknutí. Veríme, že doktrínálne východiská, ktoré sme sa snažili ponúknuť, v tejto dynamike obstoja. ■

30 V prípade, ak spoločnosť poskytuje služby informačnej spoločnosti na území Európskej únie, je potrebné sídlo tejto spoločnosti hodnotiť v zmysle bodu 19 smernice o elektronickom obchode, podľa ktorého „pojem sídlo zahŕňa skutočné sústavne vykonávanie ekonomickej činnosti prostredníctvom stálej prevádzky; miestom prevádzky spoločnosti poskytujúcej služby prostredníctvom webstránky na internete, nie je miesto, kde sa nachádza technológia podporujúca webstránku alebo miesto, na ktorom je webstránka prístupná, ale miesto, kde spoločnosť vykonáva svoju obchodnú činnosť; v prípadoch, kedy má poskytovateľ niekoľko miest prevádzok, je dôležité určiť, z ktorého miesta prevádzky sa príslušná služba poskytuje; v prípade, keď je ťažké určiť, z ktorého z niekoľkých miest prevádzok sa daná služba poskytuje, je to miesto, kde má poskytovateľ centrum činnosti súvisiacich s touto konkrétnou službou.“

31 V tomto prípade, ak by bola služba poskytovaná on-line platformou padajúcou pod jurisdikciu európskeho práva (kam patrí v zmysle všeobecných podmienok napr. spoločnosť AirBnb pre trh EÚ pôsobiaca na území Írska) a slovenskými subjektmi, v zmysle čl. 4 ods. 3 nariadenia Rím I by sa na daný vzťah uplatnilo slovenské právo.

32 § 290 a nasl. CSP.

RESUMÉ

Súkromnoprávne aspekty zdieľanej ekonomiky po rozsudku vo veci „Uber“

Autori príspevku analyzujú súkromno-právne postavenie on-line platforiem z pohľadu ich súčasnej právnej úpravy so zohľadnením záverov uvedených v rozsudku vo veci Asociación Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain. Z predmetných záverov abstrahujú možnosti uplatňovania súkromno-právnych nárokov vyplývajúcich z týchto vzťahov jednotlivými subjektmi týchto právnych vzťahov a voči nim, identifikujú problematické otázky pri ich uplatnení a navrhujú ich legislatívne riešenia.

SUMMARY

Private-law aspects of sharing economy after the “Uber” case

Authors analyse private-law status of on-line platforms from the viewpoint of the current legislation taking into account the judgment findings in the case Asociación Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain. On the basis of the given findings it is possible to generalise several possibilities of claiming private-law entitlements ensuing from these legal relationships and against them, to identify problematic issues when redeemed and to suggest legislative solutions.

ZUSAMMENFASSUNG

Privatrechtliche Gesichtspunkte der geteilten Wirtschaft nach dem Urteil in der Sache „Uber“

Die Autoren des Artikels analysieren die privatrechtliche Lage von On-Line-Plattformen vom Sichtpunkt deren derzeitigen Rechtsreglung bei Berücksichtigung der Schlussfolgerungen im Urteil in der Sache Asociación Profesional Elite Taxi v. s. Uber Systems Spain. Aus den diesbezüglichen Schlussfolgerungen werden von ihnen die Möglichkeiten der Geltendmachung von privatrechtlichen Ansprüchen, resultierend aus den Verhältnissen unter den einzelnen Subjekten dieser Rechtsverhältnisse und gegenüber diesen abstrahiert, problematische Fragen bei deren Geltendmachung identifiziert und legislative Lösungen vorgeschlagen.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Prekluzívna lehota na uplatnenie práva na vrátenie dane z pridanej hodnoty

Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej za okolností, o aké ide vo veci samej, keď bola daň z pridanej hodnoty (DPH) fakturovaná zdaniteľnej osobe a táto osoba ju zaplatila až niekoľko rokov po dodaní predmetného tovaru, sa právo na vrátenie DPH odmieta priznať z dôvodu, že prekluzívna lehota stanovená uvedenou právnou úpravou na uplatnenie tohto práva začala plynúť od dátumu dodania tovaru a uplynula pred podaním žiadosti o vrátenie dane.¹

*Rozsudok Súdneho dvora z 21. marca 2018 vo veci C-533/16,
Volkswagen – ECLI:EU:C:2018:204*

¹ Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

V rokoch 2004 až 2010 dodávatelia so sídlom na Slovensku dodávali spoločnosti Volkswagen so sídlom v Nemecku formy na výrobu svetidiel pre automobily. Mylne sa domnievali, že nejde o dodanie tovaru, ale o finančné vyrovnanie oslobodené od DPH, preto na vystavených faktúrach neuvádzali DPH. K náprave došlo až v roku 2010, kedy dodávatelia vystavili faktúry, ktorými spoločnosti Volkswagen doučtovali DPH za dodanie tovaru, podali dodatočné daňové priznania za roky 2004 až 2010 a DPH odvedli do štátneho rozpočtu.

Spoločnosť Volkswagen 1. júla 2011 podala na daňový úrad žiadosť o vrátenie DPH. Daňový úrad tejto žiadosti vyhovel v rozsahu rokov 2007 až 2010. V súvislosti s obdobím 2004 až 2006 daňový úrad konštatoval, že právo na vrátenie DPH už zaniklo, pretože uplynula päťročná prekluzívna lehota predvídaná v § 45 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v systave územných finančných orgánov (ďalej len „zák. č. 511/1992 Zb.“), ktorá začala plynúť od momentu dodania tovaru. Tento moment je podľa daňového úradu momentom vzniku práva na vrátenie DPH.

Spoločnosť Volkswagen spochybňovala tvrdenie daňového úradu o uplynutí prekluzívnej lehoty pre uplatnenie práva na vrátenie DPH. Domnievala sa, že postup daňového úradu nie je v súlade s právom Únie ani s judikatúrou Súdneho dvora. Podľa nej prekluzívna lehota začína plynúť až po splnení dvoch kumulatívnych podmienok. Jednou je dodanie tovaru a druhou je uplatnenie DPH dodávateľom prostredníctvom vystavenia faktúry, pričom druhá podmienka bola v tomto konkrétnom prípade splnená až v roku 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“), ktorý rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave o zamietnutí žaloby spoločnosti Volkswa-

gen o neplatnosť rozhodnutia daňového úradu, sa obrátil na Súdny dvor s piatimi prejudiciálnymi otázkami týkajúcimi sa výkladu smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica 2006/112“), smernice Rady 2008/9/ES, ktorou sa ustanovujú podrobné pravidlá pre vrátenie dane z pridanej hodnoty ustanovené v smernici 2006/112/ES zdaniteľným osobám, ktoré nie sú usadené v členskom štáte vrátenia dane, ale ktoré sú usadené v inom členskom štáte (ďalej len „smernica 2008/9“) a článku 41 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj zásad daňovej neutrality a proporcionality. Súdny dvor spojil prvé štyri otázky týkajúce sa smerníc 2006/112 a 2008/9 a zásad daňovej neutrality a proporcionality do jednej otázky a vo svetle odpovede na ňu už nepovažoval za potrebné venovať sa poslednej otázke týkajúcej sa Charty.

Súdny dvor pochopil položené prejudiciálne otázky tak, že nimi chce Najvyšší súd zistiť, či právo Únie bráni takej právnej úprave členského štátu, ktorá v prípade zdaniteľnej osoby, ktorej bola DPH fakturovaná a následne aj zaplatená až niekoľko rokov po dodaní tovaru, nepriznáva právo na vrátenie DPH z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty, ktorej začiatok plynutia je spojený s dátumom dodania tovaru a ktorá uplynula pred podaním žiadosti o vrátenie DPH.

Súdny dvor najprv pripomenul, že právo zdaniteľnej osoby usadenej v členskom štáte na vrátenie DPH zaplatenej v inom členskom štáte, ako ho upravuje smernica 2008/9, zodpovedá právu na odpočítanie DPH zaplatenej na vstupe vo vlastnom členskom štáte, ktoré mu priznáva smernica 2006/112, pričom právo na odpočítanie DPH predstavuje základnú zásadu spoločného systému DPH zavedeného právnou úpravou Únie. Preto aj následne argumentoval za pomoci svojej judikatúry súvisiacej s právom na odpočítanie DPH.

Podľa Súdneho dvora je právo na odpočítanie DPH a teda aj právo na vrátenie DPH neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu DPH a v zásade nemôže byť obmedzené. Toto právo je podmienené splnením hmotnoprávných a procesnoprávných podmienok. Hmotnoprávne podmienky vyplývajú z článku 168 písm. a) smernice 2006/112. Ide o požiadavky, aby dotknutá osoba bola „zdaniteľnou osobou“ v zmysle smernice 2006/112, aby tovary alebo služby, na základe ktorých vzniká právo na odpočítanie DPH resp. vrátenie DPH, zdaniteľná osoba využívala na výstupe pre potreby svojich vlastných zdaniteľných plnení a aby tieto tovary alebo služby na vstupe dodala alebo poskytla iná zdaniteľná osoba. Procesnoprávna podmienka, ktorá ovplyvňuje spôsob uplatnenia práva na odpočítanie resp. vrátenie DPH vyplýva z článku 178 písm. a) smernice 2006/112, podľa ktorého zdaniteľná osoba musí mať faktúru vyhotovenú v súlade s článkami 220 až 236 a článkami 238 až 240 tejto smernice. Z uvedeného vyplýva, že právo na odpočítanie DPH a teda aj právo na vrátenie DPH vzniká súbežne so vznikom daňovej povinnosti, ale uplatnenie tohto práva zdaniteľnou osobou je podmienené faktúrou.

Za ideálneho stavu si zdaniteľná osoba právo na odpočítanie DPH resp. na vrátenie DPH podľa článku 167 a článku 179 prvého odseku smernice 2006/112 v zásade uplatní v tom istom období, v ktorom jej toto právo vzniklo, teda v okamihu, keď jej vznikne daňová povinnosť, čo je zvyčajne moment dodania tovaru. Súdny dvor však pripomenul, že podľa článkov 180 a 182 smernice 2006/112 môže byť zdaniteľná osoba oprávnená na odpočítanie dane, aj keď nevykonala svoje právo v období, v ktorom toto právo vzniklo, avšak s výhradou dodržania určitých podmienok a požiadaviek stanovených vo vnútroštátnych právnych úpravách. Súdny dvor už v svojej predchádzajúcej judikatúre uznal, že takouto podmienkou pre uplatnenie práva na odpočet DPH môže byť aj stanovenie prekluzívnej lehoty vo vnútroštátnom práve, ktorej uplynutie vedie k strate práva na odpočítanie DPH, pretože možnosť uplatniť právo na odpočítanie DPH bez časového obmedzenia by bola v rozpore so zásadou právnej istoty, ktorá vyžaduje, aby sa daňová situácia zdaniteľnej osoby vzhľadom na jej práva a povinnosti vo vzťahu k daňovej správe nemohla donekonečna spochybňovať.

Z doterajšej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že prekluzívnu lehotu možno použiť len v dvoch prípadoch. Po prvé, vo vzťahu k nedostatočne starostlivej zdaniteľnej osobe, ktorá opomenula požiadať odpočítanie DPH na vstupe. Prekluzívna lehota pôsobí voči takejto osobe ako sankcia spočívajúca v strate práva na odpočítanie DPH, resp. vrátenie

DPH. Po druhé, členské štáty môžu prekluzívnu lehotu použiť v súlade s článkom 273 smernice 2006/112 vtedy, ak ju považujú za prostriedok potrebný na zabezpečenie riadneho výberu DPH a na predchádzanie daňovým podvodom.

Podľa Súdneho dvora v prípade spoločnosti Volkswagen nejde ani o jednu z uvedených situácií, kedy by bolo možné použiť v súvislosti s právom na odpočítanie resp. vrátenie DPH prekluzívnu lehotu. Vystavením faktúr, ktoré zahŕňali DPH, podaním dodatočných daňových priznaní a odvedením splatnej DPH do štátneho rozpočtu bola odstránená hrozba krátenia dane alebo neodvedenia DPH. Spoločnosť Volkswagen objektívne nemohla pred týmito opravami vykonanými v roku 2010 uplatniť svoje právo na vrátenie dane, pretože nedisponovala faktúrami a ani nevedela, že DPH je splatná a nie je teda možné označiť túto spoločnosť za nedostatočne starostlivú zdaniteľnú osobu, ktorá opomenula požiadať odpočítanie DPH.

Z odpovede Súdneho dvora na prejudiciálne otázky Najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že v situácii, v ktorej sa v dôsledku omylu na strane jej dodávateľa ocitla spoločnosť Volkswagen, nie je možné voči tejto spoločnosti použiť § 45 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. a tvrdiť, že jej právo na vrátenie DPH zaniklo uplynutím prekluzívnej lehoty. Ako uviedol vo svojich návrhoch v tejto veci generálny advokát Manuel Campos Sánchez-Bordona, ak správca dane nepovažoval za problematické prijať po viac ako piatich rokoch sumy, ktoré Volkswagen dlhovala na DPH, ktorej splatnosť nastala napríklad v roku 2004, zároveň by mal tejto zdaniteľnej osobe priznať právo na odpočítanie DPH zaplatenej z toho istého dôvodu.²

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva
a európskeho práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach*

² Bod 72 návrhov prednesených 26. októbra 2017 – ECLI:EU:C:2017:823.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu ČR

Nezlučiteľnosť postavenia advokáta s postavením zamestnanca v pracovnom pomere

Postavenie advokáta (vo vzťahu ku klientovi) je nezlučiteľné s postavením advokáta ako zamestnanca klienta v pracovnom pomere. Je tomu tak nielen z dôvodov záujmu na fungovaní advokácie, na zachovaní jej cti a vážnosti, ale najmä z dôvodov ochrany záujmov klienta. Advokát musí nezávisle obhajovať záujmy svojho klienta, povyšovať ich nad záujmy vlastné, zachovávať mlčanlivosť a niesť zodpovednosť advokáta (nie zamestnanca) za poskytované služby.

*Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 28. apríla 2016
sp. zn. 23 Cdo/144/2014*

Dotknuté ustanovenia:

- zákon č. 586/2003 Z. z. advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- § 2 ods. 3, § 39 občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.
- § 566 a nasl. obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb.

Mestský súd v Prahe ako súd prvého stupňa rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 229 257 eur spolu s úrokmi z omeškania a zamietol vzájomnú žalobu, ktorou sa žalovaná domáhala od žalobkyne zaplatať viac ako 95 978 eur. Podľa súdu prvého stupňa uzavreli účastníčky ako podnikateľky mandátnu zmluvu, v ktorej sa žalobkyňa zaviazala uskutočňovať pre žalovanú dojednané činnosti a žalovaná sa zaviazala platiť za to žalobkyni dohodnutú odplatu. Žalovaná sa zároveň zaviazala zaobchádzať so žalobkyňou tak, aby táto požívala rovnaké práva a výhody ako zamestnanci žalovanej.

Povinnosti advokáta v zmysle zákona č. 85/1996 Sb. o advokácii sú podľa súdu vyjadrením verejnoprávnej úpravy regulujúcej poskytovanie právnych služieb advokátmi, pričom právne úkony v rozpore s nimi nemožno z hľadiska § 39 občianskeho zákonníka považovať za rozporné so zákonom. Na súkromnoprávne nároky nemá podľa súdu vplyv prípadná verejnoprávna zodpovednosť za porušenie právnych predpisov o zamestnanosti, rovnako ani otázka porušenia pravidiel o samostatnom výkone advokácie. Pokiaľ ide o vzájomnú žalobu, súd uzavrel, že strany si dojednali paušálnu odmenu a tiež právo žalobkyne na platenú dovolenku a nemocenskú dovolenku. Súd takéto dojednanie nepovažoval za rozporné s dobrými mravmi, pričom prihliadol k úmyslu oboch zmluvných strán a k ich následnému správaniu. Konanie žalovanej, ktorá s odstupom času požadovala vyplatené peniaze vrátiť, považoval za účelové.

Vrchný súd v Prahe ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu zamietol. Výrok o zamietnutí vzájomnej žaloby zrušil a v tomto rozsahu vec vrátil na ďalšie konanie. Uzavrel, že jednotlivé ustanovenia mandátnej zmluvy je potrebné posudzovať vo svetle zákona o advokácii, ktorým je významne upravený vzťah klient – advokát. Podľa súdu dojednanie približujúce vzťah advokáta ku klientovi vzťahu pracovnoprávnemu nezodpovedá predmetu činnosti advokáta. V zmluve o poskytovaní právnych služieb preto nemá svoje miesto dojednanie o platenej dovolenke, platenej nemocenskej a odstupnom. Ide tu o rozpor s ustanoveniami advokátskej tarify o zmluvnej a mimozmluvnej odmene, o náhrade hotových výdavkov a o náhrade za stratený čas. V prípade vzájomnej žaloby považoval odvolací súd za rozhodujúcu právnu otázku, či žalobkyni vznikalo právo na odmenu za právne služby aj za dobu, kedy fakticky právne služby neposkytovala, pričom konštatoval, že nárok za odmenu patrí len za riadne uskutočnenú činnosť.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom kládla dôraz na právny názor, že ak bolo zámerom strán, aby sa ich vzájomný vzťah v prípustnej miere zhodoval so vzťahom žalovanej k jej zamestnancom, potom mala žalobkyňa požívať rovnakých práv a výhod ako zamestnanci, vrátane nárokov vyplývajúcich z vnútorných predpisov žalovanej.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu zdôraznila, že medzi účastníkmi nikdy nevznikol vzťah pracovnoprávny, vždy išlo o vzťah advokát – klient. Preto bolo možné platne dojednať len tie výhody a povinnosti advokáta, ktoré neboli v rozpore s právnou a stavovskou reguláciou vzťahu advokát – klient.

Najvyšší súd Českej republiky ako súd dovolací vyhodnotil podané dovolanie ako procesne prípustné a dôvodné a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia:

V posudzovanej veci spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu na riešení právnej otázky, či môžu byť v mandátnej zmluve, uzatvorenej medzi advokátom ako mandatárom a podnikateľom ako mandantom, dojednané pre advokáta práva obdobné právam zamestnancov, ako je odstupné, platená dovolenka, nemocenské alebo paušálna odmena, či dokonca môže byť všeobecne dojednané také postavenie advokáta, aby požíval rovnaké práva a výhody ako zamestnanci mandanta.

Súdy nižších stupňov dospeli na základe vykonaného dokazovania k skutkovému záveru, že účastníci uzatvorili zmluvu, na základe ktorej sa žalobkyňa zaviazala poskytovať žalovanej právne služby spočívajúce v zabezpečovaní nepretržitého právneho poradenstva žalovanej a v poskytovaní pomoci vo všetkých ostatných záležitostiach, na ktorých sa strany dohodnú.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o advokácii¹ je advokát pri poskytovaní právnych služieb nezávislý; je viazaný právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta. Podľa § 16 ods. 1, 2 zákona o advokácii je advokát povinný chrániť a presadzovať práva a oprávnené záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Pokynmi klienta však nie je viazaný, ak sú v rozpore s právnym alebo stavovským predpisom; o tom je advokát povinný klienta primerane poučiť. Pri výkone advokácie je advokát povinný konať čestne a svedomito; je povinný využívať dôsledne všetky zákonné prostriedky a v ich rámci uplatniť v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné.²

Citované ustanovenia zákona o advokácii sú v zmysle § 2 ods. 3 občianskeho zákonníka³ takej povahy, že sa od nich nie je možné dohodou strán odchýliť, pretože vyjadrujú základné princípy fungovania advokácie, ktorými je ochrana záujmov klienta a princíp dôvery medzi klientom a advokátom. Vyplýva z nich, že postavenie advokáta je nezlučiteľné s postavením zamestnanca v pracovnom (služobnom) pomere. Je tomu tak nielen z dôvodov záujmu na fungovaní advokácie (napr. zachovanie jej cti a vážnosti), ale najmä z dôvodov ochrany záujmov konkrétneho klienta. Advokát musí nezávisle obhajovať záujmy svojho klienta, povyšovať ich nad záujmy vlastné, zachovávať mlčanlivosť a niesť zodpovednosť advokáta (nie zamestnanca) za poskytované služby. Prednosť záujmov klienta sa prejavuje v požiadavke, aby advokát organizoval svoju činnosť tak, aby práva a oprávnené záujmy klienta neboli ohrozené. V súlade s týmito princípmi nie je preto všeobecné dojednanie advokáta s klientom o tom, že advokát bude požívať rovnakých práv a výhod ako zamestnanci klienta.

1 Obdobne § 2 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov: *Advokát je pri poskytovaní právnych služieb nezávislý, je viazaný všeobecne záväznými právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta.*

2 Obdobne § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov:

(1) *Advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.*

(2) *Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.*

3 § 2 ods. 3 občianskeho zákonníka: *Účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomne práva a povinnosti upraviť dohodou odchylnou od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchýliť.*

Podľa názoru najvyššieho súdu však uvedené skutkové zistenia v posudzovanej veci vyvolávajú vážne pochybnosti o správnosti posúdenia základnej právnej otázky, v ktorej odvolací súd hodnotil právny vzťah účastníkov ako vzťah založený mandátnou zmluvou.

Zatiaľ čo pracovný pomer je charakterizovaný tým, že zamestnanec vykonáva činnosť podľa pokynov zamestnávateľa, v stanovenej pracovnej dobe, na jeho riziko a jej cieľom je plnenie úloh zamestnávateľa, predmetom podnikateľského vzťahu je sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku

Judikatúra i doktrína definovali niekoľko hľadísk rozhodujúcich pri určovaní, či sa jedná o závislú prácu. V posudzovanej veci je možné zo skutkových zistení vyvodiť, že išlo o trvalý právny vzťah medzi zmluvnými stranami. Naplnené je aj kritérium organizačné, pretože žalobkyňa sa vo svojej pozícii vedúcej právneho oddelenia nepochybne stala súčasťou organizácie práce u žalovanej. Niektoré zistené skutočnosti, najmä dojednaný zákaz konkurencie, podporujú záver o osobnom charaktere posudzovaného právneho vzťahu, a iné – dojednanie o hradenej dovolenke a nemocenskom – záver o hospodárskej závislosti žalobkyne na žalovanej.

Najvyšší súd z uvedených dôvodov uzavrel, že právne posúdenie veci odvolacím súdom je neúplné a preto nesprávne. Až v prípade, ak súd dospeje k záveru, že zmluva uzatvorená medzi účastníkmi nie je zastrenou pracovnou zmluvou a záväzok je skutočne svojou povahou záväzkom z mandátnej zmluvy podľa § 566 a nasl. obchodného zákonníka,⁴ bude sa zaoberať posúdením, či požiadavka na odstúpné a paušálnu odmenu nie je v rozpore s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej ak nie je medzi účastníkmi v zmluve dojednané inak, je jedinou podmienkou pre vznik nároku mandatára na odplatu len ním riadne vykonaná činnosť. Zákon (ktorý dáva možnosť účastníkom sa zmluvne od neho odchyliť) neviaže vznik nároku na odplatu na skutočnosť, či mandant dal alebo nedal mandatárovi pokyny, či v akej forme bola odplata dojednaná (napr. vo forme paušálu), prípadne na iné skutočnosti, ale iba na riadne vykonanú činnosť. Ak je v mandátnej zmluve dojednané, že mandatárovi patrí odmena podľa zmluvy za vykonanie činností zmluvou predpokladaných, potom patrí odmena iba za ich vykonanie.

Až následne, vzhľadom na argumentáciu žalovanej, by sa súd zaoberal posúdením, či predmetná zmluva môže byť podľa § 39 občianskeho zákonníka⁵ neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Pre posúdenie, či sa dohoda o zmluvnej odmene neprieči dobrým mravom, slúži ako jedno z kritérií aj hodnotenie, či je dohodnutá odmena primeraná. Pohľadom kritéria primeranosti však odvolací súd namietaný rozpor zmluvných dojednaní s dobrými mravmi doposiaľ nehodnotil.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Českej republiky rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

4 § 566 ods. 1 Obchodného zákonníka: *Mandátnou zmluvou sa mandatár zaväzuje, že pre mandanta na jeho účet zariadi za odplatu určitú obchodnú záležitosť uskutočnením právnych úkonov v mene mandanta alebo uskutočnením inej činnosti a mandant sa zaväzuje zaplatiť mu za to odplatu.*

5 § 39 občianskeho zákonníka: *Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.*

Z aprílových zasadnutí P SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory v apríli zasadalo dvakrát v Bratislave, a to 6. apríla a 26. – 27. apríla 2018.

Predsedníctvo SAK na zasadnutí **6. apríla 2018** vzalo na vedomie informácie ● o **regionálnych stretnutiach s advokátmi Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja**, v rámci ktorých sa konali aj stretnutia so zástupcami súdov a prokuratúry, ● o **stretnutí s Luciou Žitňanskou pri jej odchode z postu ministerky spravodlivosti** a o **stretnutí s novým ministrom spravodlivosti Gáborom Gálom**; jeho predmetom boli legislatívne aktivity, na ktorých participuje komora, aj legislatívne zámery do budúcnosti.

Kancelária komory preverila možnosť vytvorenia oprávnenia k mandátnemu certifikátu s názvom „advokátsky koncipient“. Vzniklo niekoľko otázok, napr. akým spôsobom previazať mandát advokátskeho koncipienta vo vzťahu k advokátovi a ako vyznačovať, u koho vykonáva koncipientsku prax, čo sa môže javiť ako problém pri zmene zamestnávateľa. P SAK sa zaoberalo aj možnosťou vydať jednému advokátovi dva preukazy, resp. duplikát preukazu s tým, že jeden by používal koncipient v kancelárii pre potreby podpisovania podaní mandátnym certifikátom. P SAK konštatovalo, že za súčasného právneho stavu **nie je možné vydávať advokátskym koncipientom elektronické preukazy a pri súčasnom technickom riešení sa nedá realizovať ani vyhotovenie duplikátov advokátskych preukazov pre advokátov**.

V rámci rokovania o účasti komory na legislatívnom procese P SAK vzalo na vedomie informácie ● o **návrhu zákona o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti**. Slovenská advokátska komora (i) vyslovila zásadnú pripomienku k navrhovanej výške odmeny, ktorá má byť priznaná oznamovateľovi trestného činu, (ii) nesúhlasila s tým, aby bola oznamovateľovi poskytnutá možnosť postavenia zúčastnenej osoby v trestnom konaní a intervenienta v civilnom sporovom konaní, (iii) navrhla do návrhu zákona doplniť ustanovenie, ktoré by oznamovateľovi zaručovalo, že konaním v dobrej viere podľa zákona o oznamovateľoch sa nemožno dopustiť trestného činu kriveho obvinenia ani trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy, (iv) navrhla vypustiť ustanovenia týkajúce sa práva oznamovateľa podať sťažnosť proti zastaveniu trestného stíhania a vypustiť právo oznamovateľa na doručovanie rozhodnutí a podávanie opravných prostriedkov proti dotknutým rozhodnutiam, ● o **vecnom zámere reformy opatrovníctva**. Uskutočnilo sa stretnutie na ministerstve spravodlivosti k návrhu tejto reformy. Modifikovali sa predstavy v tom smere, že na pôsobenie advokátov ako opatrovníkov nie je

jednoznačný názor. Komora bude proces sledovať, vznikajú rôzne otázky vo vzťahu k fungovaniu spoločnosti, rodinným vzťahom a väzbám, ● o **pracovnom stretnutí na Úrade pre verejné obstarávanie v súvislosti so zákonom o verejnom obstarávaní**, ktorého zámerom bolo prezentovať plánované zmeny zákona o verejnom obstarávaní a vypočítať si reakcie na tieto návrhy zo strany zúčastnených subjektov. Úrad deklaroval snahu o zefektívnenie fungovania úradu a systému verejného obstarávania ako takého. Aktuálne je úrad vo fáze prípravy textu návrhu zákona s predpokladaným termínom predloženia do medzirezortného pripomienkového konania na jar 2018. Zámerom je, aby bola novela účinná od januára 2019. Pracovníci úradu poukázali na to, že zákon o verejnom obstarávaní je nastavený dobre, ale inštitúty v ňom zakotvené sa nevyužívajú efektívne. Zároveň európska legislatíva poskytuje priestor na zjednodušenie verejného obstarávania a na odstránenie rôznych súčasných bariér pre efektívne fungovanie.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **správu o činnosti Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory za rok 2017**, ktorá bola advokátom doručená v newsletteri a bola uverejnená aj na webovej stránke komory.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská s úpravami na základe diskusie** vo veci **dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberali poradné orgány – pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

V rámci bodu týkajúceho sa ekonomických otázok P SAK prerokovalo **doručené žiadosti**. Predsedníctvo sa zaoberalo **návrhmi na racionalizáciu hospodárenia komory** s poverením pre vybraných členov P SAK vyhodnocovať hospodárenie každý mesiac a s pokynom predkladať s každým materiálom aj doložku ekonomických dopadov na rozpočet komory.

Predsedníctvo následne vzalo na vedomie **prehľad aktívnych súdnych konaní, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora**, s osobitným zameraním na konania v statusových veciach.

Členovia P SAK vzali na vedomie **predložené správy z podujatí s medzinárodným prvkom** a informácie o príprave **tretieho stretnutia advokátov slovensko-maďarského pohraničia** 25. mája 2018 v Ostrihome.

Predsedníctvo SAK na zasadnutí **26. – 27. apríla 2018** vzalo na vedomie informácie o **aktivitách spojených s Dňom otvorených dverí a galavečerom Slovenskej advokátskej komory** (správu prinášame na s. 42). Ďalej vzalo na vedomie **správu o spoločnom rokovaní disciplinárnej komisie a odvolacej disciplinárnej komisie**, na ktorom sa v popoludňajšej časti programu zúčastnila aj predsedníčka revízie komisie. Cieľom stretnutia bolo prezentovať poznatky jednotlivých disciplinárnych senátov z disciplinárnych pojednávaní v snahe dospieť k jednotnému procesnému postupu pri pojednávaní a pri vypracovávaní rozhodnutí a prezentovať

podnety disciplinárnych orgánov vo vzťahu k revíznej komisii, napr. z pohľadu formulovania návrhov, predkladania návrhov na oboznámenie sa s registrom a s predchádzajúcimi rozhodnutiami disciplinárne obvinených advokátov a návrhov na vykonanie dôkazov.

V rámci rokovania o účasti komory na legislatívnom procese predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie

● o **stretnutí pracovnej skupiny k nelegislatívnemu návrhu na zlepšenie fungovania obchodného registra**, ktorý bol 20. apríla 2018 schválený na rokovaní vlády Slovenskej republiky. Zasadnutie viedol minister spravodlivosti, ktorý identifikoval svoje priority – riešenie pre *ex offio* výmazy, efektívne prepojenie s referenčnými registrami, optimalizácia sústavy registrových súdov a korporátne spory. Ďalej sa diskutovalo o postavení notára ako externého registrátora, najmä v otázke možného konfliktu záujmov v prípadoch zápisu na základe notárskej zápisnice a v otázke privilegovaného postavenia advokátskych návrhov do obchodného registra. Predchádzajúca dohoda s ministerkou spravodlivosti v tejto veci bola považovaná za irelevantnú a v rozpore s európskymi smernicami, ktoré pripúšťajú len kontrolu súdu alebo verejnú listinu notára. Zástupcovia komory upozornili na riziko zmeny rovnováhy na trhu právnych služieb medzi notármi a advokátmi v tom smere, že celá korporátna agenda sa bude presúvať k notárom, a najmä v konfliktných prípadoch bude potrebné vždy použiť notára, aby došlo ihneď k zápisu zmeny do obchodného registra, nebude ale zachovaný princíp štyroch očí a uplatní sa námietka notárov, že ak je úkon spísaný formou notárskej zápisnice, je konflikt záujmov vylúčený;

● o **rozporovom konaní k zásadným pripomienkam Slovenskej advokátskej komory k návrhu zákona o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti**, kde komora navrhovala upustiť celkom od zámeru odmeňovania oznamovateľov s ohľadom na to, že vo vyspelej občianskej spoločnosti by nemalo byť oznamovanie protispoločenskej činnosti v oblasti trestného práva finančne motivované. Trestné konanie je špecifické, existuje tu riziko zneužitia svedkami a žaloby podávané z alibizmu. Existuje aj riziko politického zneužitia nového inštitútu. Zástupcovia ministerstva vnútra poukázali na to, že odmena je len za kvalifikované podanie a je nenárokovateľná. Návrh smeruje k ochrane verejných financií a odmena slúži ako kompenzácia v prípade, ak oznámením osoba utrpí stratu. Vo vzťahu k trestnoprávnemu konaniu rozpor trvá. Priznanie postavenia zúčastnenej osoby úradu bolo vypustené po dohode s ministerstvom spravodlivosti. Ministerstvo vnútra však trvá na tom, že v prípravnom konaní postavenie oznamovateľa treba posilniť. Riešenie vidia cez práva oznamovateľa, ktorý sa dostane na úroveň poškodeného. Spolu s ministerstvom spravodlivosti pripraví ministerstvo vnútra text návrhu, ktorý bude doručený komore, aby sa identifikovali rozporované časti;

● o **pozmeňujúcom návrhu k vládnemu návrhu zákona o výkone rozhodnutia a zaistení majetku a správe zaisťovacieho majetku**, v zmysle ktorého sa s prihliadnutím na po-

žadavky aplikačnej praxe navrhuje, aby za opatrovníka poškodeného mohol byť ustanovený len advokát, t. j. osoba odborne spôsobilá na výkon funkcie opatrovníka, ktorého poslaním v trestnom konaní je právne zastupovanie poškodeného, ktorého nemôže zastupovať zákonný zástupca.

Predsedníctvo SAK sa pozorne zaoberalo **procesom prípravy pracovnej verzie Kódexu správania pre spracúvanie osobných údajov**. Pracovná verzia návrhu bola uverejnená na webovej stránke komory s termínom na predloženie pripomienok do 15. apríla 2018, členovia P SAK sa dohodli, že o finálnom znení kódexu budú hlasovať *per rollam* s poverením pre predsedníčku pracovnej skupiny pre verejné právo JUDr. Havelkovú rokovať s Úradom na ochranu osobných údajov za komoru vo veci schvaľovania kódexu. Verzia dostupná ku dňu spracúvania výstupu zo zasadnutia predsedníctva je stále predmetom konzultácií s úradom, advokáti budú o výsledku informovaní v komunikačných prostriedkoch komory.

Vzhľadom na to, že do 15. mája 2018 bolo potrebné, aby si každý advokát **zaktualizoval program vlastnej činnosti podľa zákona o boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti**, pracovná skupina pre trestné právo pripravila aktualizovaný materiál, ktorý predsedníctvo SAK schválilo s tým, že finálne znenie bolo všetkým advokátom doručené e-mailom.

P SAK na zasadnutí 10. januára 2018 schválilo zámer **spolupráce s Úradom na ochranu osobných údajov SR v oblasti vzdelávania v súvislosti s nariadením o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov**. Po viacerých rokovaníach boli podpísané memorandá o spolupráci s úradom aj s externým partnerom, ktorý má podpísanú dohodu s úradom v oblasti online vzdelávania pre členov komory. Pôjde o videoškolenia vo forme epizód zameraných na vysvetlenie nariadenia a zákona o ochrane osobných údajov s tým, že každá epizóda bude zameraná na samostatnú špecifickú tému v trvaní cca 30 minút a ku každej epizóde budú urobené testovacie

Pýta(j)te sa predsedníctva

Na aké úkony sú oprávnení zamestnanci advokáta?

Podľa § 65 ods. 2 zákona o advokácii je advokát oprávnený poveriť odborných a iných zamestnancov vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré robia samostatne; odborný zamestnanec nie je oprávnený zastupovať klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy.

otázky. Prezentácia online vzdelávania pre členov komory je uverejnená v privátnej sekcii webovej stránky komory v časti *Partneri SAK – Vzdelávanie GDPR*.

Predsedníctvo SAK súhlasilo s **organizáciou stretnutí advokátov s odborným zameraním na trestné právo** na pozvanie Slovenskej asociácie trestných obhajcov, ktorá už niekoľko rokov pôsobí pri Slovenskej advokátskej komore. Stretnutia sa uskutočnia **28. mája 2018 v Bratislave** a **4. júna 2018 v regionálnej kancelárii SAK v Košiciach**, advokáti boli o nich informovaní v komunikačných prostriedkoch komory.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská s úpravami na základe diskusie** vo veci **dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberala komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie predbežné informácie odboru výchovy a vzdelávania k **pripravovanej novej koncepcii vzdelávania advokátskych koncipientov**.

V časti zasadnutia venovanej ekonomickým otázkam predsedníctvo SAK prerokovalo doručené **žiadosti, ďalšie návrhy racionalizačných opatrení s predpokladanými ekonomickými dopadmi**, vzalo na vedomie **informácie o stanoviskách advokátov s pozastaveným výkonom advokácie k rozhodnutiu P SAK, že s účinnosťou od 1. januára 2018 advokáti s pozastaveným výkonom advokácie ne-**

dostávajú tlačенú formu Bulletinu slovenskej advokácie, schválilo **edičný zámer publikácií vydávaných Slovenskou advokátskou komorou do roku 2021**.

Slovenská advokátska komora v spolupráci s Českou advokátskou komorou pripravuje **oslavy 100. výročia vzniku Československej republiky a fungovania advokácií v spoločnom štáte**, ktoré sa uskutočnia **20.–23. septembra 2018 v Luhačoviaciach**. Súčasťou osláv bude konferencia o histórii advokácie a o súčasných problémoch advokácie, ako aj bohatý spoločenský, umelecký a športový program. Podujatie je otvorené pre širokú advokátsku obec, slovenskí advokáti budú o možnosti zúčastniť sa na podujatiach v Luhačoviaciach informovaní v komunikačných prostriedkoch komory s tým, že po dohode s Českou advokátskou komorou budú mať k dispozícii jednu tretinu všetkých ponúkaných kapacít. Na účasť členov orgánov komory na podujatí sa bude vzťahovať rovnaký režim ako na ostatných advokátov, t. j. náklady na ubytovanie a stravu si bude každý hradiť sám. **Elektronické prihlasovanie bude možné od 1. júna 2018 v privátnej zóne webovej stránky SAK**.

Členovia predsedníctva na oboch zasadnutiach **rozhodovali o žiadostiach súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností.

-km-

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2018

XV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

pre študentov právnických fakúlt,
advokátskych koncipientov
a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2018.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2018. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2019.

Deň advokácie 2018

Bezplatné právne poradenstvo počas Dňa otvorených dverí SAK

Do už tradičnej osvetovej akcie Slovenskej advokátskej komory – poskytovania bezplatného právneho poradenstva pri príležitosti Dňa advokácie sa tento rok zapojil rekordný počet advokátov a koncipientov. V rámci Dňa otvorených dverí SAK sa v desiatich slovenských mestách venovalo občanom takmer sto našich kolegýň a kolegov.

Deň otvorených dverí je jedným z viacerých podujatí organizovaných v rámci osláv Dňa advokácie, počas ktorého si pripomíname prijatie zákona z roku 1990, ktorý upravil podmienky slobodného výkonu advokátskeho povolania. Cieľom podujatia je najmä snaha priblížiť činnosť advokátov čo najširšiemu okruhu ľudí.

„Aj touto cestou chceme robiť osvetu a zdôrazňovať, že pri riešení právnych otázok je dobré čo najskôr sa obrátiť na profesionálov a dôverovať advokátom. V mene predsedníctva Slovenskej advokátskej komory úprimne ďakujem všetkým kolegyniam a kolegom, ktorí si popri svojej bežnej agende v tento deň našli čas aj na takúto dôležitú osvetovú činnosť,“ povedal predseda Slovenskej advokátskej komory JUDr. Tomáš Borec.

Projekt bol propagovaný aj v rámci celoštátnej mediálnej kampane zameranej na podporu advokátskych služieb s názvom *Internet nepozná vašu situáciu, dôverujte len svojmu advokátovi* (www.advokatinavasejstrane.sk). Aj vďaka širokému medializovaniu podujatia medziročne stúpol záujem verejnosti o toto podujatie a celkovo poskytli advokáti v rámci Dňa otvorených dverí bezplatné konzultácie 659 osobám.

ĎAKUJEME kolegyniam a kolegom za šírenie dobrého mena advokácie pri príležitosti Dňa otvorených dverí SAK (v abecednom poradí):

Banská Bystrica

JUDr. Ivana Dobríková, JUDr. Martina Filipová, JUDr. Ľubomír Hrežďovič, JUDr. Diana Hrončeková, JUDr. Katarína Kadúchová, JUDr. Peter Mukera, JUDr. Zuzana Oravcová, JUDr. Dagmar Vavreková, JUDr. Ing. Gabriela Vlkoľnínska

Bratislava

Mgr. Ing. Tomáš Bednárík, JUDr. Alexandra Čižmáriková, JUDr. Oľga Dlhopolčeková, JUDr. Mária Džodlová, JUDr. Dorota Ďurianová, JUDr. Peter Erdős, JUDr. Milan Gocník, JUDr. Andrea Hladíková, JUDr. Róbert Hmira, JUDr. Michal Hulena, Mgr. Vladimír Kordoš, LL.M., Mgr. Martin Krakovský, Mgr. Ján Kutan, Mgr. Tatiana Madajová, JUDr. Martin Magál, JUDr. Richard Majer, JUDr. Jakub Mandelík, Mgr. Tomáš Matúšek, JUDr. Daniel Mičiak, Mgr. Jozef Nádaszký, JUDr. Martin Pavle, JUDr. Mojmír Plavec, JUDr. Peter Serina, JUDr. Ivan Syrový, JUDr. Michal Šimunič, JUDr. Danuše Tichá, Mgr. Róbert Vančo

Košice

JUDr. Martina Gombosová, JUDr. Marián Jusko, JUDr. Adriána Kmecová, JUDr. Matej Kukura, JUDr. Marián Prievozník, PhD., JUDr. Martin Puchalla, PhD., JUDr. Roman Srnčo

Nitra

JUDr. Petra Baňáková, JUDr. Marián Dobiš, JUDr. Mária Humenská, JUDr. Martin Jánsky, JUDr. Adri-

ana Kerestešová, Mgr. Richard Kováč, JUDr. Jakub Polák, JUDr. Lucia Špaňová, Mgr. Marek Veis

Poprad

Mgr. Soňa Bendíková, JUDr. Mária Dideková, JUDr. Matúš Fabián, Mgr. Peter Lideman, JUDr. Ing. Marcela Martinkovičová, JUDr. Karol Pudlák, JUDr. Martin Tomas

Prešov

Mgr. Ondrej Barna (koncipient JUDr. Igora Šafranka), JUDr. Jozef Bujdoš, JUDr. Ladislav Bujňák, JUDr. Martin Fabián, Mgr. Ivan Mazanec, JUDr. Ambróz Motyka, JUDr. Patrik Palša, JUDr. Zuzana Pitoňáková, JUDr. Rastislav Straka, JUDr. Jakub Štefanko, JUDr. Jozef Tarabčák, JUDr. Oktávia Ťukotová

Rožňava

JUDr. Viktória Kerekešová, Mgr. Ivica Štiglitz, JUDr. Martina Vnenčáková

Trenčín

JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Róbert Fatura, JUDr. Mária Gbelská, JUDr. Katarína Hunčíková, JUDr. Ján Kanaba ml.,

JUDr. Ivana Magdolenová-Joríková, Mgr. Vladimír Misároč, JUDr. Danica Okrucká, JUDr. Alena Sedlačková

Trnava

JUDr. Jaroslava Balážiová, JUDr. Martin Brezovan, JUDr. Andrej Halada, JUDr. Blanka Neštická, JUDr. Igor Ribár

Žilina

Mgr. Nikola Cervanová, JUDr. Andrea Havelková, JUDr. Magdaléna Hromcová, Mgr. Tomáš Jurčo, JUDr. Anna Keceřová Veselá, JUDr. Michaela Macaláková, JUDr. Lenka Madarová, JUDr. Lenka Spiriaková

Súčasťou Dňa otvorených dverí boli aj tento rok **odborné prednášky pre študentov stredných škôl a verejnosť** na témy súvisiace s advokáciou a jej úlohami v spoločnosti.

Prednášky si tento rok vypočulo spolu 260 študentov. Pre žiakov v Bratislave, Žiline a v Košiciach prednášali naši kolegovia Mgr. Richard Karkó, Mgr. Ján Kutan, JUDr. Ondrej Mularčík, JUDr. Viliam Karas, Mgr. Robert Hmira, Mgr. Lukáš Hamza a JUDr. Martin Puchalla.

Galavečer Slovenskej advokátskej komory

Slávnostným zakončením Dňa advokácie je každoročne galavečer Slovenskej advokátskej komory. Po minuloročnej oslave advokácie v Prešove sme sa vrátili do hlavného mesta, kde sme hostí privítali v krásnych priestoroch hotela Double Tree by Hilton.

Podujatie otvoril predseda Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Tomáš Borec** a vo svojom príhovore pripomenul, že v tomto roku sa na galavečere stretávame už ôsmy raz, čím sa symbolicky pridávame k osmičkovým výročiam osláv významných dejinných udalostí ako sté výročie vzniku prvej Československej republiky, 50. výročie Pražskej jari a takisto 25. výročie pokojného rozdelenia federácie. Po predsedovi SAK sa hosťom prihovoril aj primátor Bratislavy Ivo Nesrovnal, ktorý prijal pozvanie na slávnostný večer.

Nasledovalo odovzdávanie **ocenení advokátom za celoživotný prínos advokácii**. JUDr. Tomáš Borec v úvodnom slove uviedol, že od vzniku samostatnej advokácie advokátsky stav prešiel významnými zmenami a skúškami, počas ktorých bolo mimoriadne dôležité, že v našich radoch vždy boli kolegyne a kolegovia, ktorí advokátsku prácu nevnímali len cez prizmu práce pre svojich klientov. Advokáti, ktorí vo výkone svojho povolania videli aj širšie súvislosti, zodpovednosť za celok a vo svojej práci každodenne potvrdzovali to

známe, že právo je predovšetkým umením dobra a spravodlivosti. Aj preto je správne, že jedným z hlavných bodov programu osláv Dňa advokácie je aj tento rok odovzdanie ocenení vybraným osobnostiam za ich celoživotný prínos v advokácii. Ide o osobnosti, ktoré prispeli k pozdvihnutiu advokátskeho stavu. Sú to ľudia, ktorí advokátsky stav nerozdeľovali, ale naopak, spájali, a ktorých príklad je podľa názoru predsedníctva Slovenskej advokátskej komory hodný nasledovania. Aj vďaka nim dnes môžeme hrdo konštatovať, že slobodná a nezávislá advokácia je pevným pilierom ochrany práv a slobôd v Slovenskej republike.

Štatút udeľovania cien za celoživotný prínos advokácii stanovuje kritériá, komu je možné ocenenie udeliť. Za rok 2018 boli **ocenenia odovzdané v dvoch kategóriách** – advokáti zapísaní do zoznamu advokátov Slovenskej advokátskej komory za dlhoročné pôsobenie v advokácii, obetavé nasadenie v samospráve po dlhší čas a za etický výkon profesie a ocenenie *in memoriam*.

Prvým oceneným je **JUDr. Kamil Beresecký**, advokát z Nítry. Do zoznamu advokátov bol zapísaný v roku 1976, odvtedy sa venuje advokácii nepretržite. Je aktívny zástupca

advokátskej obce, v minulých obdobiach ako člen disciplinárnej komisie, revíznej komisie a bol aj regionálnym zástupcom SAK pre Nitriansky kraj. Venuje sa všetkým právnym odvetviam – občianskoprávnej aj trestnej agende. JUDr. Ján Havlát sa svojmu priateľovi JUDr. Bereseckému prihovril vo videonahrávke: „Štyridsaťpäť rokov si v advokácii a si jeden z tých gardových advokátov, ktorý, podobne ako ja, veľa prežil. Spoločne sme prežili advokáciu socialistickú, keď nás bolo 240, prežili sme aj začiatky raného kapitalizmu v advokácii, aj niekoľko legislatívnych smrští. Prežili sme zlých šéfov v socializme a teraz snáď prežijeme aj elektronizáciu v advokácii, ktorá je tiež tvojím veľkým favoritom. Želám ti, aby sa tých 45 rokov nabalilo ešte ďalšími rokmi a aby si bol naďalej takým dobrým advokátom a takou charizmatickou osobnosťou s noblesou, ktorú v sebe máš. Máš aj vysoké spoločenské postavenie nielen v Nitre kde pôsobíš, ale si uznávaný advokát na celom Slovensku a ďakujem, že si mojím priateľom.“ Ocenenie JUDr. Bereseckému odovzdali predseda SAK JUDr. Borec a člen predsedníctva komory JUDr. Ján Havlát. (foto 1)

Ako druhý si ocenenie prevzal **JUDr. Ján Kanaba**, advokát z Trenčína. Advokátske skúšky absolvoval v roku 1974, po krátkom pôsobení v Nitre ho presunuli do Trenčína, kde nepretržite vykonáva advokáciu dodnes. Špecializuje sa na oblasť trestného, obchodného, občianskeho a rodinného práva, je aktívnym členom SAK, bol predsedom disciplinárneho senátu a členom revíznej komisie. Zastáva aj viaceré funkcie vo verejnom živote a komunálnej politike. Z videonahrávky sa mu prihovrila súčasná predsedníčka revíznej komisie JUDr. Zuzana Čížová: „Doktora Jána Kanabu poznám ako jedného z výrazných osobností advokátskej obce pôsobiaceho v obvode Trenčianskeho kraja. Zažili sme spolu niekoľko zaujímavých pojednávaní a rokovaní našich klientov, pri ktorých doktor naplňal poslanie advokácie s pozorhod-

ným nasadením vždy v záujme chránenia práv svojho klienta. Je veľmi spoločenský a vtipný človek, na jeho zážitkoch zo študentských a mladých čias dokáže spoločnosť dlho zabávať. Teší ma, že Slovenská advokátska komora udelila cenu za celoživotný prínos advokácii práve doktorovi Jánovi Kanabovi. O jeho dlhoročnom pôsobení hovorí jeho samotná prax. Túto cenu si podľa môjho názoru zaslúži aj z dôvodu, že okrem toho, že poskytuje právnu pomoc širokému spektru klientov, nadobudnuté poznatky a skúsenosti zužitkoval aj v rámci výkonu funkcie člena disciplinárnej komisie a revíznej komisie SAK a tiež ich poskytol verejnoprospešným cieľom pri plnení úloh v komunálnej politike ako poslanec za mesto Trenčín a poslanec Trenčianskeho samosprávneho kraja. Podľa môjho názoru je Ján Kanaba zosobnením advokáta, ktorý si uvedomuje, že advokácia nie je len o zárobku, ale predovšetkým o pomoci človeku v situácii, v ktorej sa ocitol, bez ohľadu na to, či je na strane obvineného alebo poškodeného, pretože má vštepennú zásadu, že každý má právo na obhajobu a je prirodzené, ak ho využije.“ JUDr. Čížová odovzdala ocenenie spolu s JUDr. Borecom. (foto 2)

Tretou ocenenou sa stala **JUDr. Gizela Tuhárska**, advokátka z Bratislavy. Prvé roky po absolvovaní štúdia na Univerzite Komenského v Bratislave sa venovala najmä problematike pracovného práva a pracovnoprávných sporov, v tejto oblasti bola činná aj ako členka legislatívnej komisie pracovného práva. Stála pri zrode viacerých nových právnych predpisov, najmä Obchodného zákonníka, patrila do skupiny právnikov, ktorí sa zaslúžili o vytvorenie prvých vzorových dokumentov z oblasti obchodného práva. V roku 2001 sa stala členkou Komory komerčných právnikov SR a následne splynutím komôr advokátkou. JUDr. Tuhárska je vyhľadávaná odborníčka a špecialistka najmä na obchodné, pracovné, občianske a rodinné právo. Svoje dlhoročné odborné skúsenosti zúročuje aj ako členka legislatívnej komisie SAK pre sú-

2

3

kromné právo. Návrh na ocenenie JUDr. Tuhárskej podpísalo 52 advokátov a advokátskych koncipientov. Vo videonahrávke sa JUDr. Tuhárskej prihovoril JUDr. Karol Šiška: „Pani doktorku Tuhársku som spoznal v roku 1992, keď som začal pracovať v rovnakej advokátskej kancelárii ako ona. Od začiatku na mňa pôsobila ako veľmi dôstojná dáma a reprezentantka advokátskeho stavu. Bola vždy ochotná pomôcť ktorémukoľvek kolegovi, poradiť mu a debatovať s ním o právnych problémoch. Pri týchto debatách sa preukázala jej veľká láska a rešpekt k právu a fascinácia právom. Táto jej povahová črta bola veľmi nákazlivá a ja som vďačný za túto skúsenosť, lebo si myslím, že správny advokát by mal byť očarený právom a mal by k právu chovať veľkú úctu. Potom sa nám síce pracovné cesty rozišli, stretávali sme sa však pri rôznych príležitostiach, napríklad aj v pracovnej skupine SAK pre súkromné právo, kde jej veľké skúsenosti, predovšetkým z pracovného práva, boli vždy prínosom. Ocenenie za celoživotný prínos advokácii pre doktorku Tuhársku je určite v správnych rukách.“ Ocenenie odovzdal JUDr. Tomáš Borec. (foto 3)

Ako posledné bolo odovzdané ocenenie *in memoriam* bratislavskému advokátovi a vysokoškolskému profesorovi práva **prof. JUDr. Eugenovi Husárovi, DrSc.** Do zoznamu advokátov bol zapísaný ako docent PF Univerzity Komenského v roku 1991, advokátsku činnosť ukončil v roku 2003. Zomrel 27. mája 2008. Po tom, ako si v roku 1952 prebral diplom absolventa, nastúpil ako asistent na katedre trestného práva PF UK v Bratislave, ktorej zostal verný až do odchodu do dôchodku. Bol autorom a spoluautorom stoviek titulov učebníc, monografií a odborných článkov v najrozličnejších periodikách. V roku 1964 habilitoval a získal titul docenta, v roku 1971 profesora. Ako občas nezabudol zdôrazniť, bol najmladším profesorom trestného práva na Slovensku. Bol aj dlhoročným členom redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* a prednášajúcim na koncipientskych a advo-

kátskych seminároch. Profesor Husár bol človekom, pedagógom i odborníkom, ktorého meno v oblasti trestného práva poznalo niekoľko generácií právnikov. Jeho meno sa vyskytuje v stovkách článkov, ktorých autori sa na jeho názory a myšlienky odvolávali a ešte dlhú dobu budú odvolávať. JUDr. Borec si vo videovizitke na JUDr. Husára zaspomínal takto: „Profesor Husár bol naslovovzatý odborník v oblasti trestného práva, profesor trestného práva, ktorý mnohokrát prinášal aj netradičné pohľady, ktoré nie vždy boli v súlade s aktuálnym trestným právom. Niektoré jeho myšlienky boli v tom čase takmer „kacírske“, napríklad v oblasti nárokov poškodených v trestnom konaní tvrdil, že adhézne konanie je nedôstojný prílepok a že poškodený si nezaslúži, aby bolo s ním takto nakladané. Tvrdil, že právne predpisy je potrebné zmeniť tak, aby dávali viac vážnosti a práv poškodeným. Bol to príjemný, veselý a priateľský človek a nadšený športovec. Veľa advokátov si ho pamätá ako prednášajúceho na advokátskych a koncipientskych seminároch. Profesor Husár sa zapísal do našich pamätí jeho nespochybniteľným prínosom v oblasti vzdelávania budúcich generácií právnikov a obzvlášť advokátov. Som veľmi rád, že sa Vám dnes môžem prihovoriť a že možnosť oceniť za celoživotný prínos advokácii profesora Eugena Husára pripadla právne mne.“ Z rúk predsedu SAK JUDr. Boreca prevzala ocenenie manželka prof. Husára, Oľga Husárová Zöllnerová. (foto 4)

Slovenská advokátska komora každý rok venuje **finančný výťažok z galavečera na charitatívne účely**. Tento rok sa predsedníctvo SAK rozhodlo finančnou čiastkou podporiť nadáciu Kvapka nádeje. Jej cieľom je trvale a kontinuálne podporovať liečebné, školské, kultúrne a sociálne potreby chorých detí, predovšetkým detí postihnutých nádorovým ochorením. Nadácia pomáhala pri rekonštrukcii a dostavbe Transplantačnej jednotky kostnej drene Kliniky detskej he-

4

5

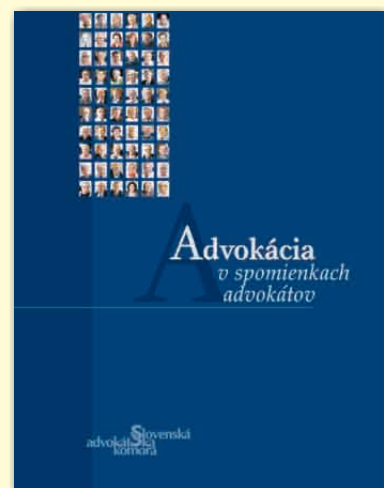

matológie a onkológie DFNSP v Bratislave, ktoré je jediným a jedinečným pracoviskom na Slovensku. Vďaka štedrosti darcov a sponzorov doteraz podporila charitatívne projekty zamerané na detskú onkológiu na Slovensku sumou takmer 1 500 000 eur. Prostredníctvom takto získaných zdrojov boli tiež zakúpené viaceré diagnostické prístroje a vybudované nové ambulancie pre vysokodávkovú fototerapiu, ktorá je súčasťou liečby onkologických pacientov. Finančný dar odovzdala členka predsedníctva komory JUDr. Andrea Havelková formou symbolického šeku správcovi nadácie Štefanovi Bernátovi. (foto 5)

Galavečer je nielen miestom na príjemné stretnutia a rozhovory kolegov, priateľov a známych, ale aj príležitosťou na zdôraznenie významu advokátskeho povolania, ku ktorému sa advokáti hrdo hlásia a na posilnenie spolupatričnosti k advokátskemu stavu. Výnimočnosť večera a jeho noblesu podčiarklo aj hudobné vystúpenie deväťčlenného orchestra *Fats Jazz Band*, ktorý oživuje tradície hott-jazzu a swingu 20-tych až 40-tych rokov minulého storočia. Dovolím si vyjadriť pranie, aby aj ďalšie ročníky tejto výnimočnej spoločenskej udalosti dopadli príjemne a boli ocenení ďalší z radu významných advokátskych osobností.

-ad-

Foto V. Zigo, A. Frič

Advokácia v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici SAK sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Advokátske kľučky

Milí priatelia zjazdového lyžovania, stalo sa dobrou tradíciou, že pred obdobím školských jarných prázdnin sa priaznivci lyžovania spomedzi radov advokátov SAK stretávajú na Donovaloch na zimnom podujatí *Advokátske kľučky*. Stalo sa tak aj tento rok 8. a 9. februára.

Fajnšmekri znalí pomerov začali spoločenskú časť už v predvečer hlavného dňa príjemným posedením s kolegami v známom prostredí hotela Galileo. Po krátkej rozcvičke sa, ako obvykle, v prvý oficiálny deň stretnutia popoludní postavilo na štart preteku na svahu Záhradište spolu 20 pretekárov. Dobré snehové podmienky ponúkali možnosť seba-realizácie aj tým tŕžiadostivejším pretekárom. Rovnako ako v minulom roku, aj v tomto roku sa zo štyroch uskutočnených jazd každého advokáta vyhodnotili tri najlepšie a ich súčet určil poradie.

V kategórii žien bolo napokon výsledné poradie:

1. JUDr. Andrea Havelková, AK Žilina
2. JUDr. Magdaléna Hromcová, AK Žilina
3. JUDr. Andrea Forgáčová, AK Banská Bystrica

V kategórii mužov do 50 rokov boli nasledovné výsledky:

1. JUDr. Peter Múkera ml., AK Banská Bystrica
2. JUDr. Miroslav Németh, AK Bratislava
3. JUDr. Martin Čižmárik, AK Bratislava

V kategórii mužov nad 50 rokov sa umiestnili:

1. JUDr. Igor Čerevka, AK Banská Bystrica
2. JUDr. Ján Kurička, AK Levice
3. JUDr. Peter Barňák, AK Humenné

Po slávnostnom vyhodnotení preteku, odovzdaní cien víťazom a spomienkových predmetov všetkým zúčastneným sa advokáti presunuli do susediacej Stodoly, kde spoločenská časť pokračovala aktívne – diskotékou do neskorých nočných (či skorých ranných) hodín.

I tento ročník podujatia, organizovaný v spolupráci s hotelom Galileo, vytvoril všetkým prítomným advokátom rodin-

nú atmosféru. Ubytovanie, stravovanie, wellness a spoločné vyhodnotenie pretekov sa uskutočnilo v útulnom a pohostinnom prostredí hotela.

Zimné stretnutie advokátov bolo ukončené rozlúčkou a poďakovaním všetkým účastníkom.

Vhodné snehové podmienky v ďalší deň využili mnohí na voľné spoločné lyžovanie na svahoch Novej Hole.

Už teraz sa organizátori tešia na pokračovanie viac ako príjemného stretnutia pri zjazdovom lyžovaní v budúcom roku 2019.

JUDr. Michaela Bezáková
JUDr. Peter Kočíčka

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Účasť advokáta na činnosti obchodnej spoločnosti poskytujúcej právne služby bez oprávnenia

Advokát, ktorý sa podieľa na činnosti obchodnej spoločnosti, v ktorej je konateľom a spoločníkom a ktorá poskytuje právne služby, súvisiace so zakladaním obchodných spoločností prostredníctvom svojich webových stránok, hoci na poskytovanie právnych služieb nemá oprávnenie, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 2 ods. 3 zákona o advokácii.

*Rozhodnutie I. odvol. disc. senátu SAK z 1. februára 2016,
sp. zn. I. ODS-32/15:606/2013*

*Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015,
sp. zn. DS III. -73/13:606/2013*

Dotknuté ustanovenia:

- § 1 ods. 2, § 2 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015, sp. zn. DS III. -73/13:606/2013 v spojení s rozhodnutím I. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 1. februára 2016, sp. zn. I. ODS-32/15:606/2013 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 2 ods. 3 zákona o advokácii,

tým, že

sa podieľa na činnosti spoločnosti A. s. r. o., v ktorej je spoločníkom a konateľom a ktorá je prostredníctvom svojej webovej stránky www.....sk a webovej stránky www.....sk poskytuje právne služby súvisiace so zakladaním obchodných spoločností, hoci na poskytovanie právnych služieb nemá oprávnenie,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **200 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 380 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 30. 5. 2013 Disciplinárnej komisii SAK návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému advokátovi, a to vo vzťahu k popísanému skutku.

Disciplinárne obvinený v písomnom vyjadrení k návrhu na začatie konania reagoval na obvinenie tvrdením, že spoločnosť A., s. r. o. pri zakladaní obchodných spoločností poskytovala len „administratívne služby“, t. j., na základe elektronickej objednávky zákazníka, tomuto poskytla univerzálne vzory, ktoré po vyplnení a podpise zo strany zákazníka len skenovala a elektronicky podala na registrovom súde. Zároveň konštatoval, že vymedzenie pojmov „právne služby“ a „výkon advokácie“ nie je v zákone o advokácii dostatočne určité, resp. jednoznačné, t. j. v právnom poriadku absentuje právna norma, ktorá by exaktne a striktnie vymedzila, že

by bolo zakladanie obchodných spoločností prostredníctvom elektronických podaní formou skenovania a následného elektronického podania doplnených vzorových dokumentov bez právnych rád a služieb vyhradené výlučne advokátskemu stavu, čo by bolo aj v jeho záujme ako advokáta, čo je ďalším dôvodom pre jeho oslobodenie. V tomto podaní disciplinárne obvinený vzniesol námietku zaujatosti voči členom disciplinárneho senátu a voči (a najmä) navrhovateľovi, ktorej uplatnenie a osobitné zdôvodnenie potvrdil až na opakovanú výzvu na prvom pojednávaní dňa 1. októbra 2013 tým, že podľa jeho názoru advokáti, ktorí sa v rámci výkonu advokácie zameriavajú na zakladanie obchodných spoločností, nemôžu objektívne posúdiť jeho konanie v rámci spoločnosti A., s. r. o., resp. jeho vinu v predmetnej veci. Predseda Disciplinárnej komisie SAK vydal dňa 31. 10. 2013 rozhodnutie, ktorým namietaných členov III. disciplinárneho senátu SAK z prerokovania a rozhodovania tejto disciplinárnej veci nevyhlásil. Následnú sťažnosť disciplinárne obvineného zo 7. novembra 2011 proti tomuto rozhodnutiu II. odvolací disciplinárny senát SAK po jej prerokovaní dňa 6. marca 2014 podľa § 57 ods. 7 zákona o advokácii v spojení s § 193 písm. c/ Trestného poriadku zamietol.

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu zo 17. júna 2015, sp. zn. DS III. -73/13:606/2013 bol disciplinárne obvinený uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania, za čo mu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii bolo uložené disciplinárne opatrenie vo forme peňažnej pokuty vo výške 200 eur a zároveň povinnosť zaplatiť paušálne náklady disciplinárneho konania.

Prvostupňový disciplinárny senát takto rozhodol po tom, čo vo veci vykonal pojednávanie v dňoch 29. 10. 2014 a 17. 6. 2015, na ktorých sa zúčastnil aj disciplinárne obvinený. V rámci dokazovania oboznámil najmä obsah stránky www.....sk zachytený v tlačenej podobe a výpisu z obchodného registra spoločnosti A., s. r. o., návrhu na začatie disciplinárneho konania zo dňa 30. 5. 2013 a vyjadrenia disciplinárne obvineného z 22. 7. 2013 k tomuto návrhu, resp. prednesov účastníkov na pojednávaniach.

Svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovnými skutkovými a právnymi závermi:

Disciplinárny senát neakceptoval obranu disciplinárne obvineného spočívajúcu v poukaze na to, že klientom spoločnosť A., s. r. o. len poskytuje naskenované dokumenty, pretože na webovej stránke spoločnosti bolo výslovne ponúkané založenie novej spoločnosti podľa požiadaviek klienta, pričom je nad akúkoľvek pochybnosť, že pod založením spoločnosti si predstavuje ktokoľvek, vrátane osôb so stredoškolským vzdelaním niečo viac, než len poskytnutie formulárov.

Vo vzťahu k obrane disciplinárne obvineného, spočívajúcej v tom, že zákon jednoznačne nedefinuje právnu službu, senát upriamil pozornosť na § 1 ods. 2 zákona o advokácii, ktoré normuje, čo patrí pod právne služby, pričom okrem iného predmetné ustanovenie uvádza aj spisovanie listín o právnych úkonoch. Vypracovanie zakladateľských dokumentov obchodnej spoločnosti je potrebné považovať za spísanie

listiny, hoci potrebné údaje poskytne spoločnosť A., s. r. o. jej klient na osobitnom tlačíve, ktoré klientovi poskytne spoločnosť A., s. r. o.

Stotožniť sa s argumentáciou disciplinárne obvineného by znamenalo, že ak by si niekto vypracoval formuláre súdnych žalôb a tieto by dal klientom vyplniť, následne by ich „prepísal“ a potom by boli podané na súd, tak by potom ani v tomto prípade nešlo o právnu službu, čo je ale absurdný záver.

Z uvedeného je zrejme, že disciplinárne obvinený sa podieľa na činnosti spoločnosti A., s. r. o., čo je zrejme už zo skutočnosti, že je konateľom spoločnosti A., s. r. o., ale zároveň ako z jeho výpovede aj vyplýva, má právnické vzdelanie, čo v kontexte otázky znamená, že jeho právnické vzdelanie je zárukou kvality.

Spoločnosť A., s. r. o. súčasne vystupuje – ako to uviedol disciplinárne obvinený na pojednávaní 29. 10. 2014 – ako splnomocnenec pred obchodným registrom. To, že registrové konanie nie je súdnym konaním ešte neznamená, že by zastúpenie v registrovom konaní nebolo poskytnutím právnej služby. Akceptovať takýto názor by viedlo k absurdným záverom, že právna služba sa poskytuje len v konaní pred súdom (teda len v súdnom konaní).

Právnou službou nie je vždy taká služba, ktorej poskytovanie je viazané na výkon advokácie. Zákon môže stanoviť, kedy môže právnu službu poskytnúť len advokát (pričom zákon môže stanoviť pre niektoré prípady aj výnimky) – napr. pri zastupovaní v konaní pred ústavným súdom, ďalej v dovolacom konaní a pod. To ale neznamená, že ak môže napr. poisťovňa zmluvu (príklad uvedený disciplinárne obvineným na pojednávaní dňa 29. 10. 2014) spísať poisťovňa agent – disciplinárne obvinený uvádza „vpisuje do návrhu poisťovnej zmluvy údaje o klientovi“, čo ale je v konečnom dôsledku spísanie zmluvy, hoci s aplikáciou predtlaču (formulára), takže nejde o právnu službu. Navyše, klient zaplatí v poisťovni vzťahu poisťovne (teda ťažiskovo nie za vyhotovenie poisťovnej zmluvy), ale klient platí spoločnosti A., s. r. o. za založenie spoločnosti a zastúpenie pred registrovým súdom, čo vykonáva spoločnosť A., s. r. o. za odmenu a sústavne.

Z § 2 ods. 3 Advokátskeho poriadku SAK vyplýva, že advokát je oprávnený poskytovať právne služby len v rámci slobodného a nezávislého povolania a nesmie sa podieľať na činnosti osôb, ktoré poskytujú právne služby bez oprávnenia vyžadovaného zákonom, ani takúto činnosť podporovať.

Advokátsky poriadok je etickým kódexom slovenskej advokácie a pre advokátov je záväzný.

Už vyššie spomenutý § 1 ods. 2 zákona o advokácii považuje za právnu službu aj zastupovanie klienta pred orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi. Ak spoločnosť A., s. r. o. je splnomocnená konať v registrovom konaní, tak je to poskytnutie právnej služby v zmysle § 1 ods. 2 zákona o advokácii.

Ak chce advokát ponúkať právne služby spočívajúce v zakladaní obchodných spoločností (v rámci čoho spisuje listiny – § 1 ods. 2 zákona o advokácii) a zastupovaní pred registrovým súdom, ktorý je štátnym orgánom a teda orgánom verejnej moci (§ 1 ods. 2 zákona o advokácii), má takúto

možnosť. Etický kódex komory advokátovi normuje obmedzenie podľa § 2 ods. 4 Advokátskeho poriadku SAK.

Účelom takejto úpravy je, aby, ak má klient záujem na založení spoločnosti a zastúpení pred orgánom verejnej moci (ktorým štátny orgán realizujúci registrové konanie je) a advokát chce takúto právnu službu poskytovať, tak aby ju poskytoval ako advokát, teda v súlade s § 12 zákona o advokácii. Spoločnosť A., s. r. o. má v obchodnom registri viac činností v rámci predmetu podnikania. V predmete podnikania sú o. i. uvedené aj *administratívne služby*. Podľa názoru disciplinárneho senátu založenie obchodnej spoločnosti a zastupovanie pred registrovým súdom nemožno považovať len za administratívne činnosti.

Spoločnosť A., s. r. o. má v predmete podnikania aj *služby súvisiace s počítačovým spracovaním údajov*, ale ani tieto nemožno považovať za služby, v rámci ktorých sa zakladá obchodná spoločnosť a zastupuje pred orgánom verejnej moci, a to isté sa týka aj *činnosti podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov*. Ďalšie činnosti, ktoré má A., s. r. o. v predmete podnikania zapísané nie je potrebné na účely tohto rozhodnutia brať do úvahy (napr. čistiace a upratovacie služby, prevádzka malých plavidiel atď.)

Účelom je aj ochrana tretích osôb, teda klientov. Naliehavosť tejto ochrany vystupuje do popredia aj v tejto konkrétnej disciplinárnej veci, kedy sa disciplinárne obvinený bráni tým, že A., s. r. o. len poskytuje formuláre a po vyplnení tieto prepisuje a zastupuje len v konaní, ktoré podľa „európskej“ judikatúry nie je súdnym konaním, hoci na svojej webovej stránke ponúka zakladanie obchodných spoločností a vystupuje aj ako splnomocnenec pred obchodným registrom.

Klienti, ktorí prídu za účelom založenia obchodnej spoločnosti a zastupovania pred registrovým súdom predsa neprišli len po formuláre, ktoré spoločnosť A., s. r. o. administratívne spracuje. Ak ide o zastúpenie pred registrovým súdom, tak ide predsa o vzťah splnomocniteľa a splnomocnenca, nie len o akési „administratívne“ zastúpenie.

Disciplinárne obvinený advokát sa tak podieľa na činnosti spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá poskytuje právne služby pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným, a ktorá tiež zastupuje pred registrovým súdom a zároveň disciplinárne obvinený sa bráni tým, že ide o prepisovanie údajov z nemenného formulára zaslaného klientovi, ktorý klient sám vyplní, zašle spoločnosti A., s. r. o., ktorá tieto údaje prepíše do rovnako nemenných dokumentov potrebných pre založenie spoločnosti, ktoré sa pošlú naspäť klientovi na podpis a po ich podpísaní a vrátení A., s. r. o. podá elektronicky návrh na zápis do obchodného registra. Pritom ale vo svojom vyjadrení zo dňa 22. 7. 2013 disciplinárne obvinený uvádza, že v rámci celého procesu sa realizuje aj *Zadanie objednávky pre založenie spoločnosti*.

Disciplinárny senát mal za to, že skutkový stav bol v tom prípade spoľahlivo zistený, a to bez akýchkoľvek pochybností, a tak nebol dôvod na aplikáciu zásady *in dubio pro reo*.

Pokiaľ ide o disciplinárne obvineným namietanú nejednoznačnosť právnej úpravy – absenciu zákonnej definície právnej služby – tak v tomto prípade podľa názoru disciplinárneho senátu nejde o zásadu *in dubio pro reo*, ale o zásadu *in dubio mitius*. Disciplinárny senát však nedošiel pri interpretácii aplikovaných ustanovení zákona o advokácii a advokátskeho poriadku k viacerým možným výkladom, z ktorých jeden by bol v prospech disciplinárne obvineného, pretože interpretácia predmetných ustanovení potvrdzuje dôvodnosť návrhu na začatie disciplinárneho konania.

K disciplinárnemu opatreniu senát uviedol, že zohľadnil predovšetkým skutočnosť, že disciplinárne obvinený nebol dosiaľ uznaný zo spáchania disciplinárneho previnenia. V menšej miere malo vplyv na výšku disciplinárneho opatrenia – pokuty, ktorá bola uložená v dolnom pásme – aj to, že disciplinárne obvinený sa dopustil disciplinárneho previnenia zrejme aj z dôvodu zlej interpretácie pojmu „právna služba“. Teda s ohľadom na charakter porušenej právnej povinnosti, ako aj ďalšie okolnosti veci (najmä na osobu obvineného) na základe § 56 ods. 4 zákona o advokácii mal prvostupňový senát za to, že vo výroku tohto rozhodnutia uvedené disciplinárne opatrenie je dostatočným opatrením smerujúcim k náprave disciplinárne obvineného.

Proti tomuto rozhodnutiu prvostupňového disciplinárneho senátu podal disciplinárne obvinený odvolanie, v ktorom prvostupňovému disciplinárnemu konaniu vytkol porušenie procesných postupov a nedostatočné zistenie skutkového stavu. Podľa jeho názoru ide o vady odôvodňujúce zrušenie napadnutého rozhodnutia, pretože nebola dodržaná dvojmesačná lehota na podanie návrhu a prvé pojednávanie bolo až 1. 10. 2013, resp. pojednávanie vo veci samej až dňa 29. 10. 2014, rozhodnutie mu bolo doručené v rozpore s § 20 ods. 5 Disciplinárneho poriadku SAK, takmer po troch mesiacoch od vyhlásenie. Navrhovateľ konal v rozpore s § 4 ods. 1 Disciplinárneho poriadku SAK, pretože pri podaní návrhu nemal ustálený názor o tom, čo vlastne A., s. r. o. robí a v čom spočívajú jej údajné právne služby. Takéto stanovisko navrhovateľ nepredložil ani po výzve na pojednávaní dňa 29. 10. 2014. Následne konajúci prvostupňový disciplinárny senát pochybil v tom, že upustil od požiadavky na písomné stanovisko navrhovateľa k činnosti A., s. r. o., a zamietol návrh disciplinárne obvineného na vykonanie dôkazu výsluchom sťažovateľa. Podľa disciplinárne obvineného už na tomto základe mal byť oslobodený, lebo navrhovateľ v tomto konaní neunesol dôkazné bremeno. Odôvodnenie rozhodnutia nespĺňa štandardy podľa čl. 2 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V súvislosti s aplikáciou § 58 ods. 4 zákona o advokácii v ňom nie je uvedené, prečo bol použitý Disciplinárny poriadok SAK schválený dňa 15. 6. 2013 a taktiež odpoveď na zásadnú a rozhodujúcu otázku celého konania „ktoré ustanovenie zákona o advokácii, resp. predpisu SAK vyhradzuje zakladanie obchodných spoločností akýmkoľvek spôsobom výhradne advokátskemu stavu“. Z uvedených dôvodov navrhol napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, aby bol spod návrhu oslobodený z dôvodu, že skutok nie je disciplinárnym previnením.

Navrhovateľ vo vyjadrení z 20. 10. 2015 k odvolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne s tým, že senát sa riadne vysporiadal so všetkými námietkami disciplinárne obvineného vrátane dôvodov zamietnutia návrhu.

Navrhovateľ vo vyjadrení z 20. 10. 2015 k odvolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne s tým, že senát sa riadne vysporiadal so všetkými námietkami disciplinárne obvineného vrátane dôvodov zamietnutia návrhu.

hu na výsluchu sťažovateľa, keďže v tomto prípade nešlo o posúdenie kvality individualizovanej právnej služby. Priznal nedodržanie niektorých procesných, poriadkových lehôt s tým, že tieto skutočnosti nespôsobili vadu konania zakladajúcu dôvody na zrušenie rozhodnutia. Práva disciplinárne obvineného neboli v konaní nijak obmedzené. Ohľadne údajného premlčania disciplinárneho konania navrhovateľ pripomenul, že v tomto prípade ide o sústavné (stále trvajúce) vykonávanie činnosti, ktoré sa neviaže len na poskytnutie služby sťažovateľovi a tomu zodpovedá aj skutková veta návrhu i samotného prvostupňového rozhodnutia. Preto navrhovateľ žiadal napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

Odvolačiaci disc. senát po oboznámení sa s vecou rozhodnutím z 1. februára 2016, sp. zn. I. ODS-32/15:606/2013 napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Odvolačiaci disciplinárny senát vychádzal zo skutkového stavu tak, ako bol správne zistený III. disciplinárnym senátom SAK v prvostupňovom konaní a potvrdený aj v rámci odvolacieho konania obsahom aktuálnej ponuky na webovej stránke z 23. 1. 2016 označenej ako „Založenie s. r. o. All Inclusive“. Jednotná cena zahŕňa kompletne vypracovanie zakladateľských dokumentov, vybavenie živnostenského oprávnenia, zápis do obchodného registra a registráciu na príslušnom daňovom úrade. Okrem ponukovej ceny sa zaručuje aj odbornosť (právnické vzdelanie, aktuálny prehľad zákonov).

K pôsobeniu disciplinárne obvineného v spoločnosti A., s. r. o., odvolací senát znovu poukázal na obsah § 1 ods. 2

zákona o advokácii. Jeho obsah predstavuje pozitívnu definíciu pojmu „výkon advokácie“ vyjadrenú opisom rámca činností advokáta vykonaných sústavne a za odmenu, pre ktoré v ďalšom, ako tzv. legislatívnu skratku, zavádza označenie „právne služby“. Ktorým ďalším osobám je priznané oprávnenie na výkon právnych služieb, uvádza nasledujúci ods. 3 tohto ustanovenia a vzťah k výkonu iných špecifických právnych služieb ustanovenie odseku 4.

Súčasťou reakcie spoločenstva advokátov na neželanú existenciu iných, ako vyššie uvedených subjektov, ktoré sa snažia ponúkať a vykonávať právne služby pod označením podnikateľského poradenstva či administratívnych služieb, či ako občiansku výpomoc (tzv. pokútnictvo) je tiež § 2 ods. 3 Advokátskeho poriadku SAK, podľa ktorého je advokát oprávnený poskytovať právne služby len v rámci slobodného a nezávislého povolania a nesmie sa podieľať na činnosti osôb, ktoré poskytujú právne služby bez oprávnenia vyžadovaného zákonom, ani takúto činnosť podporovať.

Vzhľadom na povahu porušených povinností, spôsob konania i mieru zavinenia odvolací senát považoval disciplinárne opatrenie uložené disciplinárne obvinenému napadnutým rozhodnutím za primerané.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

DÁVAME DO POZORNOSTI...

E-JUSTICE:

Európsky portál elektronickej justície (3. časť)

„Dynamické formuláre“ pre alternatívne európske konania

Európsky portál elektronickej justície si kladie za cieľ uľahčiť život občanom tým, že poskytuje informácie o právnych systémoch v celej EÚ, a to v 23 jazykoch. Do budúca má ísť o centrálnu elektronicke miesto pre oblasť justície v EÚ. Do akej miery môže portál podať pomocnú ruku advokátom?

V jednotlivých číslach Bulletinu slovenskej advokácie v roku 2018 v krátkosti predstavujeme okruhy, ktoré portál elektronickej justície pokrýva: obchodné registre, konkurzné registre a katastre, rodinné veci, dedenie, peňažné pohľadávky, súdne konania, podania na súd, práva obetí a obžalovaných, právne predpisy a judikatúra, odborná príprava a profesionálne siete.

Európsky portál elektronickej justície obsahuje v časti *Dynamické formuláre* (v novej beta verzii portálu ide o časť *Podania na súd*) on-line formuláre, ktorými sa realizuje právo vyplývajúce z nariadení Európskej únie využiť ako alternatívu ku konaniu podľa vnútroštátneho práva aj predmetné európske konanie.

Tieto konania sú založené na používaní vzorových tlačív v komunikácii medzi súdom a stranami s cieľom uľahčiť jeho priebeh a umožniť využívanie automatického spracovávania údajov. Ide o voliteľný prostriedok. Nariadenia, z ktorých tieto konania vyplývajú, nenahrádzajú existujúce mechanizmy podľa vnútroštátneho práva.

Jednotlivé formuláre sa týkajú nasledovných inštitútov:

- konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu
- európsky platobný rozkaz
- európsky príkaz na zablokovanie účtov
- európsky exekučný titul
- rozsudky v občianskych a obchodných veciach
- vykonávanie dôkazov v občianskych a obchodných veciach
- vzájomné uznávanie ochranných opatrení
- právna pomoc
- manželské veci a veci rodičovských práv a povinností
- veci vyživovacej povinnosti
- odškodnenie obetí trestných činov
- doručovanie písomností
- verejné listiny

Portál umožňuje vyplniť formulár on-line, vygenerovať vyplnený formulár vo formáte PDF a priamo ho zaslať na súd či iný orgán verejnej moci. Služba tiež umožňuje stiahnuť si predmetný formulár v editovateľnom PDF formáte a vytvoriť si lokálnu kópiu na počítači advokáta, ktorý s ňou môže pracovať v ľubovoľnom čase. Prázdne tlačivo sa dá takisto odoslať aj priamo na e-mail.

Pri vyplňaní formuláru on-line treba dbať na určité obmedzenia. V prípade, že neuložíte návrh, budú všetky zadané údaje po 60 minútach od poslednej aktivity vymazané.

Zatiaľ sú formuláre dostupné len na pôvodnej verzii portálu. Nová beta verzia ich neobsahuje, v prípade záujmu o otvorenie formuláru dôjde však k automatickému presmerovaniu na pôvodnú verziu portálu.

Formuláre sú dostupné vo všetkých jazykoch Európskej únie a je možné si vybrať jazykovú mutáciu pri každom kroku. Zároveň portál obsahuje vnútroštátne špecifiká všetkých krajín Európskej únie (podľa jednotnej vnútornej štruktúry ľahko umožňujúcej komparáciu), okrem Dánska (prípadne aj Veľkej Británie), na ktoré sa žiadne z týchto konaní nevzťahuje.

Súčasťou informácií pri jednotlivých konaniach sú praktické príručky pre uplatňovanie jednotlivých nariadení. Portál obsahuje upozornenia v prípade zmeny legislatívnych ustanovení či neaktuálnosti niektorej z jazykových verzií.

**Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
JUDr. Michal Rampásek**

Ponuka stáže v Spolkovej republike Nemecko

Advokátska kancelária goormann | varga špecializujúca sa na (medzinárodné) obchodné právo, právo obchodných spoločností, transportu, špedície a pracovné právo ponúka slovenským advokátom alebo koncipientom 2-4 mesačnú stáž v kancelárii v Bochume (Porýnie-Westfálsko).

Program

Cieľom stáže je predstaviť nemecký právny systém resp. prehĺbenie vedomostí v nemeckom právnom systéme so zreteľom na medzinárodné právne vzťahy so Slovenskou republikou. Termín stáže je flexibilný, z dôvodu prázdnin na súdoch a u klientov by však stáž nemala prebiehať počas letných prázdnin. Stážista má k dispozícii vlastnú kanceláriu s infraštruktúrou (telefón, počítač, sekretárka).

Kritéria pre účasť uchádzača

Podmienkou účasti je odborná prax (u koncipientov minimálne 2 roky), vek do 35 rokov a výborná znalosť nemčiny slovom aj písmom. Ťažiskom záujmu účastníka stáže by malo byť občianske, obchodné a ekonomické právo.

Zo stáže sú vylúčení záujemcovia pracujúci v nemeckých advokátskych kanceláriách na Slovensku. Vylúka sa vzťahuje aj na záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá má pracoviská v Nemecku, resp. záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá vystupuje ako partner konkrétnej nemeckej advokátskej kancelárie v rámci dohodnutej intenzívnej spolupráce.

Financovanie stáže a náklady

goormann | varga hradí cestovné náklady spojené príjazdom a odjazdom na stáž a náklady na stravovanie a občerstvenie v kancelárii počas stáže. Stáž je dotovaná mesačným vreckovým vo výške 500 EUR. goormann | varga je nápomocný pri hľadaní ubytovania. Ostatné náklady si stážista hradí sám.

V prípade záujmu zašlite svoj životopis v slovenskom a v nemeckom jazyku, prípadne odborné referencie, na info@goormann-varga.de.

POZVÁNKA „ADVOKÁTI V SIETI“ – tenisový turnaj pod záštitou SAK Piešťany, 15. – 16. júna 2018

PROPOZÍCIE

Termín na doručenie prihlášok: 12. júna 2018

Prihlášky posielajte na office@mularcikpartners.sk

Účastnícky poplatok: 30 eur/osoba

V poplatku je za príspevku Slovenskej advokátskej komory zahrnutý prenájom tenisových kurtov, tenisové loptičky, ceny, obed, večera, minerálne vody počas turnaja.

Ubytovanie

Organizátor odporúča zabezpečiť si individuálne v **Hoteli Park**, Piešťany na repcia@hotelpark.sk, www.hotelpark.sk. V tomto hoteli sa uskutoční spoločná večera, slávnostné vyhlásenie výsledkov a posedenie. **Pri rezervácii ubytovania treba uviesť odkaz na turnaj Advokáti v sieti** (z dôvodu poskytnutia zľavy na ubytovaní).

PROGRAM

Piatok 15. júna 2018

8.30 – 9.00 Prezencia (TK Kúpele Piešťany, E. Belluša 2)

9.00 – 18.00 Zápasy (6 tenisových kurtov – www.tenispiestany.sk)
Turnaj pozostáva zo štvorhrových zápasov medzi účastníkmi, pri prezencii hráči nahlásia zloženie štvorhier. Každá dvojica odohrá zápas so všetkými štvorhrovými dvojicami prihlásenými na turnaj. Poradie bude určené na základe počtu vyhratých zápasov, v prípade zhodného počtu rozhoduje rozdiel vyhratých a prehratých gemov. Ak sa prihlási viac ako 10 dvojíc, vytvorí sa 2 päť- a viacčlenné skupiny, z ktorých 8 najlepších dvojíc postúpi do pavúka so systémom play-off. Zápasy sa hrajú na 1 set do 6, tie-break pri stave 6 : 6.

od 19:00 Večera, spoločenské posedenie a zhodnotenie výkonov

Sobota 16. júna 2018

Individuálny program, možnosť dohodnúť si dodatočné zápasy.

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Litovská advokátska komora a storočnica nezávislosti

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Adokát po litovsky: **advokatas**

Adokátsky koncipient po litovsky: **advokatų padėjėjai**

Počet aktívnych advokátov ku koncu roka 2017: **2 213**

Počet koncipientov: **870**

Počet obyvateľov na advokáta: cca 1 300

Internetová stránka Litovskej advokátskej komory:
www.advokatura.lt

Historické míľniky litovskej advokácie

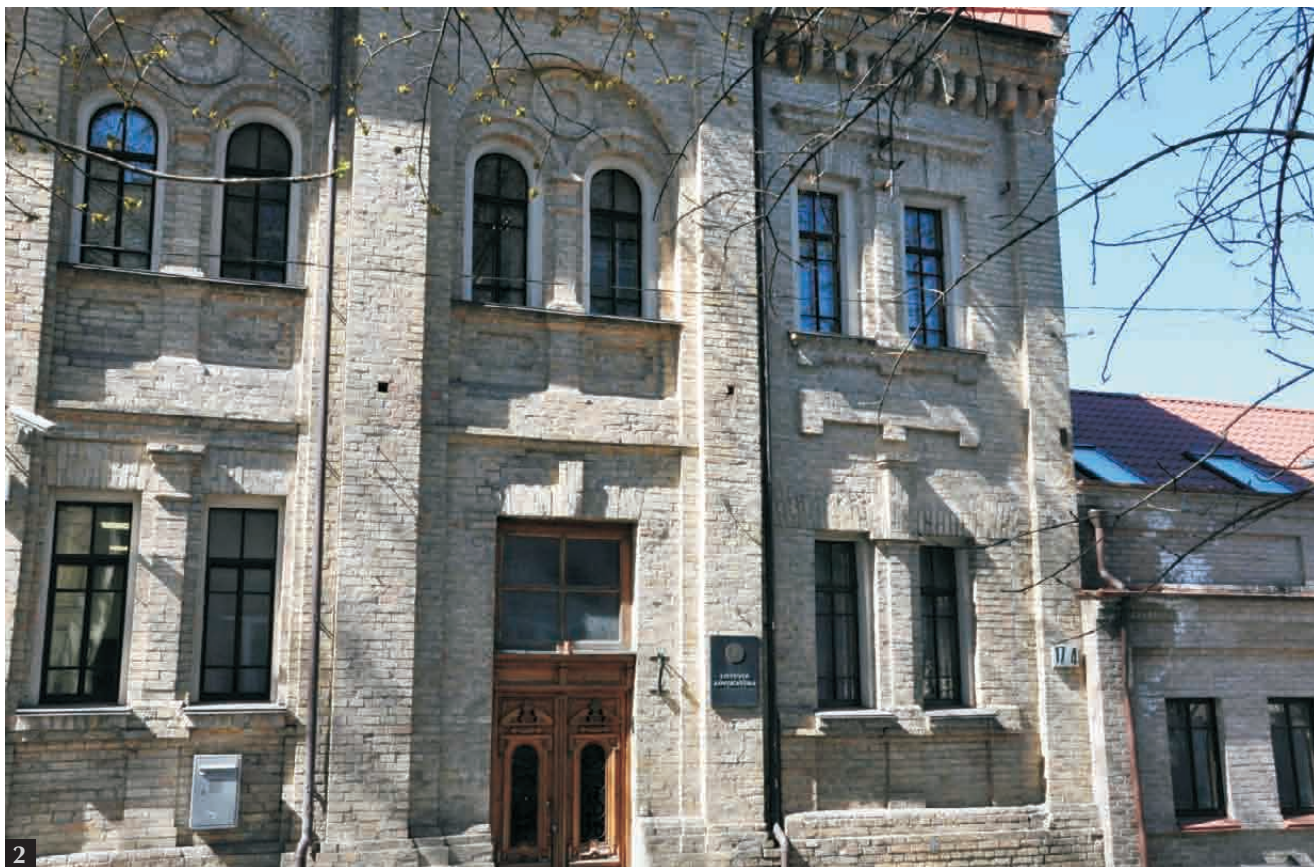
Litva a multikultúrny Vilnius boli v rámci histórie väčšinou na okraji geopolitických záujmov v Európe. Svojím umiestnením na hranici východu a západu Litva reprezentuje dve roz-

ličné kultúrne civilizácie. Vilnius bol už pri vzniku Litovského veľkokniežatstva v 14. storočí známy ako mesto tolerantné voči vierovyznaniam a etnickému pôvodu či príslušnosti. Keď Ivan Hrozný v 16. storočí vnikol na územie Litvy, Litovské kniežatstvo s cieľom ochrániť územie spojilo sily s Poľskom a vznikol Poľsko-litovský federatívny štát, až kým si v roku 1770 jeho územie rozdelili Rusko, Prusko a Rakúsko. Litva tak bola súčasťou Ruského impéria až do prvej svetovej vojny, kedy sa stala bojiskom Ruska a Nemecka. Následne sa stala nemeckou kolóniou až do vyhlásenia nezávislosti v roku 1918.

O počiatkoch inštitucionalizácie či regulácie advokátskeho povolania na území Litvy možno hovoriť od 16. storočia v období Litovského kniežatstva, kedy boli v rokoch 1529, 1566 a 1588 prijaté tri predpisy známe ako zákony Litovského kniežatstva, tvoriace základné piliere aj právnej úpravy advokácie platné do roku 1840. Hoci tretí predpis neukladal povinné zastúpenie advokátom, v 18. storočí sa vyhládanie služieb advokáta stalo takým bežným, že opak sa *de facto* interpretoval ako protizákonný. Postavenie advokáta sa postupne formovalo medzi 16. a 18. storočím formovalo, o čom svedčia aj zmeny označenia právnikov vystupujúcich na súdoch z *plenipotent*, *patron*, *mecenaso*, *palestrant* až na *advokat*. Ustanovenia regulujúce advokáciu boli roztrúsené v troch základných zákonoch, v ústave, zákone o súdoch a vnútorných predpisoch.

Najstaršiu univerzitu v Litve založili jezuiti v roku 1579 vo Vilniuse s nepísanou dohodou, že súčasťou akadémie nebude právnická a lekárska fakulta. Šľachtici, bratia Valavičiusovci, však dlho usilovali o prelomenie tohto zákazu až sa im to nakoniec podarilo. Prvú právnickú fakultu v rámci Univerzity vo Vilniuse založil litovský veľkoknieža a poľský kráľ Vladislav IV. Vasa v roku 1641. Známa rodina Sapiehovcov poskytla nehnuteľnosť v centre mesta a podporila finančnými dotáciami rozvoj fakulty aj významnej knižnice (Bibliotheca Sapiehana). Fakulta fungovala na vysokej úrovni až do roku 1832, kedy ju zatvoril cár Mikuláš I. Jej činnosť bola obnovená až v roku 1918.

Pred vypuknutím prvej svetovej vojny bola väčšina advokátov koncentrovaných pri regionálnych súdoch vo Vilniuse a Kaunase. Väčšina z osôb, ktoré prispeli k nezávislosti Litvy boli advokáti (Augustinas Janulaitis, Mykolas Römeris, ktorého meno nesie aj dnes známa univerzita, Jonas Vileišis, Mykolas a Vaclovas Biržiškos, Antanas Smetona, Martynas Yčas, Petras Leonas, Stanislovas Narutavičius, Vladas Stašinskas, Rapolas Skipitis, Petras Leonas a Stasys Šilingas). Traja zo šiestich ministrov prvej nezávislej vlády boli advokáti: Martynas Yčas, Petras Leonas a Vladas Stašinskas.

Komorový systém sa začal budovať postupne po nadobudnutí nezávislosti 3. decembra 1918. Dovtedy bol súdny systém pod kontrolou Nemeckej ríše. O dva roky neskôr bolo zvolená tzv. Rada advokátov. V máji 1923 boli advokáti zákonom povolaní na najbližšie štyri roky vykonávať aj sudcovskú činnosť s ohľadom na preťaženosť súdov. 13. marca 1927 Rada advokátov prijala rozhodnutie poskytovať bezplatnú právnu pomoc chudobným obyvateľom na pôde regionálnych súdov. Postavenie advokácie sa výrazne zmenilo prijatím nového zákona o súdnom systéme v roku 1933. Nezávislosť netrvala dlho a o územie Litvy usilovalo Poľsko a potom Rusko. Od roku 1940 bola Litva súčasťou Sovietskeho zväzu až po opätovné získanie nezávislosti v marci 1990. Štyria zo 124 signatárov zákona o obnovení litovského štátu boli advokáti. V danom čase mala advokácia 300 členov.

Prvý zákon regulujúci nezávislú litovskú advokáciu bol prijatý v roku 1992, v roku 1998 bol prijatý nový zákon, ktorý je platný až dodnes. V súčasnosti je platný nový etický kódex z roku 2016, ktorý jasnejšie formuluje deontologické pravid-

lá a princípy výkonu advokácie, najmä pokiaľ ide o vzťah advokáta a klienta, lojalitu, zamedzenie konfliktu záujmov a zásadu mlčanlivosti. Vyžaduje od advokátov vysoké morálne štandardy.

V roku 2013 bola pri príležitosti 95. výročia existencie komory vydaná prvá kniha o histórii Litovskej advokátskej komory. Autorom je Jonas Nekrašius (*Lietuvos advokatura: Šiaulių advokatai (XVII – XXI a. pr.)*) a vyšla vo vydavateľstve Justitia. V roku 2014 bola vydaná ďalšia zaujímavá publikácia s názvom *Advokát a štát (Advokatas ir valstybe)* pripomínajúca advokátov, ktorí sa pričínili o nezávislosť Litovskej republiky v roku 1990. Litovci sú hrdí na to, že dokázali zložitú minulosť pretaviť vo svoju výhodu a využiť schopnosť adaptácie a kultúrnu citlivosť danú historickými súvislosťami. Napriek množstvu emigrantov dnes ide o sebavedomú a napredujúcu európsku krajinu a rovnako aj advokáciu.

Sídlo Litovskej advokátskej komory

Litovská advokátska komora sídli v súčasnej budove od roku 2006. Budova je umiestnená priamo v centre mesta Vilnius neďaleko hlavnej ulice a katedrály (foto 2).

Emblém a symboly Litovskej advokátskej komory

Emblém Litovskej advokátskej komory bol vytvorený v roku 1999 litovským advokátom, dnes už vyše 80-ročným pánom Savinijusom Katauskasom, ktorý je známy aj ako umelec

zručný v oblasti grafiky a ex libris. Je autorom všetkých symbolických predmetov litovskej advokácie, ku ktorým patrí odznak tvoriaci súčasť talára či vlajka Litovskej advokátskej komory (**foto 3**).

Dňa 4. júna 2013 podľa vzoru iných európskych advokátskych komôr predsedníctvo komory zaviedol tradíciu nosenia slávnostnej kolany predsedu Litovskej advokátskej komory (**foto 4**) a 17. októbra odsúhlasilo udeľovanie čestných vyznamenaní Litovskej advokátskej komory.

Na jeseň 2013 litovské parlamentné zhromaždenie ustanovilo 3. december za deň Litovskej advokátskej komory. Práve 3. decembra 2015 sa v duchu oslavy advokácie konal prvý a dnes už tradičný pochod advokátov po hlavnej vilnúskej ulici pomenovanej po litovskom veľkokniežatovi Gediminasovi. Pochod nesie názov *Plameň spravodlivosti* a je venovaný tým, ktorí obetovali svoj život v mene spravod-

livosti (**foto 5**). Na prvom pochode sa zúčastnilo 300 advokátov. Tradíciu zaviedol súčasný predseda komory Ignas Vegele.

Keďže v Litve je veľmi populárnym športom basketbal, počas osláv advokácie sa koná aj basketbalový turnaj.

Talár litovských advokátov

Talár, ktorý sa v litovčine povie *advokato mantija*, je ušitý z čiernej látky bez farebných ozdôb (**foto 8**). Od roku 2000 je jeho súčasťou znak advokáta, ktorým je kovový odznak s nápisom *Litovská advokátska komora*, v strede s čiernymi písmenami A a V a slovom *advoco*, podobne ako na embléme. Pravidlá nosenie talára nie sú striktné upravené, jeho podobu upravuje uznesenie predsedníctva Najvyššej rady Litovskej republiky z roku 1992 č. I-2847.

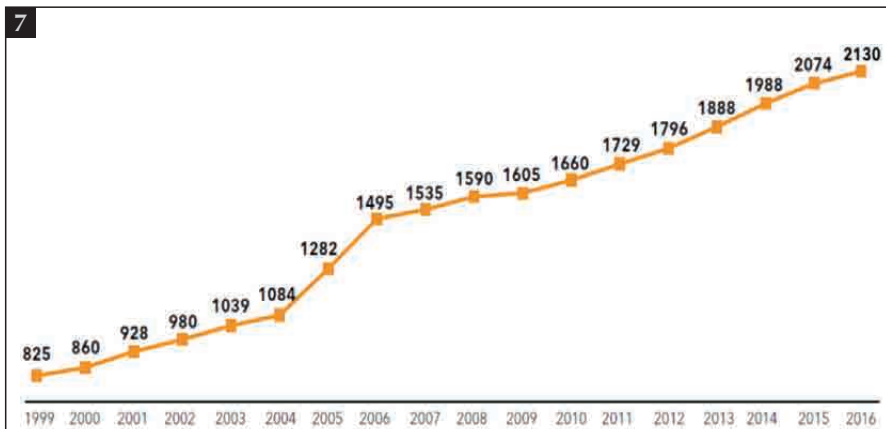

Štruktúra stavovskej organizácie a štatistiky

Litovská advokátska komora je stavovská inštitúcia združujúca všetkých litovských advokátov na národnej úrovni.

K orgánom komory patrí konferencia advokátov, predsedníctvo, revízná komisia a disciplinárny súd. Predsedníctvo sa skladá z 11 členov zvolených na štvorročné obdobie. V rámci komory fungujú výbory pre civilné právo, pre trestné právo, pre právnu pomoc, pre elektronizáciu a disciplinárny výbor. Komora má 21 zamestnancov. Disciplinárny súd sa skladá z troch advokátov s minimálne 10-ročnou praxou menovaných Litovskou advokátskou komorou a dvoch advokátov určených ministerstvom spravodlivosti.

Popri advokátskej komore funguje aj Asociácia združujúca mladých advokátov do 35 rokov, ktorá má momentálne

70 členov. Medzi jej aktivity patrí realizácia zaujímavých podujatí a reprezentovanie mladého hlasu profesie.

Predsedom Litovskej advokátskej komory je od roku 2014 **prof. Ignas Vegele, PhD.** (foto 6). Je odborníkom na právo a judikatúru Európskej únie ako aj spotrebiteľské právo a hospodársku súťaž.

Počet advokátov v Litve neustále narastá (foto 7). Z celkovej počtu 2200 advokátov ženy tvoria jednu tretinu. Priemerný vek advokátov je 47 rokov. Vyše polovica advokátov – 66% – je koncentrovaná v hlavnom meste Vilnius. V druhom najväčšom meste Kaunas pôsobí 14% z celkovej počtu advokátov.

Pomer mužov a žien medzi koncipientmi je vyrovnaný, koncipientiek je o 66 viac ako koncipientov. Najstarší koncipient má 71 rokov, priemerný vek je 32 rokov. V Litve pôsobia tri advokátske kancelárie s počtom 31 až 51 zamestna-

ných advokátov a rovnako tri kancelárie s takmer 30 advokátmi. 73% advokátov vykonáva advokáciu samostatne.

Konanie na súdoch v Litve je považované za rýchle a transparentné, kvalitne funguje alternatívne riešenie sporov. Litva je medzi prvými 5 krajinami v Európskej únii s najrýchlejším priebehom súdneho konania. Pokiaľ ide o priemernú dĺžku súdneho konania v civilných veciach, na prvom stupni súdne konanie trvá priemerne 100 dní.

Aktivity na poli medzinárodných vzťahov

Litovská advokátska komora sa stala členom Medzinárodnej advokátskej komory (IBA) v roku 1992 a plnohodnotným členom Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) v roku 2004. Od roku 2008 tiež participuje na Stretnutiach predsedníctiev škandinávsko-baltických advokátskych komôr.

Litovská advokátska komora tento rok pri príležitosti stého výročia nezávislej Litovskej republiky dňa 22. marca hosťovala zasadnutie stáleho výboru Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), na ktorom sa zúčastnili delegácie všetkých európskych advokátskych komôr (**foto 9**).

Išlo o prvé stretnutie CCBE na pôde Litvy a zároveň s podujatím CCBE prebiehala zaujímavá celodenná konferencia v spolupráci s Americkou advokátskou komorou (ABA) a CCBE s názvom *Zásada mlčanlivosti: Výzvy modernej spoločnosti*. Konferenciu otvoril predseda CCBE JUDr. Antonín Mokrý (**foto 10**), vystúpili na nej odborníci z viacerých krajín a mala veľmi vysokú účasť domácich i zahraničných advokátov. Diskusia sa týkala následkov boja proti praniu špinavých peňazí na dôvernoscť vzťahu advokáta a klienta, problematiky regulácie agresívneho daňového plánovania či trestnoprávných aspektov s ohľadom na stíhanie klienta, sledovanie advokáta a získavanie dôkazov v dispozičii advokáta.

Litovská advokátska komora podporila projekt CCBE *Európski advokáti na ostrove Lesbos*, v rámci ktorého advokáti ako dobrovoľníci poskytujú právnu pomoc utečencom a žiadateľom o azyl.

Voľný pohyb advokátov cez hranice – možnosti a limity poskytovania právnych služieb

Podobne ako na iné štáty EÚ aj na Litvu sa vzťahujú pravidlá o voľnom pohybe advokátov pri poskytovaní právnych služieb cez hranice. Advokát, ktorý má záujem poskytovať právne služby v Litve sa teda môže registrovať ako usadený euroadvokát a používať svoj domovský titul alebo pôsobiť dočasne a príležitostne ako hosťujúci euroadvokát. Euroadvokát však nemôže zastupovať klienta pred Najvyšším súdom Litovskej republiky. Podobne ako u nás v prípade povinného zastupovania advokátom, hosťujúci euroadvokát musí mať uzavretú dohodu so spolupracujúcim litovským advokátom. Na hosťujúcich euroadvokátov sa vzťahuje dvojité deontológia, teda etické pravidlá domovskej krajiny aj litovský advokátsky poriadok. Pred prvým poskytovaním právnej služby musí hosťujúci advokát informovať Litovskú advokátsku komoru a poskytnúť potvrdenie o aktívnom výkone advokácie v domovskom štáte. Praktické informácie ohľadom súdneho konania v Litve nájdete na www.teismai.lt/en/.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Foto www.advokatura.lt (1, 7),

Saule Bakše (2), Liudas Masys (3, 4, 5, 6, 9, 10)

Odbor medzinárodných vzťahov srdečne ďakuje za poskytnutú pomoc a materiály pani Saule Bakše z odboru vonkajších vzťahov Litovskej advokátskej komory.

Spoločné česko-slovenské oslavy výročia 100 rokov českej a slovenskej advokácie

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

samostatnosť českej, moravskej, sliezskej a slovenskej advokácie sa prirodzene viaže k základom štátnosti, formovaným dejinnými udalosťami 20. storočia. Napriek rôznosti smerovania následného vývoja to boli práve českí, moravskí, sliezski a slovenskí advokáti, ktorí bez ohľadu na rôznorodosť regionálnych podmienok a problémov otvorili spoločnú diskusiu o budúcom spoločenskom postavení a organizácii advokátskych stavov.

Práve vzájomné konzultácie nadväzujúce na októbrové udalosti v roku 1918 vyústili koncom roka 1918 do stretnutia advokátov Čiech, Moravy, Sliezska a Slovenska v Luhačoviciach s cieľom rokovať o tom, ako bude advokácia ďalej fungovať v novej republike.

Na stretnutí boli položené základy budúceho samostatného profesijného usporiadania, v ktorom advokácia s prestávkou v období totality funguje a rozvíja sa dodnes.

Myslím, že všetkých nás spája presvedčenie, že je otázkou stavovskej hrdosti poznať svoju históriu a vzdať hold advokátom – zakladateľom. Preto si Vás v mene predsedníctva Slovenskej advokátskej komory a predstaviteľstva Českej advokátskej komory dovoľujeme pozvať na oslavy výročia

**100 rokov českej a slovenskej advokácie
20. – 23. septembra 2018 symbolicky v Luhačoviciach.**

Informácie o oslavách storočnice a možnostiach prihlásenia na jednotlivé podujatia nájdete na ďalších stranách Bulletinu a na webovej stránke komory a v newsletteri. Vedúce orgány oboch komôr pripisujú tomuto míľniku v našich dejinách mimoriadny význam – sté výročie je predsa iba raz.

Teším sa na stretnutie.

JUDr. Tomáš Borec
predseda SAK

V nadväznosti na úvodné slovo predsedu SAK JUDr. Tomáša Boreca Slovenská advokátska komora v úzkej súčinnosti s Českou advokátskou komorou pozýva advokátov a advokátky (vrátane rodinných príslušníkov) na oslavy výročia 100 rokov českej a slovenskej advokácie.

Bohatý odborný, kultúrny, spoločenský a športový program je dimenzovaný na viacero dní – **20. – 23. septembra 2018**, budeme radi, ak si spoločne (aj so zástupcami zakarpatskej advokácie) pripomenieme sto rokov staré udalosti v Luhačoviciach.

■ Program je pripravený nielen pre členov komory, ale aj pre rodinných príslušníkov. Luhačovice sú nepochybne príjemným miestom na prežitie pekných jesenných dní.

RÁMCOVÝ PROGRAM

Štvrtok 20. septembra 2018

Individuálny príchod do Luhačovic a **ubytovanie v hoteli Harmonie**, ktorý zmluvne zabezpečili organizátorské komory. Ubytovanie je potrebné zarezervovať si **priamo s hotelom prostredníctvom formulára**, ktorý je na s. 65 a aj na webovej stránke komory **najneskôr do 10. augusta 2018**.

Piatok 21. septembra 2018

Program pre advokátov:

ODBORNÁ KONFERENCIA

Na konferencii sa zúčastnia českí a slovenskí advokáti, delegácia advokátov z Užhorodu, zahraniční hostia z nadnárodných advokátskych organizácií a susedných partnerských komôr, zástupcovia ostatných českých a slovenských právnických povolání.

Miesto konania: Mestský dom kultúry Elektra v centre Luhačovic, konferencia a oslavy sa uskutočnia pod záštitou starostky mesta Luhačovice.

Čas: 9.00 – 18.00

Doprava: kyvadlová doprava autobusmi z hotela Harmonie a späť, rozpis prízjazdov a odjazdov bude k dispozícii v Infocentre hotela.

Dopoludňajší program konferencie bude slávnostný, odznejú hlavné historické referáty o vývoji českej, slovenskej a zakarpatskej advokácie v priebehu uplynulých 100 rokov a pozdravy slovenských, českých a zahraničných hostí.

Popoludňajší program bude rozdelený na dva odborné panely:

■ **k dejinám advokácie** (prednášky na témy vývoja povinnosti mlčanlivosti v priebehu storočia, o významných osobnostiach z radov advokátov, o ženách v advokácii v sledovanom období a pod.)

■ **k aktuálnym problémom českej a slovenskej advokácie** (na témy útokov na základné piliere fungovania advokácie, aktuálna problematika v oblasti trestného, súkromného a advokátskeho práva a pod.)

■ **Konferencia tvorí neoddeliteľnú súčasť podujatí plánovaných ako celok. V prípade voľnej kapacity sa na konferencii môžu kolegovia zúčastniť aj samostatne bez nutnosti**

Mestský dom kultúry Elektra

dalšieho pobytu v Luhačoviciach. Opačný spôsob, t.j. iba účasť na víkendových aktivitách bez účasti na konferencii, však nie je možný. Účasť na konferencii nie je spojená so žiadnym registračným poplatkom, hosťom bude k dispozícii občerstvenie vrátane konferenčného obeda.

Program pre rodinných príslušníkov:

Piatok bude pre rodinných príslušníkov voľným dňom s možnosťou využitia wellness hotela Harmonia, ktorý bude v prevádzke iba pre účastníkov osláv zdarma (okrem špeciálnych procedúr a masáží, ktoré je možné so zľavou si objednať a rezervovať pri príchode do hotela). Deň bude možné využiť na prechádzky po kúpeľnom meste alebo ku kúpeľným prameňom, do okolitej prírody či na člnkovanie v blízkej priehrade. Spoločne si prajeme dobré počasie.

Sobota 22. septembra 2018

Športový a relaxačný program

Ide o poslednú letnú sobotu, preto sú oslavy v tento deň ponímané neformálne, aby ich účastníci mohli prežiť s blízkymi a priateľmi podľa vlastných predstáv v prírode alebo na športoviskách. Všetci sa spolu stretneme podvečer na kultúrno-spoločenskej časti podujatia.

K dispozícii **zdarma** bude:

- **hotelový wellness**
- seminár **Partnerské vzťahy vážne a nevážne** (organizovaný českou Úniou rodinných advokátov)
- blízke **minigolfové ihrisko** (večer vyhlásenie víťazov v kategórii deti, dospelí, seniori)

- futbalové ihrisko na **zápas SR – ČR v malom futbale** (na miestnom ihrisku s umelou trávou, doprava hráčov aj fanúšikov mikrobusedmi z hotela, cestovné poriadky k dispozícii v Infocentre Harmonie I, zabezpečená možnosť občerstvenia, rozhodcovia aj zdravotná služba), **po zvyšok dňa môžu ihrisko využiť ostatní hostia, ak si individuálne zarezervujú pre svoje tímy čas**
- **tri prenajaté tenisové kurty** (doprava mikrobusedmi od hotela, bude nutné rezervovať si hrací čas a individuálne si dohodnúť súperov dvojhry či štvorhry)
- **jeden badmintonový kurt** (platí rovnaký režim ako pri tenise)
- **dve kryté ihriská na volejbal a basketbal** (bude sa konať priateľské stretnutie tímov zo Slovenska a z Česka vo volejbale vo vopred určenom hracom čase), po zvyšok dňa bude možné ihrisko využiť na individuálne zápasy (doprava mikrobusedmi od hotela a späť, cestovné poriadky budú k dispozícii v Infocentre na recepcii hotela Harmonie I)
- **medzi 13.00 a 15.00** (čas bude spresnený) **odštartujú pred hotelom Harmonie dva bežecké unisex preteky na 5 a 10 kilometrov**
Na účasť v behu bude nutné sa prihlásiť prostredníctvom webu SAK, po trase behu (cieľ opäť pri hoteli) je zabezpečená zdravotná služba, traťoví komisári a občerstvenie, víťazi budú vyhlásení počas slávnostného večera. Trasu je možné absolvovať aj pešo.
- možnosť **prechádzok** k prameňom a po kúpeľnej kolonáde
- možnosť zapožičania lodiek na člnkovanie na blízkej priehrade
- detské atrakcie v okolí hotela

Hotel Harmonie

Rezervovať si pre seba alebo tím športoviská a časy na nich budú mať slovenskí účastníci osláv možnosť prostredníctvom online prihlasovacieho systému (na jednotlivé športy a časy), na ktorý sa prekliknú z webu SAK **od 1. júna 2018 po 10.00 po jeho zaktívovaní**. Nezabudnite si dátum poznačiť a športovisko si včas rezervovať!

Večerný a spoločenský program

cca 17.45

- Spoločný slávnostný večer pred hotelom a na terase hotela Harmonie (v závislosti od počasia aj v interiéri)
- Slávnostné príhovory predsedov ČAK a SAK
- Vyhlásenie víťazov v športových disciplínach

18.20 Koncert slovenskej speváčky Jany Kirschner

20.20 Koncert českého speváka Janka Ledeckého

21.50 Ohňostroj

22.10 Koncert cimbálovky Grosijanky

Počas slávnostného večera bude pre všetkých účastníkov zabezpečené občerstvenie a nápoje s dôrazom na regionálne potraviny a letný neformálny charakter akcie.

Nedeľa 23. septembra 2018

Pre všetkých účastníkov voľný program, odhlásenie sa z hotela.

Vyplnený formulár posielajte s heslom „Oslavy advokacie“ **najneskôr do 10. augusta 2018** na adresu: Hotel Harmonie, Jurkovičova alej 857, 763 26 Luhačovice, ČR.

AKO SA PRIHLÁSIŤ NA OSLAVY V LUHAČOVICIACH?

Každý aktívny advokát či advokátka sa môžu na oslavy vrátať na odbornej konferencie, relaxačno-športový deň a spoločenský večer prihlásiť sám alebo s rodinnými príslušníkmi, ale iba do naplnenia kapacity konferenčnej miestnosti a ubytovacej kapacity hotela Harmonie.

■ **Slovenskí účastníci sa na podujatia budú prihlasovať cez privátnu zónu na webstránke komory www.sak.sk v sekcii Vzdelávanie a podujatia**

od 1. JÚNA 2018 po 10.00

V rovnakom čase bude sprístupnený aj online prihlasovací systém na športoviská s harmonogramom.

AKO SA V LUHAČOVICIACH UBYTOVAŤ?

Česká advokátska komora a Slovenská advokátska komora dohodli pre účastníkov osláv **zvýhodnené ceny ubytovania v hoteli Harmonie**.

Trojhviezdičkový Hotel Harmonie je situovaný na okraji kúpeľov Luhačovice v údolí riečky Olšavy. Budovy hotela I

ZÁVAZNÁ REZERVACE UBYTOVÁNÍ - HOTEL HARMONIE ***

20. - 23. 9. 2018

Cenik ubytování

Cena pro účastníky oslav

Počet pokojů:

čt/pá

pá/so

so/ne

Jednolůžkový pokoj se snídaní/noc:

900 Kč

Dvoulůžkový pokoj se snídaní/noc:

1 360 Kč

Třilůžkový pokoj (2 dospělí, 1 dítě do 13 let) se snídaní/noc

1 660 Kč

Třilůžkový pokoj (3 dospělí) se snídaní/noc:

2 040 Kč

Dětské postýlky do 3 let věku dítěte do vyčerpání kapacity

zdarma

Příplatek za zvíře:

150 Kč za malé

Jméno advokáta:

Název AK:

Jména dalších osob:

Telefon:

Datum:

E-mail:

Podpis advokáta:

a II poskytujú pohodlné ubytovanie v dvoj a trojlôžkových izbách, gastronómiu predovšetkým s českou kuchyňou, wellness služby a jediné kryocentrum v Zlínskom kraji. Všetky izby majú vlastné sociálne zariadenie (sprcha a WC) SAT/TV a bezplatnú wi-fi. Recepčia je k dispozícii 24 hodín denne. V budove Harmonie I sa nachádza bazén, reštaurácia, bar s veľkou terasou a možnosťou grilovať, detský kútik, wellness centrum so širokou ponukou služieb, telocvičňa so stolným tenisom a fitness centrum. V budove Harmonie II sa nachádza reštaurácia, bar v letnom období s možnosťou posedenia vonku, detský kútik, whirlpool, telocvičňa a už spomenuté kryocentrum.

■ **Ubytovanie si rezervuje každý sám individuálne, vyplnený rezervačný formulár posielajte priamo na adresu hotela, nie na adresu Slovenskej advokátskej komory!**

Ubytovanie si môžete objednať aj telefonicky na rezerváčnom oddelení hotela na č.: +420 577 117 882. Aj v telefonickej komunikácii uveďte heslo **Oslavy advokácie** na získanie výhodnej ceny.

Formulár na stiahnutie nájdete aj na www.sak.sk. Ako prílohu ho môžete poslať na rezervace@hotel-harmonie.cz

■ **Po naplnení ubytovacej kapacity hotela Harmonie si účastníci podujatia môžu rezervovať ubytovanie v Luhačoviaciach v iných hoteloch podľa vlastných preferencií a dostupnosti.**

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli

Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**.

V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezapudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 5 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

XXVI. Karlovarské právnické dny

14. – 16. 6. 2018

Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

ČTVRTEK 14. 6. 2018

8:00 Registrace

9:00 **Zahájení XXVI. konference***JUDr. Vladimír Zoufalý,
viceprezident KJT, advokát, Praha***OBČANSKÉ PRÁVO HMOTNÉ**

- Obcházení zákona
*prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš,
Ústav státu a práva AV ČR*
- Ten dluh ti zaplatím, ale až mně zaplatí
třetí osoba
JUDr. Ing. Pavel Horák Ph.D., NS ČR
- Aktuální otázky započtení
*JUDr. Milan Hulmák, Ph.D.,
advokát, PF UP Olomouc*
- Aktuální otázky smluvních převodů dat
*prof. Friedrich Graf von Westphalen,
prezident KJT, advokát, Kolín n. Rýnem*
- Odpovědnost za provoz autonomních
vozidel
*Julian Pehm, Institut für Europäisches
Schadenersatzrecht, Vídeň*

OBČANSKÉ PRÁVO PROCESNÍ

- Míra důkazu a důkazní břemeno
*prof. JUDr. Luboš Tichý, PF UK Praha
Mgr. Jan Balarin, Ph.D., advokát, Praha*
- Kdy nemá smysl se na ÚS vůbec obracet
aneb nepřipustnost ústavní stížnosti
JUDr. Tomáš Lichovník, ÚS ČR, Brno
- Synalagmatické závazky a jejich soudní
uplatňování
*doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D., LL.M.,
PF TU Trnava, UPJŠ Košice*

INSOLVENČNÍ PRÁVO

- Praktické zkušenosti s přeshraničními
insolvenčními na základě jedné velké
rakouské insolvence
*Dr. Hans Georg Kantner,
Kreditschutzverband von 1870, Vídeň*
- Limity oddlužení a tendence
rozhodovací praxe
*Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.,
advokát, Praha*
- Institut náhrady škody v insolvenčních
souvislostech
JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR
- Další zajištění věřitelů v insolvenčním
řízení
JUDr. František Kučera, VS Praha

Konference se dle svých časových možností zúčastní ministr spravedlnosti a zástupci Ministerstva spravedlnosti ČR, kteří se zapojí do diskuse.

PÁTEK 15. 6. 2018**TRESTNÍ PRÁVO**

- Zveřejňování informací z trestního
řízení
JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha
- Trestní odpovědnost právnických osob
po novele zákonem č. 183/2016 Sb.
*prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
předseda NS ČR*
- Koncepce přičítání trestného činu
právnické osobě v SR
*prof. JUDr. Jozef Čentěš, Ph.D.,
PF UK Bratislava*

**EVROPSKÉ PRÁVO,
PRÁVNÍ OSOBNOST**

- Právní osobnost a útvary bez právní
osobnosti
*prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.,
Tribunál Soudního dvora EU Lucemburk*
- Právnícké osoby a právní subjektivita
*JUDr. Robert Pelikán Ph.D.,
ministr spravedlnosti ČR*
- Arbitrovatelnost v oblasti korporátního
práva
Univ.-Prof. Dr. Martin Winner, WU Wien
- Arbitrovatelnost v právu EU – judikatu-
ra ESD k dohodám o ochraně investic
*Dr. Viktor Kreuzschitz,
Tribunál Soudního dvora EU Lucemburk*

**MEDICÍNSKÉ PRÁVO,
SPRÁVNÍ PRÁVO**

- Správní soudnictví – brzdy a protiváhy
nebo motor změn?
JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR
- Pluralita v medicíně a péče řádného
odborníka
*prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.,
PF UP Olomouc*

19:00 – 23:00 **Slavnostní recepcce****SOBOTA 16. 6. 2018****PRÁVO A INTERNET,
VEŘEJNÉ REGISTRY**

- Odpovědnost umělé inteligence a in-
formační útvary bez právní osobnosti
*doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D.,
PF MU Brno*
- Vybrané problémy spojené s principem
publicity veřejného seznamu a rejstříku
zástav
*doc. JUDr. Petr Tégel, Ph.D.,
PF UP Olomouc*
- Srovnání digitální dostupnosti a míry
informací z veřejných registrů v ČR
a Rakousku
Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno

**ODPOVĚDNOST
ZA PORADENSTVÍ**

- Civilní odpovědnost za poradenství
advokátem, možnosti liberace
*doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.,
PF UP Olomouc*
- Trestněprávní odpovědnost za poskyt-
nuté poradenství a za spolehnutí se
na jeho správnost
*JUDr. František Púry, Ph.D., NS ČR
JUDr. Martin Richter, MS ČR*
- Diskuse k písemným příspěvkům
doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha
**(Zákonné ručení člena orgánu
za dluhy právnické osoby)**
*prof. JUDr. Josef Bejček, CSc.,
PF MU Brno*
**(Možnosti a praktické limity působ-
nosti nového zákona o náhradě škody
v oblasti hospodářské soutěže)**
prof. JUDr. Jan Dědič, PF UK Praha
(Příplatky v akciové společnosti)

**Zakončení konference,
závěrečný přípitek**

Základní poplatek
za účast na konferenci
a slavnostní recepci činí
9 800 Kč/480 eur + DPH.

Registrační formulář
a další informace
najdete na www.kjt.cz.

**KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY
PRESTIŽNÍ CENA 2018**
pro nejlepší právníký časopis v České a Slovenské republice

Hodnotí se zvlášť odborná úroveň (převládající) příspěvků v časopisu a informační úroveň časopisu v oblasti jeho zaměření v rozmezí 1 nejnižší – 10 nejvyšší hodnocení, a to na základě osobní znalosti a možnosti srovnávat.

Časopis	Vydavatel		Hodnoťte 1 – 10 odborná informační
1 Acta Iuridica Olomoucensia	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
2 Ad notam	Notářská komora ČR	ČR	
3 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
4 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
5 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR	
6 Bulletin Stavební právo	Česká společnost pro stavební právo	ČR	
7 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
8 International and Comparative Law Review	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
9 Jurisprudence	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
10 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR	
11 Kriminológia	Ministerstvo vnútra ČR	ČR	
12 Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR	
13 Obchodněprávní revue	C. H. Beck	ČR	
14 Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR	
15 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
16 Právní rozhledy	C. H. Beck	ČR	
17 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
18 Právní obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR	
19 Právo a rodina	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
20 Soukromé právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
21 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
22 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR	
23 Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR	
24 Soudní rozhledy	C. H. Beck	ČR	
25 Správní právo	Ministerstvo vnútra ČR	ČR	
26 Státní zastupitelství	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
27 Trestněprávní revue	C. H. Beck	ČR	
28 Trestní právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
29 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	
30 Zpravodaj Jednoty českých právníků	Jednota českých právníků	ČR	
31 Epravo	epravo.cz, a. s.	ČR	
32 Právní prostor	ATLAS consulting spol. s r. o.	ČR	
33 Jiné právo	ANNECA, s. r. o.	ČR	

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT

V oblasti české judikatury za období 2017 – 2018

doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

soud:

sp. zn.: ze dne: publikovaný v:

důvod:

.....

jméno, příjmení titul: profese:

adresa:

e-mail: tel.:

Prohlašuji, že jsem anketní lístek vyplnil/a osobně. podpis

Anketní lístek lze vyplnit a zaslat **nejpozději do 8. 6. 2018** poštou na adresu Karlovarské právníké dny, 110 00 Praha 1, Národní 10, případně vyplňte na webové stránce nebo zašlete per e-mail na adresu casopis@kjt.cz. Anketní lístky budou slosovány o věcné ceny věnované nakladatelstvími. **Prestižní cena společnosti bude předána na slavnostní recepci dne 15. 6. 2018 v rámci XXVI. Konference v Karlových Varech.**

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Vystavenie fiktívneho potvrdenia o prevzatí zálohy advokátom

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak vystaví potvrdenie o prijatí zálohy, ktorú však v skutočnosti neprijal.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory zo 17. februára 2017, *sp. zn. K 100/2016*¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 2, 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a 3 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanoví pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2, § 14 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo dňa 18. 8. 2015 prevzal plnú moc na obhajobu J. L. v jeho trestnej veci stíhaného pre trestný čin podľa § 283 ods. 1, ods. 2 písm. b) tr. zákonníka a v súvislosti s tým informoval J. L. o predpokladanej výške odmeny za poskytnuté právne služby cca 50 000 Kč a v ten istý deň od J. L. prijal na základe písomného potvrdenia zálohu vo výške 20 000 Kč, dňa 18. 8. 2015 vystavil J. L. potvrdenie na zostávajúcu sumu 30 000 Kč ako prijatú platbu na úhradu predavku na odmenu za poskytnuté právne služby bez toho, aby mu však J. L. túto sumu zložil, a to v úmysle, aby J. L. na základe tohto falošného dokladu získal peniaze na úhradu jeho odmeny za poskytnuté právne služby od tretej osoby a následne mu ju odovzdal,

teda

- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
 - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
 - povinnosť v súvislosti s výkonom advokácie činiť prejavy, vecné, rozvážne a nie vedome nepravdivé,

čím porušil

§ 16 ods. 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 a 3 Pravidiel profesionálnej etiky,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **pokuta vo výške 20 000 Kč.**

Z odôvodnenia:

Voči disciplinárne obvinenému bola disciplinárnym žalobcom podaná žaloba pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Disc. obvinený sa k disciplinárnej žalobe na pojednávaní dňa 17. 2. 2017 vyjadril v súlade so svojimi písomnými vyjadreniami založenými v disciplinárnom spise, a to s písomným podaním z 12. 4. 2016 a s písomným podaním z 5. 10. 2016.

Disciplinárne obvinený nad rámec týchto podaní ďalej uviedol, že celú vec ľutuje a nechápe, ako sa po toľkých rokoch praxe nechal presvedčiť k vystaveniu potvrdenia

o prevzatí peňažných prostriedkov bez toho, aby ich v skutočnosti prevzal. Disciplinárne obvinený vyjadril ľútosť, že poškodil tak advokátsky stav, ako aj sám seba. Disciplinárne obvinený na svoju obranu uviedol, že sa vec pokúsil so sťažovateľom J. L. vyriešiť, bol za ním aj vo väzbe, kedy sťažovateľ uviedol, že peňažné prostriedky podľa potvrdenia vystaveného disciplinárne obvineným síce použil na vlastné účely, ale nie je to schopný nijako riešiť. Sťažovateľ disciplinárne obvinenému taktiež oznámil, že peniaze vo väzbe nemá, preto mu ich dať nemôže, a nemôže mu vrátiť ani potvrdenie, pretože ho nemá.

V ostatných veciach disciplinárne obvinený odkázal na svoje písomné vyjadrenie k sťažnosti a k disciplinárnej žalobe z 12. 4. 2016 a 5. 10. 2016 doručených ČAK a nemal ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

Disc. senát pri zisťovaní skutkového stavu veci vychádzal z listinných dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, a to: sťažnosť J. L. zo 4. 4. 2016 (č. L. 3-4), potvrdenka (potvrdenie o prevzatí peňažných prostriedkov) z 18. 8. 2015 (č. l. 5/A), faktúra č. 32/2015-2571 zo 16. 11. 2015 (č. L. 5/B), list sťažovateľa z 1. 2. 2016 (č. L. 5/C), vyjadrenie disc. obvineného k sťažnosti z 12. 4. 2016 (č. L. 8-9), vyjadrenie disciplinárne obvineného ku disciplinárnej žalobe z 5. 10. 2016, výpis z matriky ohľadom disc. obvineného zo 16. 2. 2017.

Disciplinárny senát vychádzal z uvedených dôkazov, z ústnych pripomienok disciplinárneho žalobcu a disciplinárne obvineného a tiež z písomných pripomienok disciplinárne obvineného. Skutková povaha veci bola dostatočne objasnená tak vyjadrením samotného disciplinárne obvineného, ako aj listinami v spise založenými v tom zmysle, že boli objasnené všetky podstatné okolnosti týkajúce sa predmetu disciplinárnej žaloby.

Disciplinárny žalobca po vykonanom dokazovaní predniesol záverečný návrh s tým, že po vykonanom dokazovaní sa domnieva, že bol preukázaný popísaný skutkový stav, a to ako z vyjadrenia samotného disciplinárne obvineného, tak najmä z vykonaných listinných dôkazov.

Disciplinárne obvinený na záver povedal, že úplne odkazuje na svoje tvrdenia, uvedené v jeho vyjadreniach ako aj na pojednávajú a na listinné dôkazy, a ďalej uviedol, že je mu celej veci ľúto, je si vedomý, že poškodil povest' seba aj advokácie, nevie si vysvetliť, čo sa to udialo, že napísal kvitovanie, mrzí ho to, ale nemá zmysel vymýšľať si dôvody prečo a ako, je si vedomý previnenia a trest ponechal na uvážení komory.

Disciplinárny senát s odkazom na dôkazy vykonané v konaní a vyjadrenie samotného disciplinárne obvineného dospel k nasledovným skutkovým zisteniam a právnomu posúdeniu veci:

Dňa 18. 8. 2015 disciplinárne obvinený prevzal obhajobu sťažovateľa J. L. v jeho trestnej veci. V tejto súvislosti sťažovateľ J. L. zložil disciplinárne obvinenému zálohu na odmenu za poskytnuté právne služby zo strany disciplinárne obvineného vo výške 20 000 Kč na základe potvrdenia (bez uvedenia čísla dokladu) vystaveného disciplinárne obvineným dňa 18. 8. 2015.

Disc. obvinený sťažovateľa informoval, že náklady obhajoby odhaduje na sumu vo výške 50 000 Kč, takže bude požadovať ešte doplatenie sumy 30 000 Kč. Na toto oznámenie reagoval sťažovateľ tak, že ďalšie peniaze si zaistí, avšak za tým účelom potrebuje, aby mu disciplinárne obvinený vystavil ďalšie potvrdenie na túto sumu, ktorú si na základe vystaveného potvrdenia zo strany disc. obvineného požičia.

Disciplinárne obvinený sťažovateľovi uveril a potvrdenie mu (bez uvedenia čísla dokladu) na sumu 30 000 Kč skutočne 18. 8. 2015 vystavil, hoci sťažovateľ mu túto sumu v skutočnosti vôbec nezložil, a to ani čiastočne.

Disciplinárne obvinený počas konania sťažovateľa opakovane a bezvýsledne žiadal o zloženie zálohy alebo o vrátenie vopred vystaveného potvrdenia na sumu 30 000 Kč, a to pri viacerých rokovaníach so sťažovateľom vo svojej advokátskej kancelárii, v telefonických rozhovoroch s ním a neskôr aj pri návštevách vo väzbe po tom, čo bol sťažovateľ vzatý do väzby.

Dňa 13. 11. 2015 disciplinárne obvinený sťažovateľa navštívil vo väzbe a informoval ho, že doteraz zložená záloha je vyčerpaná, a ak sťažovateľ nezloží slúbenú zálohu, nebude ho naďalej obhajovať. Vzhľadom na to, že sťažovateľ disciplinárne obvinenému zálohu vo výške 30 000 Kč nezložil, disciplinárne obvinený mu 16. 11. 2015 vypovedal plnú moc.

Dňa 16. 11. 2015 potom disc. obvinený vystavil sťažovateľovi faktúru s uvedením vykonaných úkonov právnej služby a cestovných nákladov a započítaním zloženej zálohy vo výške 20 000 Kč s tým, že k úhrade už nezostáva nič.

Takto opísaný skutkový stav bol zistený z vyššie uvedených dôkazov a ich následného hodnotenia.

Disciplinárny senát posúdil jednotlivé dôkazy vo veci a vzal do úvahy aj doterajší spôsob výkonu advokácie disciplinárne obvineným jeho osobné a majetkové pomery. Disciplinárny senát sa stotožnil s názorom disciplinárneho žalobcu a rozhodol, že disciplinárne obvinený vyššie popísaným konaním porušil povinnosti advokáta, stanovené mu v § 16 ods. 2 a v § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, 3 etického kódexu, a to závažne v zmysle § 32 ods. 2 zákona o advokácii.

Disciplinárny senát predovšetkým vylúčil možnosť upustenia od uloženia disciplinárneho opatrenia po prerokovaní veci a po zvážení návrhu disciplinárneho žalobcu na potrestanie formou napomenutia toto vylúčil taktiež, pretože v tomto prípade nejde o menej závažné porušenie povinností.

Disciplinárny senát uložil hore uvedené disciplinárne opatrenie s prihliadnutím na všetky uvedené skutočnosti.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 1-2/2018, s. 75 – 76.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Advokátní právo

SVEJKOVSKÝ, J. – MACKOVÁ, A. – VYCHOPEŇ, M. a kol.:

Advokátní právo (Profesijní nezávislost, Vztah advokát a klient, Kárná odpovědnost, Odměna advokáta). C. H. Beck, Praha, 2017, 332 s.

Advokátske právo ako súbor právnych noriem upravujúcich postavenie advokácie v spoločnosti a vymedzujúce práva a povinnosti advokátov pri plnení úloh advokácie v justičnom mechanizme štátu je špecifickým normatívnym systémom už len preto, že ho tvorí nielen štát prijatými zákonnými predpismi vymedzujúcimi hranice slobody advokácie a povinnosti advokátov, ale aj vlastnou normotvornou činnosťou samosprávna advokátska komora. To zároveň stavia pred advokátov nielen úlohu tieto normy spoluvytvárať, ale ich aj vykladať, prispievať k ich zdokonaľovaniu a zamýšľať sa nad ich účelom, zmyslom a smerovaním.

Advokáti v Čechách i na Slovensku sa zhostili týchto úloh a už v minulosti pripravili komentáre k zákonom o advokácii (2012, 2013), ktoré sa stali praktickou pomôckou pri aplikácii týchto základných noriem advokátskeho práva.

Na tieto počiny nadviazal v minulom roku spracovaním monografie o českom advokátskom práve šesťnásťčlenný autorský kolektív pod vedením **JUDr. Jaroslava Svejkovského**, tvoria ho **doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D., JUDr. Martin Vychopeň, JUDr. Irena Schejbalová, JUDr. Marcela Marešová, Ph.D., MBA., JUDr. Ing. Eva Indruchová, LL.M., Ph.D., Mgr. Petra Vráblíková, JUDr. Petr Mrázek, JUDr. Ladislav Krym, JUDr. Johan Justoň, JUDr. Radim Miketa, JUDr. Michaela Strížková, JUDr. Petr Čáp, JUDr. Bohuslav Sedlatý, Mgr. Zdeněk Turek a Ing. Gustáv Vacek**.

Autorský kolektív zostavený prevažne z advokátov so skúsenosťami s prácou v orgánoch Českej advokátskej komory, ktorí advokáciu aj denne vykonávajú a doplnený vysokoškolskými učiteľmi civilného procesu, ale aj odborníkmi na profesijné poistenie a zamestnancami Českej advokátskej komory v monografii predstavil české advokátske právo komplexne, prehľadne, s potrebnou erudíciou, noblesou a nadhľadom. Je namieste vyzdvihnúť spôsob spracovania aj z hľadiska jeho vnútorného systému - zákonné ustanovenia upravujúce jednotlivé oblasti plynule prechádzajú do výkladu vnútorných predpisov ČAK a takto vytvárajú pre čitateľa úplný a prehľadný systém informácií.

Vedúci autorského kolektívu Jaroslav Svejkovský v **Predhovore** zdôrazňuje, že kniha je prejavom snahy dať pred-

všetkým advokátskej obci prameň poznania úpravy postavenia advokácie, advokátov a najmä vzťahu advokát – klient.

Kniha je venovaná pamiatke JUDr. Karla Čermáka (1934 – 2017), dlhoročného predsedu Českej advokátskej komory a českého ministra spravodlivosti. Monografiu recenzoval prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc. a JUDr. Stanislav Balík, Ph.D. Knihu zaradil vydavateľ do edície Praktická knižnica.

Úvodným slovom monografiu otvára JUDr. Vladimír Jirousek, súčasný predseda Českej advokátskej komory. Pripomína, že kniha pozýva čitateľa do krajiny advokátskeho práva, vysvetľuje pravidlá fungovania advokátskej profesie i jej poslanie, pričom zdôrazňuje význam nezávislosti advokácie, ktorá spolu s povinnou mlčanlivosťou vytvára základné determinanty existencie slobodnej advokácie v spoločnosti, pretože bez nezávislosti, mlčanlivosti a profesijnej samosprávy by nebol výkon advokácie možný.

Monografia je vnútorne rozčlenená do **desiatich základných kapitol I.** Preambula; II. Výkon advokácie; III. Profesijná nezávislosť; IV. Voľný pohyb advokátov v Európskej únii (podmienky poskytovania služieb a výkonu advokácie v členských štátoch EÚ); V. Vzťah advokát – klient; VI. Poistenie; VII. Iná činnosť advokáta; VIII. Výchova koncipientov; IX. Kárná zodpovednosť, etika; X. Odmena advokáta.

Preambula knihy prináša stručný prehľad právneho rámca činnosti advokácie a obsahu činnosti advokáta. Nasledujúca kapitola **Výkon advokácie** sa zaoberá výkladom predpokladov pre výkon advokácie, zápismi do zoznamom vedených ČAK a v tomto kontexte a výkladom požiadavky bezúhonnosti, prostriedkami obrany žiadateľa proti nezapísaniu do zoznamu advokátov pred všeobecným súdom, pozastavením výkonu advokácie (v Čechách čiastočne odlišne formulované niektoré prípady a postupy) a výmazmi zo zoznamu advokátov. Súčasťou tejto kapitoly je analýza rôznych foriem výkonu advokácie. Autori sa zaoberajú aj zmluvou o trvalej spolupráci medzi advokátmi, označovaním advokáta a advokátskej kancelárie a reklamou.

K najvýznamnejším častiam knihy patrí tretia kapitola **Profesijná nezávislosť** chápaná ako existenciálny základný pilier profesie, ktorá sa musí prejavovať inštitucionálne, ekonomicky i subjektívne a vyžaduje špecifickú formu organizá-

cie advokácie samotnej. Autori analyzujú postavenie ČAK ako právnickej osoby sui generis združujúcej advokátov a plniacej úlohy výkonu štátnej správy na úseku advokácie vrátane výkonu disciplinárnej právomoci a rozhodovania o subjektívnych právach a povinnostiach v správnom konaní. Autori zvyrazňujú, že komora ako stavovská organizácia bráni záujmy advokácie ako takej a jednotlivé práva všetkých advokátov, ale funguje i ako regulátor. Táto kapitola prináša i pohľad na fungovanie advokácii v susedných štátoch, zamyslenie sa nad významom advokátskych asociácií na dobrovoľnej báze v niektorých krajinách a prehľad členstva ČAK v medzinárodných advokátskych organizáciách. Kapitola približuje i kreovanie a činnosť orgánov Českej advokátskej komory a povinnosti advokátov voči komore.

Štvrtá kapitola **Voľný pohyb advokátov v Európskej únii (podmienky poskytovania služieb a výkonu advokácie v členských štátoch EÚ)** prehľadne vysvetľuje právnú úpravu tejto oblasti – najmä dve tzv. advokátske smernice a smernice o uznávaní odborných kvalifikácií. Postupne sa zaoberá prípadmi dočasného poskytovania právnych služieb advokátmi v Európskej únii, trvalým výkonom advokácie v inom členskom štáte (prehľadná tabuľka krajín s údajom, či sa vyžaduje spolupráca s miestnym advokátom) a výkonom advokácie pod profesijným označením hostiteľského štátu. Osobitne je spracované pôsobenie českých advokátov na Slovensku. Kapitola pripomína i Etický kódex advokátov Európskej únie a Chartu základných princípov európskej advokácie.

Vzťah advokát – klient je témou piatej kapitoly monografie. Sústreďuje sa na pokyny klienta, odmietnutie právnej

služby, postupy advokáta pri skončení poskytovania právnej služby (a spôsobu oznámenia tejto okolnosti súdu), ale aj na obsah samotnej zmluvy medzi advokátom a klientom, spôsoby jej zániku, či formuláciou splnomocnenia udeleného advokátovi. Osobitná podkapitola sa zaoberá advokátskym tajomstvom a povinnosťou mlčanlivosti. Podrobne vysvetľuje i českú právnú úpravu prehládok advokátskej kancelárie orgánmi činnými v trestnom konaní, daňovými a colnými orgánmi a v tejto súvislosti úlohy a postavenie Českej advokátskej komory. Autori sa jednoznačne prikláňajú i k záveru o nemožnosti postúpiť pohľadávku za poskytovanie právnej služby advokátom inej osobe a to aj advokátovi bez súhlasu klienta (s. 197). Kapitola analyzuje i spôsoby vedenia dokumentácie o poskytovaní právnych služieb vrátane účtovných záznamov aj s formulovaním odporúčaní pre advokátov, ako postupovať s ohľadom na zachovanie advokátskeho tajomstva (s. 203). Kapitola sa končí stručným pohľadom na predpoklady vzniku zodpovednosti advokáta za škodu pri výkone advokácie (osobitne aj vo vzťahu k bezplatnej porade).

Šiesta kapitola venovaná **poisteniu advokáta** sa sústreďuje nielen na profesijné poistenie (a hromadnú poistnú zmluvu), ale aj ďalšie druhy poistenia, ktoré môžu mať pre advokáta význam. Autori sa zaoberajú výlukami z poistenia hromadnej poistnej zmluvy (s. 215), ale aj otázkou poistenia poskytovania právnych služieb v oblasti práva Európskej únie (s. 219).

Siedma kapitola monografie je venovaná inej činnosti advokáta – **úschovy, správa majetku, prehlásenie o pravosti podpisu, činnosti pri výkone inej právnickej profesie – insolvenčného správcu, mediátora, rozhodcu, patentového**

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur. V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

zástupcu. Doplnená je i podkapitolou o poskytovaní právnych služieb inými subjektmi, ich limitmi a pokútnictvom. Samostatná podkapitola sa zaoberá nezlučiteľnými činnosťami s výkonom advokácie.

Ôsma kapitola je venovaná **problematike výchovy koncipientov a advokátskej skúške**, deviata sa zaoberá **disciplinárnou zodpovednosťou advokátov a koncipientov**, priebehom disciplinárneho konania a advokátskou etikou a desiatu odmenou advokáta, jej primeranosťou a to aj s ilustratívnymi príkladmi niektorých súdnych rozhodnutí.

Kniha na viacerých miestach neobchádza ani dosiaľ neprebádané oblasti a kontroverzné témy, napríklad zodpovednosť advokáta za škodu v prípade zmeny formy výkonu advokácie, samotné postupy pri zmene formy výkonu advokácie a vyporiadanie záväzkov s tým spojených, diskusiou o prípadnej budúcej disciplinárnej zodpovednosti právnickej osoby poskytujúcej právne služby v kontexte zakotvenia trestnej zodpovednosti právnických osôb.

Na viacerých miestach kniha zvyrazňuje i disciplinárnu zodpovednosť advokáta aj za niektoré pochybenia v bežnom živote mimo výkonu advokácie. Autori monografie na inom mieste uvádzajú i to, že „platí úzus“, podľa ktorého advokát nie je viazaný povinnosťou mlčanlivosti, ak sa dostane do situácie, v ktorej čelí obvineniu z trestného činu na základe nepravdivej výpovedi klienta, pričom v takom prípade má mať právo advokáta na obhajobu vyššiu silu ako jeho povinnosť mlčanlivosti voči tomuto klientovi a porušenie mlčanlivosti je zo strany advokáta prípustné (s. 188). V súvislosti s advokátskym tajomstvom nastolujú autori otázku potreby zbavenia mlčanlivosti vo vzťahu k poisťiteľovi, ktorý nepochybne bude vyžadovať od advokáta aj informácie tvoriace predmet advokátskeho tajomstva (s. 189).

Slovenský advokát sa dozvie i viaceré aktuálne informácie týkajúce sa českej advokácie, napr., že český advokátsky tálar je chránený ako priemyselný vzor, ktorého majiteľom je Česká advokátska komora, ale oboznámi sa aj s novou funkciou ČAK pri mimosúdnom riešení spotrebiteľských sporov, v ktorom komora vedie ako nezávislý subjekt strany sporu – advokáta a spotrebiteľa k zmiernu v konflikte, ktorý má pôvod vo výkone advokácie (typicky spory o odmene advokáta). Túto činnosť komory autori hodnotia ako nástroj, ktorý môže prispieť k posilneniu dôvery klientov voči advokátskemu stavu, pretože môže predchádzať súdnym sporom medzi advokátmi a klientmi posilňujúc tak dôstojnosť a vážnosť celej advokácie.

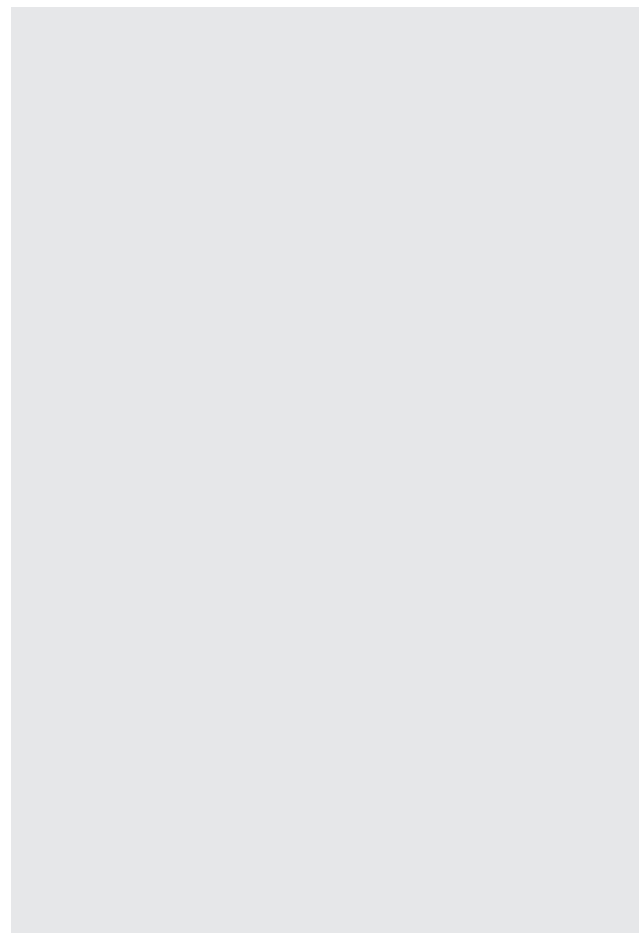
Desať základných kapitol knihy je doplnených krátkou kapitolou nazvanou **Pojmy** (XI.), praktickou informáciou o novele zákona o advokácii (XII.), ktorá nadobudla účinnosť v septembri 2017 (resp. pokiaľ ide o bezplatnú právnu pomoc v júli 2018), zoznamom použitej literatúry a stručným vecným registrom.

Autorský kolektív však pracoval nielen s monografickou a časopiseckou literatúrou o advokácii, ale i s množstvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (Rodriguez v. Španielsko, Schöpfer v. Švajčiarsko, Nikula v. Fínsko, Morice v. Francúzsko atď.), Súdneho dvora Európskej únie

(C-313/01 Morgenbesser, C-345/08 Pešla, C-55/94 Gebhard, atď.) a českých súdov týkajúcich sa advokácie (českého ústavného súdu, najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu) vrátane tých časovo najaktuálnejších. Monografia tak prináša pohľad na advokáciu nie len očami advokátov ale i rozhodovacej praxe súdov doplnenej aj množstvom rozhodnutí stavovských kárnych orgánov.

Vďaka českým kolegom - advokátom vznikla monografia, ktorú by si mal prečítať aj každý slovenský advokát. Nielen preto, že pripomína a zdôrazňuje tradičné hodnoty advokácie, ale že rieši problémy spoločné pre advokátsku prax v Čechách i na Slovensku. Kniha je zároveň aj inšpiráciou pre slovenskú advokáciu, umožňuje porovnávať odlišnosti právnej úpravy advokácie, ale aj riešenia konkrétnych otázok. Knihu by medzi svoju študijnú literatúru nielen pri príprave na advokátske skúšky mali zaradiť i naši advokátski koncipienti. Obohatiť ich základné znalosti princípov advokátskeho práva, môže byť pre nich podnetom na porovnávanie, ale i odpoveďou na mnohé otázky a tak prispieť i k skvalitneniu ich prípravy na advokátske povolanie.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Advokáti v červenom (v radoch bolševikov)

*Slovenská advokátska komora už po druhý raz usporiadala Konferenciu o histórii advokácie na Slovensku. Dňa 3. novembra 2017 sa usporiadateľskej úlohy ujala metropola stredného Slovenska Banská Bystrica. Na konferencii v porotnej miestnosti Krajského súdu sa zúčastnili aj hostia z Čiech. Vyberáme zaujímavú prednášku advokáta a člena pracovnej komisie pre históriu advokácie **JUDr. Rudolfa Manika**.*

K téme pôsobenia zástupcov advokátskeho stavu v radoch ruských bolševikov je vhodné poznamenať, že už klasici marxizmu-leninizmu mali blízky kontakt s advokáciou. Otec Karla Marxa a rabínov potomok **Heinrich Marx** (1777 – 1838, pôvodne *Heschel Levy Mordechai*) bol predsedom Trevírskej advokátskej komory a aj samotný **Vladimír Iljič Uljanov – Lenin** pôsobil v Rusku ako advokátsky koncipient. K bolševikom patrili i pôvodom poľský šľachtic **Vjačeslav Rudolfovič Menžinskij**, ktorý sa stal po Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii v októbri 1917 ľudovým komisárom financií a v roku 1926 až do svojej smrti predsedom štátnej bezpečnosti OGPU (právnej nástupkyne ČEKY). Ďalší poľský šľachtic **Mečislav Julievič Kozlovskij** zase v rokoch 1918 – 1920 predsedal Maľej Rade ľudových komisárov Ruska. Z advokácie vzišli aj ľudoví komisári spravodlivosti z roku 1917 a 1918 **Peter Ivanovič Stučka**, z obdobia 1917 – 1918 **Isaac Nachman Steinberg** a z rokov 1918 – 1928 **Dmitrij Ivanovič Kurskij**. Advokátsku prax zastávali istý čas aj podpredseda Najvyššieho súdu ZSSR z rokov 1933 – 1937 **Vladimír Pavlovič Antonov – Saratovskij** či generálny prokurátor ZSSR z obdobia 1924 – 1933 **Pjotr Anajevič Krasikov**.

Vjačeslav Rudolfovič Menžinskij uzrel svetlo sveta 19. augusta 1874 ako Wiesław Menżyński v metropole Ruskej ríše Sankt Peterburgu v katolíckej rodine poľského šľachtica a profesora histórie v pážacej škole Rudolfa Menżyńského a Márie, rodenej Szakiejewy. K jeho rodine patrili aj brat a tri sestry.

Pre štúdium strednej školy si vybral gymnázium, ktoré ukončil so zlatou medailou. Študoval na právnickej fakulte Sanktpeterburgskej univerzity od roku 1898 a po jej úspešnom absolvovaní nastúpil do advokácie. Angažoval sa popri tom aj politicky, už v roku 1902 sa stal členom Ruskej sociálnodemokratickej strany robotníckej, pôsobil v jej jaroslavskom výbore aj v redakcii novín Severný kraj, pričom o tri roky patrili už k Sanktpeterburgskej rade strany.

S obľubou písal romantické verše, navštívil aj Leva Nikolajeviča Tolstého v Krásnej Polane. Mal rád literatúru, prekladal

V. R. Menžinskij v roku 1933

napr. Oscara Wildeho a zúčastňoval sa na homosexuálnych a satanistických aktivitách známeho predstaviteľa vtedajšej bohémy Michaila Kuzmina.

V roku 1906 bol V. R. Menžinskij zatknutý, ale podarilo sa mu utiecť do zahraničia. K bežnému životu bolševikov Ruska v tej dobe patrili aj pobyt v emigrácii, Vjačeslav tak žil decénium o. i. v Belgickom kráľovstve, Švajčiarskom sprisahancetve, Francúzskej republike i v Spojených štátoch amerických, zároveň sa angažoval v zahraničných odbočkách strany. Nemožno pritom vynechať ani jeho pôsobenie na Sorbonne či v banke Crédit Lyonnais, alebo založenie marxistickej školy pre robotníkov v Bologni. Aj práve zahraničné cesty mu pomohli k ovládaniu až dvanástich cudzích jazykov vrátane napr. japončiny.

Jeho návrat do nového Ruska prišiel až s víťazstvom Februárovej revolúcie z roku 1917, ktorá zvrhla cára – samovládca Mikuláša II. i celé samodržavie. Ďalšia ruská revolúcia z októbra 1917 vyniesla V. R. Menžinského dokonca na post **ľudového komisára financií** Ruska a komisára Štátnej banky, k čomu mal kvalifikáciu na základe pôsobenia vo francúzskom peňažnom ústave počas emigrácie. Leninovi pritom hovoril: „Bez peňazí sme kompletne bezradní. Treba platiť

výplaty železničiarom, poštárom, pracovníkom telegrafu... banky sú pozamykané; hlavne Štátna banka tiež nepracuje.“¹ Na to Lenin rozhodol, že treba otvoriť pivnice Štátnej banky a súkromné banky budú otvorené na základe dekrétu už zajtra, „ak tak neurobia, samy ich otvoríme!“ Menžinskému sa pre potreby bolševikov podarilo zohnať 5 000 000 rubľov, súkromné banky boli znárodnené a zjednotené so Štátnou bankou do jednej Národnej banky.

V období 1918 – 1919 zase ako polyglot Menžinskij pôsobil v rangu **generálneho konzula Ruska v Berlíne**. V roku 1919 sa stal **ľudovým komisárom Robotnícko roľníckej inšpekcie sovietskej Ukrajiny**. Ešte v tom istom roku vstúpil do obávanej tajnej polície ČEKA, na čele ktorej stál ďalší šľachtic poľského pôvodu Felix Edmundovič Dzeržinskij. Spolu sa v rámci účasti na potieraní protibolševickej opozície podieľali na masovom vyhnaní inteligencie z Ruska v roku 1922. „Krvavý Felix“ si ho pritom vybral v roku 1924 do kresla zástupcu **prednostu OGPU** ako právnej nástupkyne ČEKy.

Po smrti Dzeržinského v roce 1926 nastúpil Menžinskij na post **predsedu OGPU** teda Zjednotenej štátnej politickej správy – predchodkyne NKVD. Menžinského dominantnou úlohou bolo vedenie rozsiahlych kontrašpionážnych operácií, v rámci ktorých ním bolo zatknutých mnoho „imperialistických špiónov“. Výrazne sa exponoval v prípade obžalovaných z tzv. šachtinského procesu z roku 1928, ako aj počas hladomoru na Ukrajine. Ako jeden z prvých čekistov bol pritom loajálny k Josifovi Stalinovi, ktorého vnútrostranický protivník Lev Trockij o V. R. Menžinskom tvrdil: „On sa zdá viac ako tieň nejakého ďalšieho neuskutočiteľného muža, alebo skôr ako chudá skica pre nehotový portrét.“² Práve takého vystupovanie z tieňa však Menžinskému napomohlo preplávať turbulenciami v bolševickej strane. Podriadení ho označovali za úprimného a nesmelého vyjadrujúceho sa často nezvyklými slovami „ponížene prosím“. Osobne sa priatelil s ďalším šľachticom v sovietskej verchuške Grigorijom grófom Čičerinom ako ľudovým komisárom zahraničných vecí.

V. R. Menžinskij prežil svoje posledné roky ako invalid trpiaci bronchiálnou astmou i angínou pectoris, ktorá z neho urobila človeka neschopného fyzickej námahy. Aj pracovné povinnosti plnil a návštevy prijímal z postelej pohovky vo svojej kancelárii v Lubjanke.

Oficiálne Menžinskij zomrel na srdcovú mŕtvicu 10. mája 1934, no jeho nástupca Genrich Jagoda sa pred smrťou priznal, že Menžinského otrávil. Samotný Jagoda o usmrtení svojho predchodcu na procese prehlásil: „Popieram, že by ma boli viedli pohnútky osobného charakteru, keď som sa usiloval pripraviť Menžinského o život. (...) Túžil som po mieste veliteľa OGPU nie z osobných pohnútok, ale v záujme našej sprisahaneckej organizácie.“ Ďalší obžalovaný lekár Dr. Kazakov opísal techniku zavraždenia Menžinského realizovanú spolu s Dr. Levinom nasledovne: „Zišiel som sa s Levinom a spolu sme vypracovali metódu, ktorá spočívala v tom, že sme využili dve hlavné vlastnosti bielkoviny a bielkovinových preparátov. Po prvé: splodiny hydrolytického rozkladu bielkoviny majú tú vlastnosť, že zosilňujú účinok liekov. Po druhé: ich

roztoky zvyšujú citlivosť organizmu. Po tretie: využili sme aj zvláštnosti Menžinského organizmu, kombinácie bronchiálnej astmy a anginy pectoris. Je veľmi dobre známe, že v prípade astmy je tzv. parasympatické vegetatívne nervstvo podráždené. Preto v prípadoch astmy predpisujeme lieky, ktoré dráždia zodpovedajúci úsek sympatického nervstva, totiž štítnu žľazu. ... Jedny prípravky sme užívali a druhé vynechávali. Bolo treba použiť niekoľko dráždidiel srdcovej činnosti – digitalis, adonis, atrophantus – ktoré podnecovali srdcovú činnosť. Tieto lieky sme podávali v tomto poradí. Najprv sme podávali roztoky albumínu, potom sme s liečbou roztokmi načas prestali a začali sme podávať srdcové dráždidlá. Výsledkom tejto liečby bolo celkové oslabenie.“³

Za svoju oddanú stranícku i politickú prácu obdržal Menžinskij ako člen ústredného výboru Všet'vzäzovej komunistickej strany (bolševikov) i Ústredného výkonného výboru ZSSR Rad červenej zástavy aj Leninov rad. Jeho manželstvo s Júliou Ivanovnou tragicky poznačila smrť ich spoločnej maloletej dcéry, pochovaný je pri kremel'skom múre.

Mečislav Julievč Kozlovskij sa narodil ako Mieczysław Kozłowski 13. mája 1876 vo Vilňuse ako syn schudobnelého poľského šľachtica Júliusza Kozłowského zarábajúceho si na živobytie súkromným doučovaním žiakov.

Už počas štúdiu na vilňuskom gymnáziu vstúpil do socialistického spolku, ktorý neskôr sám viedol a pritom spozná-

M. J. Kozlovskij
v roku 1917

val literárne diela socialistických autorov, akými boli Marx, Engels, Lassalle, Kautsky či Lafargue. Za svoju politickú činnosť bol zo štúdií dokonca vylúčený, no vo svojom angažovaní sa nepoľavoval. V rokoch 1893 – 1894 organizoval robotnícke spolky v rodnom Vilňuse a potom v Moskve ako študent tamojšej univerzity.

V roku 1896 vstúpil do Robotníckeho zväzu Litvy, no len o pár mesiacov neskôr ho umiestnili do väznice Butyrki za účasť na študentských protestoch. Ani pobyt v nápravnom zariadení zjavne nepomohol, keďže už nasledujúci rok vydával vo Vilňuse pod pseudonymom Wiktor ilegálne noviny *Przegład Robotniczy*.

Po úspešnom absolvovaní právnickej fakulty Moskovskej univerzity a koncipientúre si otvoril Kozlovskij **advokátsku kanceláriu**, obhajoval často v politických procesoch.

Na sklonku 19. storočia po ďalšom krátkom uväznení sa stal v roku 1899 členom výboru, ktorý vypracoval program i štatút zjednotenej Sociáldemokracie Kráľovstva poľského a Litvy (SDKPiL). Následne v období 1900 – 1901 bol členom Hlavného výboru SDKPiL i výboru SDKPiL vo Vilňuse.

S vypuknutím Prvej ruskej revolúcie v ríši báťušku cára sa v Zakopanom stal členom vojensko-revolučnej organizácie, agitoval medzi vojakmi a vstúpil aj do Revolučného štrajkového výboru. Rovnaký rok preňho však znamenal po obvinení Guberniálnym žandárskym výborom Vilňusu a obžalovaní prokurátorom Vilňuského súdneho dvora nakoniec odsúdenie na vyhnanstvo do Tutturanského kraja zamenené neskôr na vypovedanie z celého územia Ruského impéria. Emigráciu z rokov 1906 – 1909 prežil na sklonku *belle époque* v bohémskom Paríži.

V marci 1907 zastupoval V. I. Lenina pred straníckym súdom ruskej sociálnej demokracie obžalovaného za kritiku menševickej taktiky počas volieb do Prvej ruskej Dumy a ako advokát zastupoval v mnohých politických procesoch v sídelnom Sankt Peterburgu.⁴ V tomto meste žil pod policajným dohľadom až do roku 1911, vydával pritom ilegálne noviny sociálnej demokracie *Nowa Trybuna*.

Februárová revolúcia z roku 1917 mu priniesla post vo Výkonnom výbore Petrohradského sovietu robotníckych a vo-

jenských zástupcov a to za petrohradskú skupinu SDKPiL, ako aj predsedníctvo Vyborgskej rajónnej Dumy. Od leta 1917 bol pritom po krátkom uväznení dočasnou vládou členom Dočasnej mestskej dumy Petrohradu i Všeruského ústredného výkonného výboru (VCIK).

Na sklonku revolučného roku 1917 bol už vedúcim redakčného i konzultačného kolégia Ľudového komisariátu spravodlivosti Ruska. V rokoch 1918 – 1920 s krátkou prestávkou „zahraničného“ pôsobenia predsedal **Malej Rade ľudových komisárov Ruska** zriadenej za účelom výkonu pôsobnosti v menej významných veciach predovšetkým finančného charakteru. V auguste 1918 viedol popritom prvé výsluchy atentátničky na V. I. Lenina Fanny Kaplanovej. Od januára do apríla 1919 bol **ľudovým komisárom spravodlivosti sovietskej Litvy a Bieloruska** (LITBIEL).

V období 1919 – 1921 prednášal zásady sovietskej trestnej politiky na Komunistickej univerzite J. M. Svedlova, ale aj na kurzoch ČEKy.

Ďalšie pôsobenie M. Kozlovského bolo diplomatické, v rokoch 1922 – 1923 bol **generálnym konzulom Ruska v Rakúsku**, následne až do smrti pracoval ako hlavný právny poradca Ľudového komisariátu komunikácie Zväzu sovietskych socialistických republík.

Bol dvakrát ženatý, najprv s členkou SDKPiL Máriou Czyżyk (1871 – 1948), s ktorou mal dve deti, neskôr so Sofiou Wachtangovou (1886 – 1923), s ktorou mal ďalšieho syna. Mieczysław Kozlovskij zomrel 3 marca 1927 v sovietskej metropole Moskve.

Peter Ivanovič Stučka, Pôvodom Lotyš, sa narodil v Koknese do roľníckej rodiny ako Peteris Stučka 14. júla 1865. V rokoch 1879 – 1883 študoval na mestskom gymnáziu v Rige.

V roku 1888 absolvoval právnickú fakultu na univerzite v Sankt Peterburgu, pričom po koncipientskej praxi si otvoril v Rige vlastnú **advokátsku kanceláriu**.

Už v roku 1895 vstúpil do lotyšského politického hnutia Nová vlna, za čo bol zatknutý a poslaný do vyhnanstva vo Vjazme a následne vo Viatke v rokoch 1901 – 1903. Založil pritom s bratom svojej manželky Dory (1870 – 1950) Janisom Pliekšinem marxistické noviny *Dienas Iapa* (Denný lístok).

Práve vo Viatke mu bolo umožnené vykonávať advokátske povolanie, za svoje vystupovanie ako obhajcu v trestných veciach z rokov 1905 – 1907 si zaslúžil prezývku „revolučný advokát“.

Od roku 1904 pôsobil v Ústrednom výbore Lotyšskej sociálnodemokratickej strany robotníckej, preto neprekvapí, že bol niekoľkokrát uväznený, na druhej strane však získal **kreslo poslanca Dumy**.

Od roku 1907 žil v Sankt Peterburgu a počas prvej svetovej vojny sa aktivoval v roku 1915 pri spojení Sociál-demokracie Lotyšského kraja (SDLK) a Ruskej sociálnodemokratickej strany robotníckej (boľševikov). Mesiac po februárovej

revolúcii z roku 1917 sa stal členom Petrohradského výboru boľševickej strany a členom Výkonného výboru Petrohradského sovietu.

Veľká októbrová socialistická revolúcia ho v novembri 1917 vyniesla na post **ľudového komisára spravodlivosti Ruska**, ktorý však zastával iba mesiac a ďalej zastával post námestníka nového ľudového komisára I. N. Steinberga. Do kresla šéfa justície sovietskeho Ruska sa vrátil na päť mesiacov v marci 1918, zároveň bol námestníkom ľudového komisára zahraničných vecí Ruska. Od decembra 1918 do januára 1920 bol navyše predsedom rady ľudových komisárov, teda **premiérom sovietskeho Lotyšska**, okrem toho v rokoch 1919 – 1921 pracoval zase ako námestník ľudového komisára spravodlivosti D. I. Kurského.

Zo straníckych funkcií zastával v období 1919 – 1920 funkciu člena Ústredného výboru Komunistickej strany Ruska (boľševikov) a predsedu Ústredného výboru Komunistickej strany Lotyšska.

Ako zakladateľ sovietskeho práva pôsobil s titulom profesora na právnickej fakulte Moskovskej univerzity. Ešte v rokoch 1921 – 1922 pôsobil ako člen Výkonného výboru III. Komunistickej internacionály, aby sa od roku 1923 až do svojej smrti stal **predsedom Najvyššieho súdu Ruska**. Popri tom Stučka v období 1925 – 1927 pracoval ako hlavný redaktor *Encyklopédie štátu a práva*, bol riaditeľom Inštitútu sovietskeho práva, pracoval na príprave Občianskeho zákonníka Ruska a získal aj Rad pracovnej červenej zástavy (1930).⁵

Peter I. Stučka zomrel 25. januára 1932 v Moskve, pochovaný je pri kremel'skom múre. Bolo po ňom až do roku 1990 pomenované lotyšské mesto Aizkraukle a v období 1958 – 1990 aj Lotyšská štátna univerzita.

Isaac Nachman Steinberg prišiel na svet do rodiny židovského obchodníka Zerakha Steinberga a Chiany rodenej Eliašeovej 13. júla 1888 v lotyšskom Daugavpils (Dvinsk), pričom stredoškolské vzdelanie získal na gymnáziu v estónskom Pyarnu (Pernov).

V roku 1906 začal študovať právo na moskovskej univerzite, v tomto období sa už zapojil do politického boja v rámci Strany socialistov – revolucionárov (eserov). Kvôli svojmu ľavicovému exponovaniu musel po administratívnom vyhodení v Toboľskej gubernii o rok neskôr odísť do exilu v Nemecku, kde svoje vzdelanie završil získaním doktorátu na univerzite v Heidelbergu.

Po návrate do Ruska v roku 1910 si Steinberg otvoril v Ufe **advokátsku kanceláriu**, kde pôsobil až do Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Steinbergovu advokátsku prax tvorila najmä obhajoba židovských obžalovaných v trestných veciach, v parlamentných voľbách bol pritom zvolený za poslanca Dumy.

V roku 1914 sa oženil s Nekhamou Solomonovnou Yeselsonovou, s ktorou mal syna a dve dcéry. Po februárovej revolúcii sa stal v Ufe poslancom mestskej Dumy i komisárom poľnohospodárstva Vojensko-revolučného výboru. Svoj politický vrchol zažil Steinberg po boľševickom prevrate,

Isaac Nachman
Steinberg ako
ľudový komisár
spravodlivosti

od decembra 1917 bol **ľudovým komisárom spravodlivosti Ruska** (NARKOMJUST), keďže v tomto období ešte ľaví eseri, ktorých členom ústredného výboru bol, spolupracovali s Leninovými boľševikmi.

Zakrátko však zavládol v Rusku zmietanom občianskou a intervenčnou vojnou revolučný teror. Trest smrti bol udeľovaný aj za „kontrarevolučnú agitáciu“, voči čomu sa Steinberg podľa vlastných slov ohradzoval: „*Namítal jsem, že tato krutá hrozba zpochybňuje samotný Manifest.*“ Lenin mu vrah len posmešne odpovedal: „*Naopak v tom spočívá celá revolučná myšlienka. Opravdu veríš, že bychom dokázali zvíťaziť bez použitia nekrutejšieho revolučného teroru?*“ Steinberg ďalej pokračuje. „*Bylo těžké s Leninem na toto téma diskutovat a brzy jsme se dostali do slepé uličky. Rozebírali jsme tvrdé policejní metody s dalekosáhlým teroristickým potenciálem. Lenin zavrhoval mé námítky ve jménu revoluční spravedlnosti. A tak jsem zoufale zvolal: Tak proč se vůbec obtěžujeme s komisariátem spravedlnosti? Můžeme ho jednoduše nazvat komisariátem pro vyhlazování a hotovo!*“ Lenin sa údajne rozžiaril a odpovedal: „*Tos řekl hezky... přesně tím by měl být... ale tak ho nazvat nemůžeme.*“⁶

Na protest proti mierovej zmluve uzatvorenej Ruskom so štátmi Štvrosopolku v Brest-Litovsku odstúpil Steinberg v marci 1918 z postu ľudového komisára spravodlivosti. V obave pred zavraždením ušiel o rok neskôr po krátkom uväznení (február – jún 1919) so svojou mladou rodinou do Nemecka. Aj z tejto krajiny musel so ženou a deťmi odísť po nástupe nacistov k moci v roku 1933, a to do Londýna. Tam sa stal jedným zo zakladateľov Slobodnej ligy pomáhajúcej európskym Židom utekajúcim pred holocaustom. V rámci svojho úsilia sa presťahoval v roku 1939 do Austrálie s úmyslom vytvoriť podmienky na usadenie sa 75 000 Židov v regióne Kimberley a v roku 1947 zase navštívil Holandskú Guyanu (dnešný Surinam) kvôli prijatiu 30 000 utečencov izraelského vyznania, avšak pre vznik štátu Izrael o rok neskôr k naplneniu týchto plánov nedošlo.

Zo Steinbergových literárnych diel sú známe monografie *Morálna tvár revolúcie*, *Spomienky ľudového komisára z Bývaťa a snívať v Austrálii*.

Isaac Steinberg zomrel 2. januára 1957 v New Yorku, jeho syn Leo Steinberg (1920 – 2011) patril medzi významných amerických kunsthistorikov.

Dmitrij Ivanovič Kurskij, narodený 10. októbra 1874 v Kyjeve, pochádzal z rodiny železničného inžiniera – technológa.

Namiesto prijatia zlatej medaily za úspešné ukončenie stredoškolského Kolégia Pavla Galagana v Kyjeve prevzal od vedenia školy peniaze, ktoré dal svojej rodine. V roku 1900 absolvoval právnickú fakultu Moskovskej univerzity so zlatou medailou, začal pracovať na správe železníc a od roku 1902 na Moskovskej súdnej komore.

Keďže v roku 1904 vstúpil do Ruskej sociálnodemokratickej strane robotníckej, neprekvapuje, že už o rok neskôr – po tom, ako bol zranený v rusko-japonskej vojne – sa zapojil do bojov Prvej ruskej revolúcie v Moskve, pričom sa stal členom moskovského oblastného byra strany. Nakrátko ho zatkli v roku 1909, avšak následne v Moskve vykonával **advokátsku prax** a venoval sa aj žurnalistike.

Počas prvej svetovej vojny bojoval ako práporčík, od mája 1917 ako predseda Rady vojenských zástupcov 4. armády na rumunskom fronte. V júni revolučného roku 1917 bol delegátom I. Všeruského zjazdu sovietskych a o štyri mesiace neskôr členom Vojensko-revolučného výboru v Odese.

Od marca 1918 pôsobil ako člen kolégia a o mesiac aj námestník ľudového komisára spravodlivosti, kde v auguste rovnakého roka prevzal na celé decénium samotný post **ľudového komisára spravodlivosti sovietskeho Ruska**, ale i **Ukrajiny**, zároveň bol prvým prokurátorom Ruskej sovietskej federatívnej socialistickej republiky (RSFSR).⁷

V roku 1920 založil Inštitút sovietskeho práva a pod jeho vedením bol prijatý prvý sovietsky trestný zákon, občiansky zákonník či zákon o rodine, manželstve a opatere.

V období vrcholiacej občianskej vojny pôsobil v období 1919 – 20 aj na poste komisára Poľného štábu Robotnícko-

Dmitrij Ivanovič Kurskij
ako ľudový komisár
spravodlivosti

-roľníckej červenej armády. Počas výkonu funkcie ľudového komisára zbieral Kurskij aj stranícke posty, v období 1924 – 1927 predsedal Ústrednej revíznej komisii Všeľvázovej komunistickej strany (boľševikov), ďalšie tri roky bol zase členom Ústrednej kontrolnej komisie strany. Od roku 1921 bol navyše členom prezídia Všeruského ústredného výkonného výboru (VCIK) premenovaného v roku 1923 na Ústredný výkonný výbor (CIK) ako vrcholný orgán štátnej moci v ZSSR.

Po skončení pôsobenia v kresle ľudového komisára spravodlivosti v roku 1928 nastúpil na štyri roky na diplomatický post ako **vyslanec Sovietskeho zväzu v Talianskom kráľovstve**. Po návrate z diplomatickej misie v októbri 1932 zomrel 20. decembra 1932, oficiálne pri operácii, v skutočnosti išlo o samovraždu zastrelením. V rokoch 1937 – 1994 niesol jeho meno Saratovský právnický inštitút D. I. Kurského.

Vladimír Pavlovič Antonov – Saratovskij sa narodil 31. júla 1884 v Saratove v šľachtickej rodine súdneho policajta Saratovského okružného súdu. Po absolvovaní Prvého mužského saratovského gymnázia nastúpil na Moskovskú univerzitu, na ktorej v roku 1911 ukončil štúdium právnickej a historicko-filologickej fakulty.

Od roku 1902 bol členom Ruskej sociálnodemokratickej strany robotníckej (boľševikov) a pôsobil v jej saratovskom výbore. Počas Prvej ruskej revolúcie v roku 1905 sa aktívne zúčastnil na ozbrojenom vystúpení v Moskve. V máji 1908 bol v Moskve zatknutý za politický prejav k robotníkom Moskovsko-kursko-nižgorodskej železnice, v jeho byte sa našla sociálnodemokratická literatúra a finančné doklady boľševickej strany. V trestnom procese bol odsúdený na 4 mesiace väzenia a následné vyhnanstvo. Následne si na živobytie zarábal v **advokácii**.

Počas Prvej svetovej vojny bol organizátorom a redaktorom *Našich novín*, za svoju politickú činnosť bol viackrát vyhnaný i väznený. Po februárovej revolúcii z roku 1917 sa stal členom mestského výboru boľševickej strany v Saratove. Práve v tomto meste bol počas Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie predsedom Revolučného výboru. V roku 1919 už pôsobil na poste člena kolégia Ľudového komisariátu vnútorných vecí (NKVD) Ruska a zároveň predsedal revolučnému tribunálu 13. armády Južného frontu. Zúčastnil sa na porážke Oremburských kozáckych vojsk atamana A. I. Dutova, stal sa predsedom Donbaského guberniálneho revolučného výboru a v roku 1920 už zasadol do kresla **ľudového komisára vnútorných vecí sovietskej Ukrajiny**, a to do skončenia masového teroru v roku 1921.

Po skončení občianskej vojny pracoval v rokoch 1921 – 1923 ako rektor Univerzity J. M. Sverdlova. Do profesijného životopisu si zapísal zo štátnych funkcií členstvo v Prezídiu Všeruského ústredného výkonného výboru (VCIK). Od roku 1923 do roku 1938 bol členom a v období 1933 – 1937 dokonca podpredsedom **Najvyššieho súdu ZSSR**.⁸

V závere svojej profesionálnej kariéry pracoval Antonov – Saratovskij od roku 1939 do odchodu na penziu v roku 1952 v Ľudovom komisariáte spravodlivosti Ruska. V roku 1955 sa stal nositeľom Leninovho radu. Zomrel vo vysokom veku 3. augusta 1965 v Moskve, pochovaný je v rodnom Saratove.

Pjotr Anajevič Krasikov sa narodil 5. októbra 1870 v Krasnojarsku v rodine právnika a do svojich revolučných aktivít sa púšťal už ako dvadsaťdvaročný, po skončení Krasnojarského

gymnázia sa venoval štúdiu práv na univerzite v Sankt Peterburgu.

Po návrate z pobytu vo Švajčiarsku bol nakrátko zaknutý, následne nastúpil svoju profesionálnu prax v rámci **advokácie**. S príchodom nového storočia sa zapojil v roku 1900 do Organizácie Iskra. Po pskovskej schôdzke bol zvolený do Organizačného výboru Ruskej sociálnodemokratickej strany robotníckej na jej druhom kongrese v novembri 1902. Pri rozdelení strany na väčšinových bolševikov a minoritných menševikov sa Krasikov pridal o rok neskôr k majorite, pričom sa aktívne zapájal do politického zápasu s menševikmi.

V Krasnojarsku sa zblížil s V. I. Leninom, v trestnom procese v Nemecku ho zase obhajoval Karl Liebknecht. Vo svojom boji profesionálneho revolucionára sa zapojil do Prvej ruskej revolúcie v rokoch 1905 – 1907 aj do Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie z roku 1917.

V roku 1918 sa stal **námestníkom ľudového komisára spravodlivosti**, patril k „starým bolševikom“. V sovietskom Rusku sa angažoval predovšetkým v protináboženskom zápase štátnej moci, v rokoch 1924 – 1933 pôsobil ako prvý **generálny prokurátor ZSSR** a následne až do svojej smrti ako **podpredseda Najvyššieho súdu ZSSR**, paril pritom k oponentom M. Vyšinského. Bol členom Všeruského ústredného výkonného výboru (VCIK) i Ústredného výkonného výboru (CIK), podieľal sa na prípravách sovietskych ústav z roku 1918, 1924 a 1936.

P. A. Krasikov zomrel 20. augusta 1939 v Železnovodsku.

Literatúra

- 1 Zubov, A. (ed.): **Dějiny Ruska XX. století I. 1896 – 1939.** Argo : Praha, 2014, s. 738
- 2 Frolow, S.: **Dzeržinskij. Lásky a revoluce.** Premedia : Praha, 2015, s. 341
- 3 Sayers, M. – Kahn, A. E.: **Velké sprisahání proti Rusku.** Ekokonzult : Bratislava, 2017, s. 288
- 4 Balík, S.: **Víte, že...?** Bulletin advokacie, Česká advokátní komora : Praha, 2016, č. 12/2016
- 5 Stučka, P. I.: **Revoljucionnaja rol' sovetskovo prava.** Izdatelstvo političeskoj literatury : Moskva, 1934, s. 68
- 6 Pipes, R.: **Dějiny ruské revoluce.** Argo: Praha, 2017, s. 29
- 7 www.hrono.ru/biograf/bio_k/kurskidi.php
- 8 https://persons-info.com/.../ANTONOV-SARATOVSKII_Vladimir_Pavlovich

JUDr. Rudolf Manik, PhD. MBA MHA

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 26. 4. 2018

Uzávierka redakčnej časti: 16. 5. 2018

Toto číslo vyšlo 31. 5. 2018

advokát
Slovenská
komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitiulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitiulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

